

Osavuosisikatsaus 30.9.2023

Katja Mäkelä

2.11.2023

Loimaan kaupunki
PL 9, 32201 Loimaa
Ylistaronkatu 36, 32200 Loimaa
Puh. 02 76 110
loimaa.fi
etunimi.sukunimi@loimaa.fi

Käsittely

Johtoryhmä 31.10.2023

Kaupunginhallitus 06.11.2023

Kaupunginvaltuusto 13.11.2023

Sisälllys

1. Yleiskatsaus	3
1.1. Yleinen taloudellinen tilanne.....	3
1.2. Väestö, työllisyys ja rakentaminen.....	5
1.3. Loimaan kaupungin taloudellinen tilanne.....	7
1.4. Vuoden 2023 talousarvion oikeellisuus.....	11
1.5. Henkilöstö.....	12
2. Käyttötalouden ja toiminnan toteutuminen	14
2.1. Kaupunginvaltuusto.....	14
2.2. Tarkastuslautakunta	14
2.3. Vaalilautakunta.....	15
2.4. Vaikuttajatoimielimet.....	15
2.5. Poikkeusolot	15
2.6. Kaupunginhallitus	16
2.6.1. Konsernijohto	16
2.6.2. Elinvoima	22
2.7. Sivistyslautakunta.....	30
2.7.1. Varhaiskasvatus	30
2.7.2. Perusopetus ja keskiasteen koulutus	35
2.7.3. Sivistyspalvelujen hallinto	41
2.7.4. Vapaa-aikapalvelut	42
2.8. Elinympäristölautakunta	53
Elinympäristölautakunta	59
2.9. Investoinnit.....	62
2.10. Loimaan Vesiliikelaitos	65
3. Tuloslaskelma, kaupunki ja vesiliikelaitos	70
4. Rahoitus	71
5. Tase	72
6. Konsernitavoitteet	74

1. Yleiskatsaus

1.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Taluskasvu oli Suomessa alkuvuonna yllättävän hyvä palveluiden kasvun ansiosta. Teollisuuden tilanne on kuitenkin selvästi heikompi ja rakentaminen on syvässä laskussa. Loppuvuonna korkojen ja hintojen nousun vaikutus on talouteen edelleen negatiivinen ja tuotanto vähenee. Koko vuoden tasolla Suomen bruttokansantuote (BKT) ei kasva tänä vuonna, vaan pysyy viime vuoden tasolla.

Kysynnän odotetaan kuitenkin piristyvän niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ensi vuonna, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu alle palkankorotusten, ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Investointinäkymät ovat valoisat, vaikka tänä ja ensi vuonna asuntorakentaminen väheneekin rajusti. Energiasiirtymään liittyviä investointisuunnitelmia on ennätysellisen paljon. Tuotannon kasvu nopeutuukin ja vuonna 2024 BKT kasvaa 1,2 prosenttia ja 1,8 prosenttia vuonna 2025.

Myös muualla Euroopassa hintojen ja korkojen nousu ovat lähes pysäyttäneet taluskasvun. Erityisesti Saksan talous on ollut ongelmissa. Yhdysvalloissa taluskasvu on yllättänyt positiivisesti reaalityulojen elpymisen ja vahvan työllisyystilanteen ansiosta. Kiinassa kotimainen kulutus on ollut heikko eikä vientikään ole vetänyt. Lisäksi kiinteistösektori on jo ennen koronapandemiaa alkaneessa kriisissä edelleen. Taluskasvun ongelmat ovat kuitenkin saaneet Kiinan elvytystoimiin.

Inflaatio hidastuu, kotitalouksien ostovoima paranee ja kulutus kasvaa

Kuluttajahintojen nousu on selvästi hidastunut viime vuoden lopun huipusta. Erityisesti inflaatiota on hidastanut energian hinnan lasku, mutta hintojen nousu on hidastunut myös muuten. Alkuvuonna inflaatiota on pitänyt yllä palvelut ja ruuan hinta sekä asuntoluottojen korot. Inflaation hidastuminen jatkuu myös loppuvuonna, mikä kohentaa kotitalouksien ostovoimaa.

Kotitalouksien ostovoimaa parantaa myös palkkojen ja sosiaalietuuksien, kuten eläkkeiden, totuttua nopeampi nousu erityisesti tänä vuonna. Kotitalouksien tulojen kasvua hillitsee vuosina 2024 ja 2025 sosiaalietuuksien leikkaukset. Ostovoima kuitenkin kohenee ja kääntää yksityisen kulutuksen kasvuun ensi vuonna.

Alkuvuoden jatkunut työllisyyden kasvu on taittunut kesällä ja lievä lasku jatkuu loppuvuonna. Heikoin työllisyystilanne on rakentamisessa. Työllisyyden lasku jää kuitenkin lyhytaikaiseksi ja työllisyys kasvaa uudelleen jo ensi vuonna. Vuoteen 2025 mennessä 15-64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,3 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7 prosenttiin. Avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt huipusta selvästi, mutta niitä on edelleen varsin paljon.

Rakentaminen on laskenut jyrkästi, mutta tuulivoimainvestoinnit tuovat kasvua

Asuntoluottojen korkojen nopea nousu on lamauttanut asuntomarkkinoita. Uudet asunnot eivät olekaan menneet kaupaksi aiempaan tahtiin ja niiden rakentamisen aloituksia on lykätty. Uusien kohteiden aloitukset ovat vähentyneet noin 40 prosenttia huipustaan.

Asuntorakentaminen vähenee reippaasti sekä tänä että ensi vuonna. Rakentamista pitää kuitenkin yllä korjausrakentaminen ja muu kuin asuinrakentaminen. Asuntomarkkinoiden pysähdystila tulee todennäköisesti jäämään lyhytaikaiseksi. Kunhan hinnat sopeutuvat nousseeseen korkotasoon asuntokauppa piristyy.

Asunnoille on edelleen kysyntää, sekä maan sisäinen muutto että ennätysmäinen maahanmuutto luo tarvetta uusille asunnoille.

Tuotannollisissa investoinneissa näkymät ovat valoisammat kuin asuntorakentamisessa, vaikka niidenkin määrä tänä vuonna laskee. Suomeen on suunnitteilla poikkeuksellisen suuri määrä tuulivoimainvestointeja ja sen tuottamaa halpaa ja puhdasta energiaa hyödyntäviä tuotantolaitosinvestointeja, esimerkiksi vedyn ja teräksen tuotantoon. Suunnitelmien yhteismäärä on jopa 140 mrd. euroa. Vain osa näistä investoinneista toteutuu ja suurin osa niistä on suunnitteilla vasta vuoden 2025 jälkeen. Lähivuosillekin on kuitenkin merkittävä määrä investointisuunnitelmia, jotka ovat jo pitkällä ja niistä iso osa tulee myös toteutumaan.

Vienti ja tuonti laskevat kumpikin tänä vuonna, mutta tuonti selvästi enemmän ja ulkomaankaupan nettovaikutus kasvuun on positiivinen. Maailmankaupan piristyminen kääntää viennin kasvuun. Suomen hintakilpailukyky on kohtuullisen hyvä. Myös tuonnin kasvu nopeutuu, kun kulutus ja investoinnit lisääntyvät ensi vuodesta eteenpäin. Suomen vaihtotase pysyy negatiivisena. Venäjän markkinoiden sulkeutuminen on jättänyt pitkäaikaisen jäljen erityisesti palveluiden vientiin, jossa näkyy matkailun väheneminen Suomeen. Lisäksi yrityspalveluiden alijäämä on kasvanut ja tulevat investoinnit kasvattavat osaltaan alijäämää.

VM taloudellinen katsaus, syksy 9.10.2023

1.2. Väestö, työllisyys ja rakentaminen

Syyskuussa 2023 Loimaalla oli 15 408 asukasta. Tammi-syyskuussa väestön määrä on ennakkotietojen mukaan lisääntynyt 2 asukkaalla.

Loimaan seutukunnassa väestön määrä on vähentynyt tammi-syyskuun ajanjakson aikana 96 asukkaalla.

Taulukko 1: Väestömuutosten ennakkotietoja

Väestön muutos Loimaan
Seutukunnassa

Asukasluvu 01-09/23				
	01/2023	09/2023	Muutos	Muutos%
Aura	3 969	3 967	-2	-0,1 %
Koski TI	2 226	2 212	-14	-0,6 %
Loimaa	15 406	15 408	2	0,0 %
Marttila	1 979	1 939	-40	-2,1 %
Oripää	1 319	1 316	-3	-0,2 %
Pöytyä	8 160	8 121	-39	-0,5 %
Yhteensä	33 059	32 963	-96	-0,3 %

Ennakkotietoja Q1 1.1.-31.3.2023, Q2 1.4.-30.6.2023, Q3 1.7.-30.9.2023

		Syntyneet	Kuolleet	Väestönlisäys	Tulomuutto	Lähtömuutto	Maahanmuutto	Väestönlisäys	Väkiluku
Loimaa	2023Q1*	19	66	-47	122	123	85	34	15430
	2023Q2*	24	51	-27	159	141	57	46	15477
	2023Q3*	22	48	-26	170	236	32	-66	15408

Lähde: Tilastokeskus

Taulukko 2: työllisyys

Työllistämistoimien seurantaraportti 2023														
	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	K.A	
Työttömät työnhakijat	579	566	510	471	485	535	633	512						536
Avoimet työpaikat Loimaa	208	237	231	186	138	106	127	144						172
Kela-lista	163	166	169	155	153	158	165	176						163
...Joista 1000 päivää työttömänä olleet	87	86	91	80	80	87	96	99						88
Toimenpiteiden piirissä työttömiä omistavat	68	66	62	55	52	37	28	27						49,375
Sakkomaksu,€	75 910,53	72 995,05	81723,94	65229,93	72055,06	68532,44	58689,93	89153,24						73 036,27
Nuorisotyöttömyyden kehitys (alle 25.v,yht)														
	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	K.A	
alle 20 v	11	9	10	8	8	17	20	10						12
alle 20-25v	65	58	54	45	49	69	72	53						58
yhteensä	76	67	64	53	57	86	92	63						70

Taulukko 3 Työllisyyden kehitys 2019-2023

Vuosi	Työvoiman määrä	Työttömyysaste
09/2023	6 626	8,00 %
06/2023	6 626	8,10 %
12/2022	6 664	8,20 %
12/2021	6 768	8,90 %
12/2020	6 832	11,00 %
12/2019	6 996	7,90 %

Lähde: TEM tilastotiedote - osuus työvoimasta

Taulukko 3: Myönnetyt rakennusluvut tammi-syyskuu 2023

	1-9/2022	1-9/2023
Myönnetyt rakennusluvut, lukumäärä	45	72
<i>Uudet rakennukset, kpl</i>	22	36
<i>Lisärakentaminen, kpl</i>	9	14
<i>Kerrosala yhteensä m2</i>	7 583	11 381

Lähde: Loimaan kaupungin rakennusvalvonta

Rakennuslupia on myönnetty 72 (45kpl) ja niiden yhteenlaskettu kerrosala on 11 381 m² (7 583 m²) (uusien rakennuksien 36 (22) kpl ja lisärakentamista 14 (9) kpl). Toimenpidelupahakemuksia on käsitelty 39 (53) ja maisematyölupahakemuksia 21 (10). Rakennusten purkamisasiota on päätetty 12 (15) kappaletta. (Suluissa v. 2022 luvut)

Poikkeamishakemuksista on tehty kaksi (1) päätöstä ja suunnittelutarveratkaisuja kaksi (0). Vireillä on ollut rakentamisen lupa-asioita 48 hakemusta.

Valtakunnallisesta trendistä poiketen rakennuslupien määrä on jonkun verran kasvanut sekä lupamäärien että rakennettavan kerrosalan määrällä mitattuna. Asuinrakentamisen osalta tilanne on muuttunut yleisen suuntauksen kaltaisesti. Myönnettyjen asuntojen lupamäärät ovat laskeneet seitsemästä kolmeen vuoden ensimmäisen yhdeksän kuukauden seurannalla mitattuna.

Suurimman osan myönnetystä kerrosalasta muodostavat teollisuus- ja varastorakennukset (49%) ja maatalousrakennukset (21%).

1.3. Loimaan kaupungin taloudellinen tilanne

(kaupunki + vesi)

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.	Ennuste 2023
Toimintatuotot	18 208 095	11 755 652	9 700 079	700 000	10 400 079	7 878 253	76 %	-2 521 826	10 395 279
Myyntituotot	7 604 159	4 919 505	4 702 074	120 000	4 822 074	2 908 409	60 %	-1 913 665	
Maksutuotot	5 748 486	4 118 973	1 246 300	-190 000	1 056 300	646 268	61 %	-410 032	
Tuet ja avustukset	3 040 895	1 544 486	996 221	70 000	1 066 221	1 715 598	161 %	649 377	
Muut toimintatuotot	1 814 555	1 172 687	2 755 484	700 000	3 455 484	2 607 978	75 %	-847 506	
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0 %	0	
Toimintakulut	-121 537 284	-91 113 986	-44 871 713	-1 133 090	-46 004 803	-34 808 689	76 %	11 196 114	-46 649 000
Henkilöstökulut	-48 684 739	-36 181 745	-24 292 662	-753 090	-25 045 752	-18 434 515	74 %	6 611 237	
Palvelujen ostot	-57 367 313	-43 834 555	-11 287 391	-200 000	-11 487 391	-9 171 494	80 %	2 315 897	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 062 031	-5 584 187	-5 516 224	0	-5 516 224	-4 173 518	76 %	1 342 706	
Avustukset	-4 622 800	-3 528 918	-2 248 122	0	-2 248 122	-1 612 225	72 %	635 897	
Muut toimintakulut	-2 800 401	-1 984 581	-1 527 314	-180 000	-1 707 314	-1 416 937	83 %	290 377	
Toimintakate	-103 329 188	-79 358 334	-35 171 634	-433 090	-35 604 724	-26 930 436	76 %	8 674 288	-36 253 721
Verotulot	60 576 870	46 874 430	32 400 000	650 000	33 050 000	26 010 771	79 %	-7 039 229	33 515 000
Valtionosuudet	48 710 148	36 372 396	10 175 000	0	10 175 000	7 660 340	75 %	-2 514 660	10 175 000
Rahoitustuotot ja -kulut	191 856	137 911	-57 500	-315 000	-372 500	-129 097	35 %	243 403	-572 500
Vuosikate	6 149 685	4 026 403	7 345 866	-98 090	7 247 776	6 611 579	91 %	-636 197	6 863 779
Poistot ja arvonalentumiset	-4 359 226	-3 106 265	-4 065 800	0	-4 065 800	-3 151 751	78 %	914 049	-4 065 800
Satunnaiset erät	0	-443 956	0	0	0	0	0 %	0	0
Tilikauden tulos	1 790 459	476 181	3 280 066	-98 090	3 181 976	3 459 827	109 %	277 851	2 797 979
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	53 713	40 285	57 900	0	57 900	38 812	67 %	-19 088	57 900
Varausten lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0	0 %	0	0
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0	0 %	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 844 172	516 466	3 337 966	-98 090	3 239 876	3 498 639	108 %	258 763	2 855 879

Ennusteessa huomioitu:

Tuotot, sivistys +144 000 €

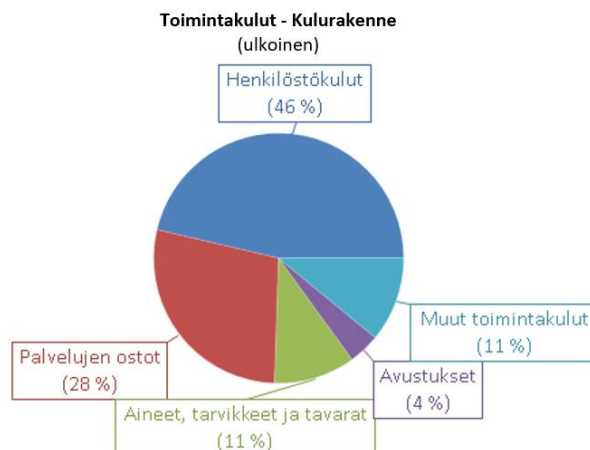
Tuotot, vesiliikelaitos – 200 000 €

Kulut, sivistys +399 000 €

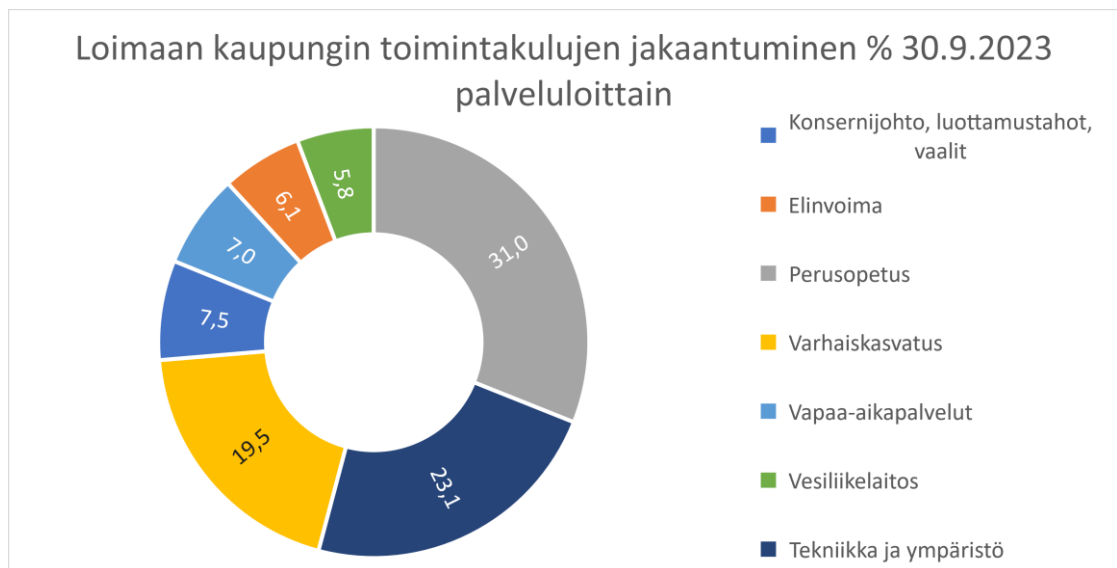
Kulut, vesiliikelaitos +50 000 €

Verotulot, lisäys 465 000 €

Kaupunki ja vesiliikelaitos

Konsernijohto, luottamustahot, vaalit	2 599 057 €
Elinvoima	2 110 408 €
Perusopetus	10 804 233 €
Varhaiskasvatus	6 800 371 €
Vapaa-aikapalvelut	2 447 409 €
Tekniikka ja ympäristö	8 038 283 €
Vesiliikelaitos	2 008 928 €
Toimintakulut yhteensä 1-9/2023	34 808 689 €

Tuloslaskelma

Toimintatuottojen toteumaprosentti 76 %, joka on enemmän kuin budjetoitu. Tuet ja avustukset toteuma on arvioitua suurempi, koska sivustoyhteistyön hankeavustukset kirjataan alkuvuoteen ja hankkeisiin liittyvät kustannukset toteutuvat vasta talousarviovuoden aikana sekä osa tuotoista siirtyy vuodelle 2024.

Toimintakulujen toteumaprosentti 76 %, joka on enemmän kuin budjetoitu. Henkilöstökulut toteutuvat pienempinä kuin on arvioitu. Palvelujen ostojen toteumaprosentti 80 % ja aineet, tarvikkeet ja tavarat toteumaprosentti 76 %. Sekä muut toimintakulut 83 %. Näiden poikkeamien selitykset löytyvät palvelualueiden tekstiosuuksista.

Toimintakate ilmoittaa kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli -26,9 milj. euroa ja toteumaprosentti 76 %.

Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos, jota tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen että rahoituksen riittävyyden kannalta. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate oli syyskuun lopussa 6,6 milj. euroa. Koko vuoden vuosikatteen talousarviossa on arvioitu 7,2 milj. euroa.

Verotulojen toteumaprosentti on 79 %, joka on 1,2 milj. euroa enemmän kuin budjetoitu tammi-syyskuu.

Valtionosuuksien toteumaprosentti on 75 %. Toteuma on budjetin mukainen.

Loimaan kaupungin, sis. vesiliikelaitos tulos yhdeksän kuukauden osalta oli 3,4 milj. euroa. Hyvän verotulokertymän ansiosta tulos oli parempi kuin talousarviossa oli arvioitu. Tammikuussa maksettiin v. 2022 joulukuun verotuloja sekä sote-uudistuksesta johtuvia jako-osuuksia pienennettiin vasta helmikuun alusta lähtien.

Loimaan veden tulos yhdeksän kuukauden osalta oli 565 tuhatta alijäämäinen.

Verotulot (1000 €) 2022	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu	Yhteensä
Tulovero	5 553	4 729	4 228	4 523	4 971	4 335	3 787	3 500	3 010	4 309	3 840	3 330	50 115
Kiinteistövero	156	215	36	10	18	23	1 032	630	1 234	567	278	207	4 406
Osuus yhteisöverosta	727	1 338	398	337	391	369	408	380	531	404	348	416	6 047
Vähennykset	-807	-678	-731	-661	-681	-732	-1 041	-653	-796	-668	-679	-825	-8 952
Yhteensä	6 436	6 282	4 662	4 870	5 380	4 727	5 227	4 510	4 775	5 280	4 466	3 953	60 568
Muutos 2022-2021	737	454	-22	71	392	86	-749	509	625	653	-1 055	-1 120	581
Verotulot (1000 €) 2023	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu	Yhteensä
Tulovero	5 482	2 671	1 968	1 984	2 143	1 937	2 046	807	615				19 653
Kiinteistövero	96	-61	16	33	16	26	1 108	220	282				1 736
Osuus yhteisöverosta	570	930	292	264	264	222	232	621	1 226				4 621
Vähennykset	-794	-401	-344	-308	-302	-334	-544	-310	-352				-3 689
Yhteensä	6 148	3 540	2 276	2 281	2 423	2 185	3 386	1 648	2 123	0	0	0	26 010
Muutos 2023-2022	-288	-2 742	-2 386	-2 589	-2 957	-2 542	-1 841	-2 862	-2 652	-5 280	-4 466	-3 953	-34 558

Verotuloja oli kertynyt syyskuun loppuun mennessä 26,01 milj. euroa. Taulukossa näkyy vuosittainen vaihtelu ja verotulojen erittely verolajeittain. Valtionosuuksien toteuman on ollut suunnitelman mukainen, 75 %.

Yhteenveto – menot – tulot- netto

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.
Loimaan kaupunki ja vesilaitos								
Toimintatuotot	18 208 095	11 755 652	9 700 079	700 000	10 400 079	7 878 253	75,8 %	-2 521 826
Toimintakulut	-121 537 284	-91 113 986	-44 871 713	-1 133 090	-46 004 803	-34 808 689	75,7 %	11 196 114
Toimintakate	-103 329 188	-79 358 334	-35 171 634	-433 090	-35 604 724	-26 930 436	75,6 %	8 674 288
Loimaan peruskaupunki								
Toimintatuotot	15 253 756	9 804 118	6 483 279	700 000	7 183 279	5 936 352	82,6 %	-1 246 927
Toimintakulut	-119 045 661	-89 334 281	-42 317 213	-968 259	-43 285 472	-32 799 761	75,8 %	10 485 711
Toimintakate	-103 791 905	-79 530 163	-35 833 934	-268 259	-36 102 193	-26 863 409	74,4 %	9 238 784
Kaupunginvaltuusto								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0,0 %	0
Toimintakulut	-62 319	-40 605	-54 700	0	-54 700	-23 357	42,7 %	31 343
Toimintakate	-62 319	-40 605	-54 700	0	-54 700	-23 357	42,7 %	31 343
Tarkastuslautakunta								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0,0 %	0
Toimintakulut	-27 955	-19 912	-33 800	0	-33 800	-13 765	40,7 %	20 035
Toimintakate	-27 955	-19 912	-33 800	0	-33 800	-13 765	40,7 %	20 035
Keskusvaalilautakunta								
Toimintatuotot	35 081	35 081	20 400	0	20 400	0	0,0 %	-20 400
Toimintakulut	-30 640	-27 745	-20 400	0	-20 400	-30 792	150,9 %	-10 392
Toimintakate	4 441	7 336	0	0	0	-30 792	0,0 %	-30 792
Vaikuttajaelimet								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0,0 %	0
Toimintakulut	0	0	-20 000	0	-20 000	-1 096	5,5 %	18 904
Toimintakate	0	0	-20 000	0	-20 000	-1 096	5,5 %	18 904
Kaupunginhallitus								
Toimintatuotot	802 376	158 693	659 079	0	659 079	238 859	36,2 %	-420 220
Toimintakulut	-8 179 750	-6 074 667	-6 271 893	-68 025	-6 339 918	-4 470 832	70,5 %	1 869 086
Toimintakate	-7 377 374	-5 915 974	-5 612 814	-68 025	-5 680 839	-4 231 973	74,5 %	1 448 866
Konsernihoito								
Toimintatuotot	308 553	-12 566	176 220	0	176 220	35 066	19,9 %	-141 154
Toimintakulut	-5 258 526	-3 956 450	-3 335 785	-29 714	-3 365 499	-2 360 425	70,1 %	1 005 074
Toimintakate	-4 949 972	-3 969 016	-3 159 565	-29 714	-3 189 279	-2 325 359	72,9 %	863 920
Elinvoima								
Toimintatuotot	493 823	171 259	482 859	0	482 859	203 794	42,2 %	-279 065
Toimintakulut	-2 921 224	-2 118 217	-2 936 108	-38 311	-2 974 419	-2 110 408	71,0 %	864 011
Toimintakate	-2 427 401	-1 946 959	-2 453 249	-38 311	-2 491 560	-1 906 614	76,5 %	584 946
Poikkeusolot								
Toimintatuotot	205 149	71 427	0	0	0	331 965	0,0 %	331 965
Toimintakulut	-288 506	-167 593	0	0	0	-169 691	0,0 %	-169 691
Toimintakate	-83 357	-96 166	0	0	0	162 274	0,0 %	162 274
Sivistyslautakunta								
Toimintatuotot	2 679 705	2 428 551	2 394 800	0	2 394 800	2 514 570	105,0 %	119 770
Toimintakulut	-25 182 964	-18 704 825	-25 104 520	-809 298	-25 913 818	-20 052 013	77,4 %	5 861 805
Toimintakate	-22 503 259	-16 276 274	-22 709 720	-809 298	-23 519 018	-17 537 443	74,6 %	5 981 575
Elinympäristölautakunta								
Toimintatuotot	1 923 953	1 243 985	3 409 000	700 000	4 109 000	2 850 958	69,4 %	-1 258 042
Toimintakulut	-11 448 505	-8 190 719	-10 811 900	-90 936	-10 902 836	-8 038 283	73,7 %	2 864 553
Toimintakate	-9 524 552	-6 946 734	-7 402 900	609 064	-6 793 836	-5 187 325	76,4 %	1 606 511
Loimaan Vesi -liikelaitos								
Toimintatuotot	2 954 340	1 951 533	3 216 800	0	3 216 800	1 941 900	60,4 %	-1 274 900
Toimintakulut	-2 491 623	-1 779 705	-2 554 500	-164 831	-2 719 331	-2 008 928	73,9 %	710 403
Toimintakate	462 717	171 828	662 300	-164 831	497 469	-67 027	-13,5 %	-564 496

1.4. Vuoden 2023 talousarvion oikeellisuus

Syyskuun talouskatsauksen perusteella Loimaan kaupungin talous toteutuu muutoin budjetoidusti, sivistyslautakunnan ja vesiliikelaitoksen määrärahamuutosesitykset alla sekä verotulojen määrärahalisäys.

Sivistyslautakunnan toimintatuotot ovat toteutumassa jonkin verran (noin 140 000 €) arvioitua suurempina, mikä perustuu lähinnä hankerahoitukseen ja erilaisiin myyntituottoihin.

Sivistyslautakunnan toimintakulut ylittävän noin 400 000 euroa. Eniten ovat ylittymässä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstökulut (noin 290 000 €). Henkilöstökulujen lisääntymiseen vaikuttavat mm. lasten/nuorten lisääntyvä tuen tarve, maahanmuuttajalasten opetus, hanketoiminnan laajuus sekä sijaisuuskulut. Henkilöstökuluissa näkyy vuoteen 2022 verrattuna myös erilaisten palkankorotusten ja kertakorvausten vaikutus.

Myös palvelujen ostot ylittivät (noin 210 000 €) arvioidusta. Ylitys kohdentuu varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Varhaiskasvatuksen ostopalveluihin on tullut hinnankorotuksia ja perusopetuksen osalta merkittävimmät palvelujen ostoihin vaikuttavat tekijät ovat toisiin kuntiin sijoitettujen lasten opetuskustannukset, lukiokoulutuksen maksuosuus ja kompensatio polttoaineen hinnannousun takia. Henkilöstömenojen ja palvelujen ostojen ylittymistä pyritään kompensoimaan aine- ja tarvikemenojen sekä muiden kulujen vähentämisellä.

Tulosvaikutteiset erät

Verotulot, lisäys 465 000 €

Sivistyslautakunta:

Varhaiskasvatus:

Toimintatuotot, lisäys 30 000 euroa

Toimintakulut, lisäys 150 000 euroa

Perusopetus:

Toimintatuotot, lisäys 88 000 euroa

Toimintakulut, lisäys 366 000 euroa

Vapaa-aikapalvelut:

Toimintatuotot, lisäys 26 000 euroa

Toimintakuluja, vähennys -117 000 euroa.

Sivistyslautakunta yhteisvaikutus toimintakatteeseen -255 000 €

Yhteisvaikutus kaupungin tulokseen + 210 000 €

Vesiliikelaitos:

Liikevaihtotuotot, vähennys 200 000 €

Muut liiketoiminnan kulut, lisäys 50 000 €

Yhteisvaikutus kaupunki + vesiliikelaitos tulokseen heikentävästi 40 000 €.

Tavoitteellinen 30.9.2023 talousarvion toteumaprosentti on 75 %, jolloin kulut ja tuotot toteutuvat talousarvion mukaisesti.

Toimintatuottojen toteumaprosentti 76 %, joka on enemmän kuin budjetoitu. Tuet ja avustukset toteuma on arvioitua suurempi, koska sivistystoimen hankeavustukset kirjataan alkuvuoteen ja hankkeisiin liittyvät kustannukset toteutuvat vasta talousarviovuoden aikana sekä osa tuotoista siirtyy vuodelle 2024.

Toimintakulujen toteumaprosentti 76 %, joka on enemmän kuin budjetoitu. Henkilöstökulut toteutuvat pienempinä kuin on arvioitu. Palvelujen ostojen toteumaprosentti 80 % ja aineet, tarvikkeet ja tavarat toteumaprosentti 76 %. Sekä muut toimintakulut 83 %. Näiden poikkeamien selitykset löytyvät palvelualueiden tekstiosuuksista.

Toimintakate ilmoittaa kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli -26,9 milj. euroa ja toteumaprosentti 76 %.

Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulok, jota tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen että rahoituksen riittävyyden kannalta. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate oli syyskuun lopussa 6,6 milj. euroa. Koko vuoden vuosikatteen talousarviossa on arvioitu 7,2 milj. euroa.

Verotulojen toteumaprosentti on 79 %, joka on 1,2 milj. euroa enemmän kuin budjetoitu tammi-syyskuu.

Valtionosuuksien toteumaprosentti on 75 %. Toteuma on budjetin mukainen.

1.5. Henkilöstö

Uusi kunta-alan virka- ja työehtosopimus on voimassa 1.5.2022 – 30.4.2025.

Kunta-alan sopimuskorotukset ovat voimassa 1.6.2023 alkaen. Sopimukset ovat allekirjoitettu tammikuussa 2023.

KVTES ja SOTESOPIMUS

yleiskorotus 2,20 %

paikallinen järjestelyerä 0,4 % + 0,3 %

kehittämishjelmaerä (paikallinen erä) 1,20 %

kertaerä, maksetaan 30.6.2023 467 € kaikille + 120 €

liite 5 (mm. vaka lastenhoitajat, koulunkäynnin-ohjaajat)

OVTES

yleiskorotus 2,02 %

paikallinen järjestelyerä 0,4 % + 0,3 %

kehittämishjelmaerä (paikallinen erä) 1,20 %

kertaerä, maksetaan 30.6.2023 467 € kaikille + 150 € osio G (päiväkotien esimiehet, varhaiskasvatuksen opettajat ja erityisopettajat, joilla kelpoisuus)

TS

yleiskorotus 2,20 %

paikallinen järjestelyerä 0,4 % + 0,3 %

kehittämishjelmaerä (paikallinen erä) 1,20 %

kertaerä, maksetaan 30.6.2023 kaikille 467 €

TTES

yleiskorotus 2,20 %

paikallinen järjestelyerä 0,4 % + 0,3 %

kehittämishjelmaerä (paikallinen erä) 1,20 %

kertaerä, maksetaan 30.6.2023 467 € kaikille

Henkilöstökulujen määrä tammi-syyskuussa 2023 oli 18,4 milj. euroa.

Toteumaprosentti oli 74 %.

Henkilöstömäärä

Palveluala	31.3.2023	30.6.2023	30.9.2023
Hallintopalvelu	19	20	18
Elinvoima	32	74	35
Sivistys	412	384	395
Elinympäristö	75	77	76
Vesiliikelaitos	13	13	13
YHTEENSÄ	551	568	537
	-523	17	-31

Palveluala	30.6.2023	Kokoaikaiset				Osa-aikaiset				Työllistetyt		30.9.2023	Erotus
		Vakinaiset 30.6.2023	Vakinaiset 30.9.2023	Määräaikaiset 30.6.2023	Määräaikaiset 30.9.2023	Vakinaiset 30.6.2023	Vakinaiset 30.9.2023	Määräaikaiset 30.6.2023	Määräaikaiset 30.9.2023	Työllistetyt 30.6.2023	Työllistetyt 30.9.2023		
Hallinto	20	16	16	2	0	1	1	1	1	0	0	18	-2
Elinvoima	74	15	14	13	11	0	1	34	1	12	8	35	-39
Sivistys	384	270	277	62	67	30	36	21	13	1	2	395	11
Elinympäristö	77	54	58	14	10	4	5	4	2	1	1	76	-1
Loimaan Vesi	13	13	13	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0
YHTEENSÄ	568	368	378	91	88	35	43	60	17	14	11	537	-31
Muutos edelliseen kuukauteen kpl			10		-3		8		-43		-3		
Varhaan siirtyneitä ei ole palvelualojen luvuissa mukana, koska 1.1.2023 tilanne vertailuna.													
Luvuissa on mukana myös palkattomilla vapailla olevat, joista joillakin on sijaiset palkattuna													
Ei sisällä sivutoimisia tuntiopettajia													

2. Käyttötalouden ja toiminnan toteutuminen

2.1. Kaupunginvaltuusto

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Toimintakulut	-62 319	-40 605	-54 700	0	-54 700	-23 357	43 %	31 343
Henkilöstökulut	-24 690	-11 217	-25 200	0	-25 200	-12 337	49 %	12 863
Palvelujen ostot	-26 184	-22 623	-8 800	0	-8 800	-8 505	97 %	295
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-486	-116	-200	0	-200	-28	14 %	172
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Muut toimintakulut	-10 959	-6 649	-20 500	0	-20 500	-2 487	12 %	18 013
Toimintakate	-62 319	-40 605	-54 700	0	-54 700	-23 357	43 %	31 343

Poikkeama talousarviosta:

Toimintakulut budjetoidun mukaisesti. Palvelujen ostoihin kirjattu asiantuntijapalveluja joihin ei ollut varattu määrärahaa.

2.2. Tarkastuslautakunta

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Toimintakulut	-27 955	-19 912	-33 800	0	-33 800	-13 765	41 %	20 035
Henkilöstökulut	-6 340	-4 039	-7 500	0	-7 500	-3 611	48 %	3 889
Palvelujen ostot	-21 566	-15 862	-26 300	0	-26 300	-10 154	39 %	16 146
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Muut toimintakulut	-49	-12	0	0	0	0	0 %	0
Toimintakate	-27 955	-19 912	-33 800	0	-33 800	-13 765	41 %	20 035

Poikkeama talousarviosta:

Toteuma budjetin mukainen.

2.3. Vaalilautakunta

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.
Toimintatuotot	35 081	35 081	20 400	0	20 400	0	0 %	-20 400
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Tuet ja avustukset	35 081	35 081	20 400	0	20 400	0	0 %	-20 400
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Toimintakulut	-30 640	-27 745	-20 400	0	-20 400	-30 792	151 %	-10 392
Henkilöstökulut	-27 151	-25 345	-18 300	0	-18 300	-23 226	127 %	-4 926
Palvelujen ostot	-2 098	-1 908	-1 600	0	-1 600	-6 964	435 %	-5 364
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 391	-493	-500	0	-500	-205	41 %	295
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0	-397	0 %	-397
Toimintakate	4 441	7 336	0	0	0	-30 792	0 %	-30 792

Poikkeama talousarviosta:

Vaaleihin liittyvät kulut ylittävät budjetoidun summan.

2.4. Vaikuttajatoimielimet

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Toimintakulut	0	0	-20 000	0	-20 000	-1 096	5 %	18 904
Henkilöstökulut	0	0	-10 000	0	-10 000	0	0 %	10 000
Palvelujen ostot	0	0	0	0	0	-389	0 %	-389
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	-98	0 %	-98
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Muut toimintakulut	0	0	-10 000	0	-10 000	-608	6 %	9 392
Toimintakate	0	0	-20 000	0	-20 000	-1 096	5 %	18 904

Poikkeama talousarviosta:

Ei poikkeamia.

2.5. Poikkeusolot

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.
Toimintatuotot	205 149	71 427	0	0	0	331 965	0 %	331 965
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Tuet ja avustukset	205 149	71 427	0	0	0	331 965	0 %	331 965
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Toimintakulut	-288 506	-167 593	0	0	0	-169 691	0 %	-169 691
Henkilöstökulut	-54 501	-50 602	0	0	0	0	0 %	0
Palvelujen ostot	-122 137	-41 105	0	0	0	-167 750	0 %	-167 750
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-111 868	-75 886	0	0	0	-1 849	0 %	-1 849
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0	-92	0 %	-92
Toimintakate	-83 357	-96 166	0	0	0	162 274	0 %	162 274

Poikkeusolot sisältävät ukrainalaisiin kohdistuvat tuotot ja kulut ja sotesiirtymäkauden kuluja.

2.6. Kaupunginhallitus

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.
Toimintatuotot	802 376	158 693	659 079	0	659 079	238 859	36 %	-420 220
Myyntituotot	236 437	1 388	230 574	0	230 574	17 232	7 %	-213 342
Maksutuotot	3 236	0	0	0	0	7 252	0 %	7 252
Tuet ja avustukset	540 320	157 295	366 721	0	366 721	154 354	42 %	-212 367
Muut toimintatuotot	22 383	10	61 784	0	61 784	60 020	97 %	-1 764
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Toimintakulut	-8 179 750	-6 074 667	-6 271 893	-68 025	-6 339 918	-4 470 832	71 %	1 869 086
Henkilöstökulut	-2 653 957	-1 942 713	-2 796 062	-68 025	-2 864 087	-1 916 229	67 %	947 858
Palvelujen ostot	-3 788 277	-2 790 136	-2 043 341	0	-2 043 341	-1 576 246	77 %	467 095
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-384 649	-276 529	-327 074	0	-327 074	-221 781	68 %	105 293
Avustukset	-1 211 798	-967 966	-1 003 422	0	-1 003 422	-677 152	67 %	326 270
Muut toimintakulut	-141 069	-97 323	-101 994	0	-101 994	-79 424	78 %	22 570
Toimintakate	-7 377 374	-5 915 974	-5 612 814	-68 025	-5 680 839	-4 231 973	74 %	1 448 866

2.6.1. Konsernijohto

Toimiala: Konsernijohto

Toimielin: Kaupunginhallitus

Palveluala: Hallintopalvelut

Vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Toiminnan kuvaus

Konsernijohto -toimiala sisältää kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toiminnan sekä hallituksen ja valtuuston valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät.

Kaupunginhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus johtaa toimintaa, hallintoa ja taloutta. Hallitus vastaa toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginjohtaja johtaa hallituksen alaisena hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa.

Kaupunginjohtaja vastaa asioiden valmistelusta hallituksen käsiteltäväksi (Hallintosääntö 2§).

Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla (Kuntalaki 1 §).

Hallintopalvelut -palveluala vastaa konsernijohdon palvelujen, hallinnon ja muiden tehtävien järjestämisestä sekä palvelualueensa kehittämisestä ja henkilöstön työnjaon yhteensovittamisesta.

Palveluala vastaa keskitetyistä hallinto-, henkilöstö-, talous- ja it-palveluista.

Hallintopalvelut –palvelualueella on seuraavat palveluyksiköt esimiehineen (sijaisineen):

- Talous- ja it-palvelut; talousjohtaja (taloussihteeri),
- Henkilöstöpalvelut; henkilöstöpäällikkö (henkilöstösihteeri),
- Yleishallinto; hallintopäällikkö (henkilöstöpäällikkö).
- Palveluun sisältyy joukko liikenne, verotuskustannukset, henkilöstön työterveyspalvelut. Varsinais-Suomen liiton, Kuntaliiton ja Kunnallisen työmarkkinalaitoksen maksusuudet.

Toimintaympäristön muutos

Kuvaus palvelualueen toimintaan vaikuttavista olennaisista muutoksista suunnitelmavuosina.

Valtuuston syyskuussa 2022 hyväksymässä Loimaa-strategiassa 2022-2025 "Menestystarinoiden Loimaa" asetetut strategiset tavoitteet ohjaavat vuosittaista talousarvion valmistelua ja talousarviossa ja -suunnitelmassa asetettavia tavoitteita.

Strategian toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

- Strategiasta johdettujen tavoitteiden toteutumista seurataan tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.
- Hallitus seuraa kärkihankkeiden toimeenpanoa osavuosisiraportoinnin yhteydessä.

Sote-palvelut ja pelastustoimi siirtyivät 1.1.2023 Varsinais-Suomen hyvinvointialueen järjestettäväksi.

Kaupunginhallitus on 8.8.2022 päättänyt, että terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tehtävistä ja organisoinnista päätetään vuoden 2022 talousarvion valmistelun yhteydessä.

Hyvinvoinnin koordinointi

Vaikuttaja-toimielimet/ KL 26-28 §): Nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto

Hallintosääntö 14 §: Vaikuttamistoimielimet

Loimaan kaupungissa on nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Niiden kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kaupunginhallitus.

Syyskuu 2023 osavuosisikatsaus

Henkilöstö- ja palkkahallinnon järjestelmä kilpailutettiin ja järjestelmän kokonaisratkaisu tilattiin CGI Suomi Oyj:ltä. (kaupunginhallitus 7.8.2023 § 197)

Vakuutukset kilpailutettiin ja vakuutukset päätettiin hankkia osakokonaisuus 1 osalta If Vahinkovakuutus Oy:stä ja osakokonaisuus 2 osalta vakuutuspalveluiden toimittajaksi LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö. (kaupunginhallitus 4.9.2023 § 217)

Osakokonaisuus 1: Omaisuus-, keskeytys- ja vastuuvakuutukset, metsävakuutus, kuljetusvakuutus sekä ajoneuvo- ja liikennevakuutukset, Osakokonaisuus 2: Työtaturma- ja ammattitautivakuutus, ryhmätaturmavakuutus, matkavakuutus ja etätöyväkuutus.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja Loimaan kaupungin välinen ICT-palvelusopimus ajalle 1.7.-31.12.2023 hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 4.9.2023 § 220.

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite / -toimenpide	Tavoitetaso / Arviointiväline / Mittari	Toteuma 30.9	Tila
1.1. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä	Osaavan työvoiman tarjonnan, ongelmien ja ratkaisukeinojen säännöllinen arviointi sekä ratkaisutoimenpiteet yhdessä yritysten ja koulutustahojen kanssa. Valmistautuminen paikallisten / seudullisten työvoimapalvelujen järjestämiseen osana 1.1.2025 TE-palvelu-uudistusta.	Työllisyys-/työttömyysaste Työvoiman määrä	Työvoiman määrä oli syyskuussa 6.626. Työttömiä työnhakijoita oli elokuussa 512 ja työttömien osuus työvoimasta oli 8,0 %. Avoimia työpaikkoja oli 144. Te-uudistusvalmistelu on jatkunut syksyn aikana. Yhteistoimintasopimus Turun työllisyysalueesta hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 2.10.2023 § 41.	Toteutuu osittain
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Asumisympäristö- / vaihtoehdot ja yritysten toimintaympäristöt ovat alueellisessa vertailussa kilpailukykyisiä. Loimaan sisäisten asiointi ja liikenneyhteyksien tarve-, vaihtoehto- ja	Yrittäjätyytyväisyys, nettomuutto Asumisen ja yritystoiminnan kustannusvertailut Loimaalle / Loimaalta muuttaneiden määrä	Asukkaita oli syyskuussa 15.408. Asukkaita oli 2 asukasta enemmän kuin vuoden vaihteessa 2022-2023.	Toteutuu osittain

	toimenpidesuunnitelma 2023-2024. Turku-Loimaa-Toijala lähijunaliikenteen toimintaedellytysten selvitykset 2022-2023 ja päätökset vuonna 2023.			
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Loimaa on seudullinen yritys-, asiointi- ja palvelukeskittymä	Yritys- ja asukaskysely / toimialojen sisäinen itsearviointi	Yrittäjien arvion mukaan 45% vastaajista arvio Loimaan yrittäjyysilmaapiirin erinomaiseksi tai hyväksi. Loimaan seutu sai kokonaisuutena parhaat arvot kuntien ja yritysten välisestä yhteistyöstä (Varsinais-Suomen maakuntaennuste 2023)	Toteutuu osittain
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Asukkaiden kannustaminen osallistumaan hyvinvointia edistäviin harrastuksiin. Yhdistysten ja järjestöjen tukeminen järjestämään yhdessä kaupungin kanssa hyvinvoinnin tukiverkoston. Ikääntymissuunnitelman 2021–2024 (KV 21.6.2021) linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet otetaan huomioon palvelujen ja toimintojen suunnittelussa ja valmistelussa.	Hyte-kerroin Hyvinvointikertomuksen seurantatiedot. Arviointi ja raportointi osana osavuositarkastusta ja toimintakertomusta. Ikääntymissuunnitelman tavoitteista, resursseista ja rahoituksesta päätetään vuosittain osana talousarvion valmistelua ja päätöksentekoa. Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan osana toimi- ja palvelualojen talouden ja toiminnan raportointia.	Kunnilla ja hyvinvointialueilla on yhteinen vastuu alueen asukkaiden hyvinvoinnista. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelut (HYTE-neuvottelut) ovat osa kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintatyötä. Varsinais-Suomessa HYTE-neuvottelut on aloitettu 2023 aikana kunnassa toimivien vaikuttamistoimielimien ja järjestöjen edustajien kanssa. <i>(Hyvinvointikertomus on käsitelty valtuustossa 11.6.2018 ja 9.5.2022. ikääntymissuunnitelma on käsitelty valtuustossa 21.6.2021)</i>	Toteutuu osittain
2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	Hyvinvointikertomuksen uudistaminen sekä tietojen säännöllinen seuranta, arviointi ja toimenpiteet.	HYTE-kerroin Hyvinvointikertomuksen indikaattorit Kouluterveyskyselyn indikaattorit Sotkanet-tietokannan indikaattorit	Hyvinvointikertomus on käsitelty valtuustossa 9.5.2022.	Toteutuu osittain
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Asukkaiden kannustaminen osallistumaan hyvinvointia edistäviin harrastuksiin. Yhdistysten ja järjestöjen tukeminen järjestämään yhdessä kaupungin kanssa hyvinvoinnin tukiverkoston.	Suositteluhaluus	Osallistuva budjetointi 2023 teemana asumisviihtyvyyden kylissä. Osallistuvan budjetoinnin 2023 tavoitteena oli parantaa asumisviihtyvyyttä kylissä, joten 10 000 euron raha jaetaan	Toteutuu

	Osallistamisohjelman (KH 20.12.2021) osallistamisen ja vaikuttamismahdollisuuksien menettelytapojen ja toimenpiteiden soveltaminen ja hyödyntäminen.		hakemuksien perusteelle eri kylille ympäri Loimaata.	
3.1. Olemme hyvä työnantaja	Henkilöstöjohtamisen, esimiestyön, työhyvinvoinnin ja osaamisen menettelytapojen kehittäminen sekä vaikutusten säännöllinen seuranta ja arviointi. Kaupunkiorganisaation palkkausjärjestelmän ja menettelytapojen uudistaminen vuosina 2023-2024. Henkilöstöviestinnässä hyödynnetään kattavasti viestintäohjetta ja menettelytapoja (KH 8.2.2021).	Henkilöstön työhyvinvointi Työtyytyväisyysmittarit, sairauspoissaolot, työntekijöiden vaihtuvuus, osaamisen kehittämissuunnitelma.	Henkilöstötilanteesta ja poissaoloista on raportoitu osavuosisikatsauksessa huhti-kesäkuu 2023.	Toteutuu
3.2. Suunnittelemme ja johdamme taloutta ja investointeja ennakoivasti ja pitkäjänteisesti	Kaupunki-organisaation ja Loimaan veden yhteenlasketun tuloslaskelman ylijäämä sekä kaupunkiorganisaation taseen ylijäämä vuosina 2023–2025. Vuosien 2023 – 2025 investointikyky arvioidaan ja päätetään osana vuosien 2023–2025 talousarvioiden ja -suunnitelman valmistelua ja päätöksentekoa. Talouden ennakointia ja päätöksentekoa tukevan tietojohtamisen uudistamista jatketaan osana johtamisen, esihenkilötyön, osaamisen sekä raportoinnin uudistamista.	Investointikyky (rahoitus, investointimäärä, investointien suunnittelu, toteutuminen ja lainakanta) Seuranta, arviointi ja raportointi osana kuukausiraportointia, osavuosisikatsausta/toimintakertomusta.	Heinä-elokuun talous- ja toimintaraportit ovat käsitelty kaupunginhallituksessa. Toimialojen sisäistä talouden ja toiminnan seuranta ja arviointia tehdään säännöllisesti. Syyskuun osavuosisikatsaus valmistellaan loka-marraskuussa.	Toteutuu
3.3. Toimimme aktiivisesti ja vuorovaikuttavasti yhteistyössä ja verkostoissa	Suunnitelmallinen sähköisten palvelujen laajentaminen vuosina 2023-2024. Edistetään digitaalisten palvelujen saatavuutta, laatua, tietoturvallisuutta, sisällön saavutettavuutta sekä mahdollisuutta käyttää yhdenvertaisesti digitaalisia palveluita. Viestinnässä hyödynnetään kattavasti viestintäohjetta ja menettelytapoja (KH 8.2.2021). Yritysvaikutusten säännöllinen arviointi osana	Sähköisen asioinnin palvelujen määrä. Asioinnin laajuus/määrä ja toimivuus. Asukaskysely / Toimialojen sisäinen itsearviointi. Yhdistysten ja järjestöjen toimintatiedot.	Digipalvelupäällikön tehtäviin sisältyy sähköisen asioinnin ja digipalvelujen koordinoitua. Sähköisten lomakkeiden laadinta on otettu käyttöön.	Toteutuu osittain

	kaupungin päätöksentekoa (KV 26.4.2021).			

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Hyvinvointikertomuksen 2017- 2020 (KV 11.6.2018 §39) tietojen säännöllinen seuranta ja arviointi sekä niiden mukaiset toimenpiteet. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2017-2021 (KV 5.3.2018 § 12) seuranta, arviointi ja toimenpiteet.

- Hyvinvointikertomuksen uudistaminen 2022 - 2023 osana asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä ja hyvinvointialue-uudistusta. Ikääntymissuunnitelman 2021–2024 (KV 21.6.2021) linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet otetaan huomioon palvelujen ja toimintojen suunnittelussa ja valmistelussa.

Korona-epidemian vaikutusten arviointi asukkaiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä palvelutarpeisiin.

Koronakriisin jälkihoito ja taloudellinen taantuma voi lisätä sosiaalisten ongelmien riskiä ja painetta hyvinvointipalvelujen järjestämiseen. Tämä huomioidaan hyvinvoinnin edistämisen koordinoinnissa ja toimenpiteissä.

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet
- Mielipiteiden selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun

Kuntalakiin sekä ja kaupungin omiin toimintatapoihin perustuvat osallistamista, osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksia koskevat menettelytavat.

-Seuranta, arviointi ja raportointi vuosittain osana osavuosisikatsauksia ja toimintakertomusta.

-Osallistamisen, osallistumisen ja vaikuttamismahdollisuuksien toimivuuden itsearviointi sekä palaute osana asukaskyselyitä.

Vuoden 2023 aikana järjestetään osallistamistilaisuuksia mm.:

- Eduskuntavaalit huhtikuussa 2023

-Talousarvion 2024 valmistelu/osallistava budjetointi

- Palvelualojen merkittäviin palveluiden muutos- ja kehittämistoimenpiteisiin sekä niiden valmisteluun liittyvät osallistamistilaisuudet.

-osallistamisohjelma 2021

Yritys- ja asukaskyselyt vuosina 2023-2024

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Kuntien päätösten ennakoarviointimenettelyssä (EVA) arvioidaan valmisteltavan päätöksen vaikutuksia ennalta. Päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä tulee ottaa huomioon, miten ne vaikuttavat kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon ja henkilöstöön sekä talouteen.

-*Kuntalaisvaikutuksilla* eli ihmisiin kohdistuvilla vaikutuksissa tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä sekä niiden jakaantumista.

-*Ympäristövaikutukset* kohdistuvat ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen, maaperään, luonnon monimuotoisuuteen, ilmastoon, maisemaan, kaupunkikuvaan tai kulttuuriperintöön.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset kohdistuvat eri organisaatioiden välisiin suhteisiin, organisaation tehtäviin tai menettelytapoihin, luottamuselinten toimintaan, henkilöstöön tai hallintoon.

Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat kunnan tuloihin tai menoihin joko niitä lisäämällä tai vähentämällä.

Yritys- ja elinkeinovaikutukset

Taloudellisiin vaikutuksiin kuuluvat myös yritysvaikutukset, eli se miten kunta mahdollistaa alueellaan yritystoimintaa.

Vaikutuksia tulee arvioida sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä. Ennakoarvioinnissa tulee pääsääntöisesti keskittyä arvioimaan ennalta sellaisia päätöksiä, joilla on merkittäviä vaikutuksia.

Kuntaliiton suositus (2011) kunnissa sovellettavasta menettelystä. Erityislainsäädäntö velvoittaa kuntia erikseen arvioimaan päätösten vaikutuksia.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Sähköisten palvelujen suunnitelma 2023-2025. Sähköiseen arkistointiin valmistautuminen ja käyttöönotto 2024.

Osavuosisikatsaus 30.9.2023

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP 2022	TA 2023	TOT 30.9.
Kaupunginjohtaja	1	1	1
Hallintopäällikkö	1	1	1
Henkilöstöpäällikkö	0	1	1
Henkilöstösihteeri	1	1	1
Talousjohtaja	1	1	1
Taloussihteeri	1	1	1
Arkistosihteeri	1	1	1
Laskentasihteeri	2	2	2
Palkkasihteerit	4	3	3
Palvelusihteerit	2	1,5	1,5
It-päällikkö / Digipalvelupäällikkö (8/2020 alkaen)	1	1	1
It-asiantuntija	2	2	2
Henkilöstömäärä yhteensä	18	16,5	16,5

Palvelusihteerin työpanoksesta osa siirtyi sivistyspalvelualalle 1.4.2023 alkaen, 1 palkkasihteeri siirtyy hyvinvointialueen palvelukseen 1.1.2023 alkaen.

Muut olennaiset perustelutiedot**1. Toimitilat**

Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset

Konsernijohdon toimitiloina ovat Ylistaronkatu 36 sekä Alastaron entisen kunnantalon tilat. Kauppalankatu 3 –tiloissa on edelleen keskusarkisto.

Kauppalankatu 3 (kaupungintalo) jatkokäyttö ja toimenpiteet. Kiinteistöjen ylläpito-ohjelman käsittely ja päätökset.

2. Palvelujen ostot

Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset

It-palvelut (palvelimet, koneiden ja laitteiden leasing -sopimukset, ohjelmistolisenssit), työterveyshuolto sekä verotuspalvelut.

3. Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset

Eduskuntavaalit huhtikuussa 2023.

4. Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Muut olennaiset tunnusluvut ja vertailutiedot.

Kaupunkikonsernin talouden ja toiminnan tunnusluvut esitetään osana käyttösuunnitelmia, talousarviota ja tilinpäätöstä.

5. Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta seurataan säännöllisesti kuukausiraportoinnissa ja osavuosisikatsauksissa. Johtoryhmä käsittelee säännöllisesti riskienhallintaa mm. palvelujen jatkuvuuden turvaamisen sekä turvallisuuden riskienhallinnan näkökulmasta.

Palvelualoja ohjeistetaan ylläpitämään ja päivittämään omien toimialojensa riskienhallintaan ja palvelujen jatkuvuuden hallintaan liittyvät suunnitelmat (mm. pelastussuunnitelmat sekä vesihuollon toimivuuteen liittyvät suunnitelmat).

Sopimusten hallinta ja valvonta on keskeinen osa riskienhallintaa.

Osallistuminen ”Turvallinen ja kriisinkestävä kunta” –asiantuntijaverkostoon. Verkoston tavoitteena on kuntien turvallisuus-, varautumis- ja riskienhallinnan yhteistyö. Toimenpiteinä on seminaareja, työpajoja, koulutuksia sekä monipuolista viestintää. Viestintä ja tiedon jakaminen muodostavatkin keskeisen perustan verkoston toiminnalle.

Talousarvion käyttösuunnitelmien valmistelussa, kehityskeskusteluissa ja palvelualojen toiminnan ohjauksessa ja menettelytavoissa painotetaan ennakoivaa riskien hallintaa – riskien tunnistamista ja vaikutusten arviointia.

Kaupunginhallituksen tunnistamat olennaisimmat konsernia ja koko kaupunkia koskevat riskit ovat:

Strateginen riski: Asukasmäärän lasku ja ikärakenteen muutoksen tuomat haasteet

Taloudelliset riskit: Verotulojen ja valtionosuuksien äkilliset muutokset

Toiminnallinen riski: Soten siirtymisen vaikutus jäljellä olevan kunnan toimintojen ja rahoituksen turvaamisen kannalta. Valtionosuuksien muutokset lakiperusteisuuteen liittyen ja niiden kompensointi täysimääräisesti.

Konsernijohto € (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.
Toimintatuotot	308 553	-12 566	176 220	0	176 220	35 066	20 %	-141 154
Myyntituotot	74 947	200	58 800	0	58 800	15 946	27 %	-42 854
Maksutuotot	0	0	0	0	0	3 246	0 %	3 246
Tuet ja avustukset	211 324	-12 775	117 420	0	117 420	-33 422	-28 %	-150 842
Muut toimintatuotot	22 283	10	0	0	0	49 295	0 %	49 295
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Toimintakulut	-5 258 526	-3 956 450	-3 335 785	-29 714	-3 365 499	-2 360 425	70 %	1 005 074
Henkilöstökulut	-1 317 639	-962 673	-1 309 159	-29 714	-1 338 873	-787 604	59 %	551 269
Palvelujen ostot	-3 315 584	-2 482 083	-1 661 026	0	-1 661 026	-1 305 814	79 %	355 212
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-324 522	-248 114	-286 790	0	-286 790	-197 997	69 %	88 793
Avustukset	-216 634	-206 709	-10 000	0	-10 000	-13 824	138 %	-3 824
Muut toimintakulut	-84 148	-56 872	-68 810	0	-68 810	-55 187	80 %	13 623
Toimintakate	-4 949 972	-3 969 016	-3 159 565	-29 714	-3 189 279	-2 325 359	73 %	863 920

2.6.2 Elinvoima

Toimiala: Elinvoima

Toimielin: Kaupunginhallitus

Palveluala: Elinkeino- ja kaupunkikehitys

Vastuhenkilö: Kehittämisjohtaja

Toiminnan kuvaus

Palveluala vastaa kaavoituksen, yrityspalvelujen, maaseutupalvelujen, työllisyyspalvelujen ja markkinoinnin toteuttamisesta sekä vuorovaikutuksesta kylien kanssa.

Toiminta-ajatus on Loimaan elinvoiman vahvistaminen.

Palvelualla toimivat kaavatoimikunta, elinvoimatoimikunta ja kylien neuvottelukunta.

Toimintaympäristön muutos

Helmikuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan muutti kerralla talouden näkymiä. Suorat vaikutukset loimaalaisiin yrityksiin kriisillä ovat olleet maltilliset, koska monella yrityksellä Venäjän kauppa on ollut suhteellisen pientä. Kustannusten nousu sekä yleinen epävarmuus taloudessa vaikuttaa laajasti yrityksiin. Erityisesti rakentamisessa koronan jälkeinen buumi on vaihtunut 2022 lopulla erittäin vähäisten uusien rakennushankkeiden kauteen, joka on jatkunut 2023. Tämä on heijastunut viiveellä rakennusteollisuuden kytkeytyvien yritysten tilauskantoihin. Tähän liittyen jotkin yritykset ovat jo aloittaneet sopeutustoimenpiteitä 2023 ensimmäisellä puoliskolla.

Osalla yrityksistä tilanne on kuitenkin positiivinen tai neutraali. Useat yritykset ovat investoineet tai aikovat investoida 2023 epävarmuustekijöistä huolimatta.

TE2024 uudistuksen valmistelu käynnistyi kunnolla 2023 ensimmäisellä puoliskolla Varsinais-Suomessa. Varsinais-Suomeen on muodostumassa kaksi työllisyysaluetta Turun ja Salon johdolla. Loimaa hyväksyi lokakuussa Turun vetämän työllisyysalueen yhteistyösopimuksen suurimman osan maakunnan kuntien kanssa. Vuonna 2024 tullaan sopimaan tarkemmin työllisyyspalvelujen toteuttamisen organisoinnista ja yksittäisten kuntien roolista työllisyysalueella.

Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite / -toimenpide	Tavoitetaso / Arviointiväline / Mittari	Toteuma 30.9	Tila
1.1. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä	Asiakkaiden ohjaaminen kohti työmarkkinoita, koulutukseen tai polku kohti eläkettä	Työmarkkinatuen kuntalista <200 henkilöä keskimäärin Nuorten työttömien lukumäärä < 100 henkilöä keskimäärin Toimenpiteissä/palveluissa olevat asiakkaat	Työmarkkinatuen kuntalista 1-9/2023 jaksolla keskimäärin 162 hlö/kk, joista 1000 päivää työttömänä olleita 89 hlö Nuoria työttömiä keskimäärin 69 hlö/kk	Toteutuu
1.1. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä	TE2024-uudistukseen valmistautuminen	Järjestämissyhteistyöstä sovittu muiden kuntien kanssa	Turun kaupungin ja parin kymmenen muun varsinais-suomalaisen kunnan kanssa solmittu yhteistyösopimus lokakuussa 2023.	Toteutuu
1.1. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä	Kansainvälisen osaavan työvoiman saatavuuden ja kotoutumisen edistäminen	Maahanmuuttopalvelujen tavoittama asiakasmäärä	- Ohjauspalvelujen asiakasmäärä 552 asiakasta 1-9/2023 (Yleisimmät asiat: Kelan etuudet; Migrin asiat (oleskeluluvat, passit, perheenyhdistäminen); Kotikuntarekisteröinti, kuntaan muuttaminen; terveysasiat, varhaiskasvatus, opiskelut; arjen hallinta ja elämiseen liittyvät asiat) - Kotoutumissuunnitelmat toteutettu yhteistyössä Te-palveluiden kanssa (lakisääteinen) - Yritykset, terveyspalvelut ja oppilaitokset ovat hyvin löytäneet tiensä maahanmuuttopalveluiden piiriin ja ottavat yhteyttä matalalla kynnyksellä. Maahanmuuttajien työllistymistä edistetty yhteistyössä yritysten kanssa. - Kiintiöpakolaiset saapuvat Loimaalle lokakuussa 2023. Valmistelut tähän tehty. - Päivitetty maahanmuuttajien kotoutumishjelma hyväksyttiin valtuustossa 12.6.2023 - Maahanmuuton monialainen työryhmä perustettu Loimaalle - Loimaan rekryointitarpeita tuotu kootusti esille myös Uudenkaupungin	Toteutuu

			rekrytointitapahtumassa keväällä.	
1.1. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä	Edistetään Loimaalla tarjolla olevan koulutuksen ja koulutetun työvoiman tarjonnan laajenemista	Monikampus-toimintamallin koordinaatiolle saatu jatkoa Ketterää osaamista - hankkeen jälkeen Osallistutaan Turun teknisen yliopiston lahjoitusprofessorin rahoitukseen yritysten kanssa	Maakuntakampus-yhteistyösopimus solmittu TurunAMK:n, Novidan ja kaupungin kesken kesäkuussa 2023. Loimaan monikampus -toimintamallin koordinoitua määrittämään Novidan kanssa 2023 jälkimmäisellä puoliskolla. Turun yliopistolle kone- ja automaatiotekniikan lahjoitusprofessori julkistettiin toukokuussa 2023. Kaupunki on rahoittamassa professuuria yritysten kanssa.	Valmisteilla
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Viestimme ja markkinoimme Loimaata ja asumisvaihtoehtoja suunnitelmallisesti yhteistyössä Vuonna 2022 käynnistetyt brändiuudistuksen toteutus	Aktiivinen näkyminen eri kanavissa Tiivistynyt yhteistyö kylien ja muiden yhteisöjen kanssa. Brändiuudistus toteutettu	- Lehti-ilmoitusten (syyskuun loppuun 6 kpl) ja digitaalisen markkinoinnin (verkkosivut, face) lisäksi yhteistyötä eri tapahtumien kanssa (mm. kesän avaus, kesäshoppailu ja räsymatot Kauppalan kanssa. Heinäkuussa Okra, akvarellitaidetapahtuma, Kuissi, Paalit Maaliin. Elokuussa Rompe-Loimaa. Seniorisumpeja elokuusta alkaen 1/kk loppu vuoden). - Loimaa-blogi julkaistiin alkuvuodesta, kirjoitukset herättäneet hyvin mielenkiintoa ja vierailuja. - kesän avaus toritapahtuma 27.5. yhdistys- ja yritys yhteistyössä - Iso valtakunnallinen 2 vkoa kestänyt kampanja Radio Rockin kanssa 5.-16.6. , jossa tuotiin esille Loimaan uutta brändiä, yrityksiämme ja Loimaata laajasti asuinpaikkana. Kampanjassa mainoskuunteluja 100 191, kampanjasivulla vierailijoita 4 449, arvontaan osallistuneita 603. Facebookin kautta tavoitettiin 8157 henkilöä. Sanoman sivuilla videota katsottiin 3500 kertaa. Instagramissa tavoitettiin 11 686 henkilöä. Banneri (Sanoman eri medioiden sivuilla) näytettiin 200 032 kertaa, josta klikattiin eteenpäin 912 kertaa. Kampanjassa vahva yhteistyö eri yritysten kanssa. Kampanjaan osallistui suoraan 6 yritystä + kampanjan palkintokohteet 8 kohdetta. - Kylä- ja asukasiltoja 30 kpl yhteistyössä erityisesti kyläyhdistysten kanssa. Näihin osallistunut yhteensä n. 425 hlöä	Toteutuu

			- Kimppakävelyjä eri kylissä syksyllä 7 kpl - Loimaan uusi brändi julkaistiin kesäkuussa 2023 ja sen jalkautus jatkuu	
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Monipuolinen tonttitarjonta eripuolilla kaupunkia Kevyt liikenne, palvelujen saavutettavuus ja viihtyisiä elinympäristö huomioitu erityisesti kaavoituksessa	Uusia kaavoja laaditaan kaavoitusohjelman mukaisesti huomioiden eri alueiden erityispiirteet ja hyödynnetään alueiden vahvuuksia. Tonttien riittävyttä seurataan eripuolilla kaupunkia pitkäjänteisesti ja siihen reagoidaan kaavoitusohjelmassa. Kaavoitusohjelmassa huomioidaan, että taajamissa on kysyntää vastaava määrä rivitalo- ja kerrostalotontteja. Huomioidaan kaavatoissää tarpeelliset kevyen liikenteen reitit, sijoitetaan tarpeita vastaava määrä tontteja palveluiden saavutettaviin sekä suunnitellaan viihtyisiä asuin ympäristöjä.	Hirvikosken asemakaavan muutos - Kaavaluonnos nähtäville 25.10.2023 Korttelin 18 asemakaavan muutos - kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.6.2023 ja kaava kuulutettu voimaan Hämeentien varren asemakaava - Kaava kuulutettu voimaan 6.2.2023 Mäenpään asuinalueen laajennuksen asemakaava - Turun hallinto-oikeus hylkäsi kaavasta tehdyn valituksen - Kaava kuulutettu voimaan 6.3.2023 Juvanportin asemakaava ja asemakaavan muutos - Kaavaa valmistellaan joukokuuksi 2023 hyväksyntään Lamminkadun alueen asemakaava ja asemakaavan muutos - Kaavaluonnos nähtäville 13.10.2023 Maapoliittinen ohjelma valmisteltu ja viety kaavatoimikunnan ja kh:n (30.10.-23) kautta valtuustolle hyväksyttäväksi 2023 lopulla.	Toteutuu
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Asumisen teemavuoden 2023 toteutus yhteistyössä muun kaupunkiorganisaation, asukkaiden ja yhteistyötahojen kanssa.	Asumisen teemavuoden toteutukseen on osallistunut kaupunkiorganisaation lisäksi laajasti asukkaita ja yhteisöjä. Teemavuodesta jää uusia toimintamalleja jatkuvaan käyttöön.	- Uusia (mm. 27.5. kesän avaus) ja uudelleen käyttöön otettuja (mm. Paalit Maaliin) tapahtumia, jotka saaneet kiitosta ja joista toivottu vuosittaisia tapahtumia. Tehty myös yhteistyössä kokeiluja mm. Kauppalan kanssa, esimerkkinä räsymattojen maalaus ja Kesähoppailusuunnistus	Toteutuu

			- asukaskyselyt 3 kpl ja kilpailut (esim. valokuvaus) - asumisen teemavuosi monessa mukana. Yhteistyötahoina eri yhdistykset mm. eläkeläisyhdistykset, kyläyhdistykset, harrasteyhdistykset, Kauppala, JCI, Kauppakamari, yritykset - Tonttikampanja toteutettu yhdessä teknisentoimen kanssa - Puistokummi ja muita kaupunki-asukkaat yhteistyömalleja levitetty etenkin kyläiltojen kautta	
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Tarjoamme monipuolisia yritystontteja eripuolilla kaupunkia ja tuemme kaavoituksella vihreää siirtymää edistävään liiketoiminnan kehitystä Loimaalla	Monipuolista yritystonttitarjontaa ylläpidetään kaavoitusohjelman kautta. Laaditaan selvitys vihreää siirtymää edistävien toimintojen sijoittamisvaihtoehdoista ja huomioidaan tarpeet kaavoitusohjelmassa.	Lamminkadun alueen asemakaavaluonnos asetettu nähtäville 13.10.2023. Alastaron asemakaavatyö käynnistynyt syksyllä 2023, jossa yhtenä tavoitteena lisätä yritystontteja. Häkkäsentien asemakaavan päivitys käynnistetty 10/2023 yrityksen aloitteesta. Päivityksestä tehty kaavoitussopimus. Vihreän siirtymän sijoittumisselvitykseen tavoitteena hakea avustusta rahoitushausta, joka umpeutuu 1/2024.	Valmisteilla
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Loimaa tukee yrityksiä aktiivisesti niiden elinkaaren eri vaiheissa Elinkeinoelämää tukevia verkostoja hyödynnetään ja kehitetään aktiivisesti Loimaalla	Yritysneuvonta, kontaktointi, tilaisuudet (lkm): 300 yrityskontaktia/vuosi, josta osa kohdistetaan toimivien yritysten akuutin tarpeen neuvonnan lisäksi proaktiiviseen yhteydenpitoon. Viestimme monikanavaisesti ja laaja-alaisesti yrityksille Loimaa on aktiivisesti mukana ja kokoamassa yritys- ja julkisen puolen verkostoja sekä osallistuu yhteisten tapahtumien järjestämiseen elinkeinoelämän kanssa (Esim. yhteiset aamukahvit, yhteisosasto Alihankintamessuilla) Kaupunki on aktiivinen ja aloitteellinen Loimaan teknologiaklusteriyhteistyön syvenemisen ja kehittämisen selvittämisessä yritysten ja	Yritysneuvonta, kontaktointi, tilaisuudet (lkm): - 203 yrityskontaktia - Tapahtumia: 18 Viestimme monikanavaisesti ja laaja-alaisesti yrityksille: Elinvoimaa-lehti, uutiskirje x 8, Facebook-päivitykset Loimaa on aktiivisesti mukana ja kokoamassa yritys- ja julkisen puolen verkostoja sekä osallistuu yhteisten tapahtumien järjestämiseen elinkeinoelämän kanssa (Esim. yhteiset aamukahvit, Biokaasutilaisuus, Virttaan yhteistyöillat, matkailuyrittäjien tapaaminen, Loimaan osaamisryhmän säännölliset kokoontumiset, yhteisosasto Alihankintamessuilla usean yrityksen kanssa). Perinteisen Loimaan kaupunki goes yritykset -päivän puitteissa laaja joukko kaupungin edustajia vieraili parissa kymmenessä yrityksessä 5.9. - Kymmenen loimaalaista kärkiyritystä yhdessä kaupungin kanssa perusti Loimaan teknologiaklusterin keväällä 2023 (KH 15.05.2023 § 114). Klusterille on	Toteutuu

		muiden sidosryhmien kanssa	luotu verkkosivut (www.teknologiaklusteri.fi) ja toimintaa kehitetään ja laajennetaan.	
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Rahoituksen kanavoiminen tehokkaasti siihen oikeutetuille maataloille	Cap27 -ohjelmakauden tiedottaminen maataloille	Maaseutupalvelut järjesti uuden Cap27-kauden asioista neljä paikan päällä koulutusta, joihin osallistui yhteensä 580 henkilöä ja yhteistyössä Ely-keskuksen kanssa kolme tilaisuutta, joihin osallistui arviolta 400 henkilöä, lisäksi järjestettiin verkkokoulutuksia.	Toteutuu ■
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Kyliä ja yhteisöjen osallisuuden vahvistaminen asuin ympäristön kehittämisessä ja siitä viestinnässä Torin ja tapahtumatoiminnan kehittäminen kolmannen sektorin kanssa	Asukkaiden Loimaa hankkeen onnistunut toteutus yhdessä kaupunkiorganisaation ja yhteistyötahojen kanssa Yhteistyösopimuksen mahdollisuus selvitetty ja mahdollinen sopimus solmittu	Asukkaiden Loimaa -hanke on merkittävästi lisännyt kaupungin ja kylien välistä vuorovaikutusta. Hankeella on viety viestiä mahdollisuuksista vaikuttaa ja kerätty tietoa toiveista kaupungin suuntaan. Osbu-raham käyttösuunnitelmat (1000 euroa/kylä) hyväksyttiin kesäkuussa aikana. Jokainen kylä haki ja osa jo kesällä toteuttanut. Toteutukset jatkuvat vielä syksyn aikana. Kylälaituri, puuvaja, pelikenttä, esiintyjiä kylätapahtumiin, kukkaistutuksia... Torin ja tapahtumatoiminnan koordinoinnista ja kehittämisestä kolmannen sektorin kanssa on neuvoteltu Loimaan kauppalan - yhdistyksen kanssa. Neuvottelut ja yhteistyösopimus tavoitteena saada päätökseen 2023 aikana.	Toteutuu ■

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset sekä mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa

Asumisen teemavuoden toteutuksessa panostetaan erityisesti asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen mahdollisuuksiin osallistua oman asuin ympäristönsä viihtyvyyden parantamiseen. Osallistamiseen on satsattu etenkin Asukkaiden Loimaa -hankkeen kautta, jolla on jalkauduttu kyliin ja oltu yhteistyössä useiden tapahtumien kanssa.

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Yrityksiä osallistetaan ja kontaktoidaan säännöllisesti. Yritysneuvontojen lisäksi järjestetään E&K-aamukahveja yhdessä järjestöjen ja yhteistyötahojen kanssa muutaman kuukauden välein. Kesäkuussa 2023 käynnistetty Loimaan teknologiaklusteri -yhteistyö tiivistää myös osaltaan kaupungin ja teknologiayritysten yhteistyötä.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Edistetään uusituvan energian investointeja kartoittamalla sopivia sijainteja sekä tarvittavia yhteistyötahoja. Esimerkiksi keväällä 2023 järjestettiin biokaasutilaisuus yhteistyössä Valion ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Biokaasu-, aurinkoenergia- ja tuulivoimainvestoinneista kiinnostuneiden kanssa on neuvoteltu teknisten ja elinkeinopalvelujen toimesta.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Vuoden 2023 alusta kuntouttava työtoiminta siirtyi hyvinvointialueelle. Yhteistyö Varhan työllisyyspalvelujen kanssa on muotoutunut sitä mukaa, kun hyvinvointialue toiminta on organisoitunut. Hyvinvointialueen työllisyyspalvelujen kehittyminen jatkuu yhä ja yhteistyötä kehitetään samalla.

Vastuu kotoutumisesta jäi kunnille sote-palvelujen siirtyessä hyvinvointialueelle. Maahanmuuttajien ohjauspalveluilla on onnistuneesti kurottu umpeen 2023 ensimmäisellä puoliskolla ohjaukseen liittyvää sumaa, joka on muodostunut toisaalta ukrainalaisista pakolaisista ja toisaalta jo pidempään alueella olleista maahanmuuttajista. Kaupunki jatkaa 2022 käynnistynyttä maahanmuuttopalvelujen kehitystyötä yhteistyössä Loimaan seudun muiden kuntien sekä koko Varsinais-suomen kanssa.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Työllisyyspalvelujen henkilökunta väheni kuntouttavan työtoiminnan siirtyessä hyvinvointialueelle. Vuonna 2023 on jatkettu "rempparyhmä" -toimintaa muilla kuin kuntouttavassa työtoiminnassa olevilla työllistettävillä. Rempparyhmässä on ollut myös Novidan kustantamana oppivelvollisten työpajatoimintaa.

Kaavoituksen tehostamiseksi palkattiin 2023 alussa kaavoitusassistentti talousarvion mukaisesti.

Markkinoinnin ja viestinnässä on työskennellyt 2022 lopulta alken kaksi markkinointi- ja viestintäsuunnittelijaa aiemman yhden suunnittelijan ja 50% palvelusihteerin sijasta. Toinen markkinointi- ja viestintäsuunnittelija siirtyi muihin tehtäviin kesällä 2023 ja hänen tilalleen tulevaa markkinoinnin resurssointia ollaan täydentämässä syksyllä.

Asukkaiden Loimaa -hankkeelle palkattiin 2023 alussa projektityöntekijä asumisen teemavuoden toiminnan jalkauttamiseksi kyliin ja yhteisöihin.

Maahanmuuttokoordinaattori siirtyi kesän 2023 alussa muihin tehtäviin. Maahanmuuttokoordinaattorin tilalle ollaan loppuvuodesta palkkaamassa rekrytointikoordinaattoria laajemmalla tehtäväkuvalla.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP 2022	TA 2023	TOT 30.9.
Kehittämiskojohtaja		1	1
Kaavoittaja		1	1
Yritysneuvoja		2	2
Markkinointi- ja viestintäsuunnittelija		2	1
Johtava maaseutuasiainjohtaja		1	1
Maaseutuasiainjohtaja		4	4
Työllisyyspäällikkö		1	1
Palvelusihteerit		1	1
Palveluohjaaja			
Työtoiminnan ohjaaja		1	1
Yksilövalmentaja		2	2
Kaavoitusassistentti		1	1
Maahanmuuttokoordinaattori		1	0
Projektikoordinaattori (Seudullinen maahanmuuttajien ohjaushanke)		1	1
Projektityöntekijä (Asukkaiden Loimaa)		1	1
Yhteensä		20	18

Muut olennaiset perustelutiedot

Toimitilat

Elinvoimayksikkö on keskittynyt pääosin Ahonkadun toimipaikkaan, joka vihittiin virallisesti Elinvoimataloksi kesäkuussa 2023. Työllisyyspalveluilla kiinteä toimipaikka Ahonkadulla siirtynyt 2.kerroksesta 1.kerrokseen yhdessä yrityspalvelujen kanssa syksyllä 2022. Lapidushallissa on nuorten työpaja sekä liikkuvan ryhmän tukikohta. Maaseutupalvelut siirtyneet 2022 lopulla Ahonkadun toimipaikan 2.kerrokseen.

"Lapidushalli" -työryhmältä valmistui raportti kesällä 2021, jossa ryhmä katsoo ettei ole tarkoituksen mukaista ryhtyä siirtämään Lapiduksen toimintoja tässä vaiheessa SOTE- ja TE2024-uudistusten lähestyessä. Raporttiin liittyen teetettiin kuntoarvio konsultilla, jonka perusteella tilan kunto on välttävä. Tilojen käytön jatkumiselle ei ilmennyt akuutteja esteitä.

Palvelujen ostot

Työllisyyspalvelussa työvalmennuksen (1 htv) ostosopimus Loimaan seudun työtoiminnan tuki ry:ltä.

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Itse tuotettujen ja ostettujen työllisyyspalveluiden toimitilat

Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Työttömyyden kuntaosuusmaksut olivat vuonna 2022 yhteensä 993 600 euroa. Vuoden 2022 talousarviossa on varattu kuntaosuusmaksuihin 920 000€, joka syyskuun 2023 tilanteen perusteella tulee riittämään.

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

KELA:lle maksettava kuntaosuus työmarkkinatuesta ja määrärahan arvioiminen. Kaupunki maksaa 70% > 1.000 pv ja 50% > 300 pv maksetusta työmarkkinatuesta. Kuntouttavan työtoiminnan siirryttyä HVA:lle kuntien mahdollisuudet vaikuttaa itse työttömyyteen vähenevät. Lisäksi 2023 hyväksytty ja 2024 syksyllä voimaan tuleva palkkatukiudistuslaki rajoittaa entisestään kuntien mahdollisuuksia käyttää palkkatukea.

Työllisyyspalvelujen toimintaa on kehitetty ja kehitetään jatkuvasti uudistusten myötä ja kuntaosuuslistalla olevien työttömien määrää pyritään vähentämään kaikilla käytössä olevilla keinoilla.

Kaupunki osallistuu edelleen TYP-toimintaan ja sopimuksia on uudistettu hyvinvointialueuudistuksen toteuduttua.

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Vuoteen 2023 ajoittuu lukuisia muutoksia ja kehittämisspanostuksia, joilla on vaikutuksia elinvoiman talousarvioon:

Loimaa on mukana LEADER toimintaryhmä V-S Jokivarsikumppanit r.y:ssä 2023-2027 -rahoituskaudella. Loimaan kuntarahoitusosuus on vuosittain noin 70 000€.

Elinvoima € (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.
Toimintatuotot	493 823	171 259	482 859	0	482 859	203 794	42 %	-279 065
Myyntituotot	161 490	1 188	171 774	0	171 774	1 286	1 %	-170 488
Maksutuotot	3 236	0	0	0	0	4 006	0 %	4 006
Tuet ja avustukset	328 996	170 071	249 301	0	249 301	187 776	75 %	-61 525
Muut toimintatuotot	100	0	61 784	0	61 784	10 725	17 %	-51 059
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Toimintakulut	-2 921 224	-2 118 217	-2 936 108	-38 311	-2 974 419	-2 110 408	71 %	864 011
Henkilöstökulut	-1 336 318	-980 041	-1 486 903	-38 311	-1 525 214	-1 128 626	74 %	396 588
Palvelujen ostot	-472 694	-308 053	-382 315	0	-382 315	-270 433	71 %	111 882
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-60 127	-28 416	-40 284	0	-40 284	-23 784	59 %	16 500
Avustukset	-995 164	-761 257	-993 422	0	-993 422	-663 328	67 %	330 094
Muut toimintakulut	-56 921	-40 451	-33 184	0	-33 184	-24 237	73 %	8 947
Toimintakate	-2 427 401	-1 946 959	-2 453 249	-38 311	-2 491 560	-1 906 614	77 %	584 946

2.7. Sivistyslautakunta

2.7.1 Varhaiskasvatusta

Toimiala: Sivistys

Toimielin: Sivistyslautakunta

Palveluala: Varhaiskasvatusta

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatustajohtaja

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatusta palvelujen päämääränä on järjestää erilaiset lapset huomioon ottavaa, laadukasta ja tehokasta kasvatusta turvallisessa ja monipuolisessa oppimisympäristössä. Päämäärän saavuttamisen kannalta keskeisiä kriittisiä menestystekijöitä ovat mm.: turvallinen ja ajanmukainen kasvatustyöympäristö, kodin ja varhaiskasvatusta välinen yhteistyö, yksilöllinen tuki lapselle, henkilöstön oikea mitoitus ja työntekijöiden työhyvinvoinnista huolehtiminen sekä palveluprosessien kehittäminen ja toiminnan priorisointi.

Loimaan kaupungissa on vuoden 2022 syksyllä 9 omaa päiväkotia. Näiden lisäksi kaupungissa työskentelee 12 perhepäivähoitajaa. Kaupungissa toimii myös neljä yksityistä päiväkotia, Verkanappuloiden Nappulapellon ja Nappulakosken päiväkodit, Nappulan päiväkotia sekä Touhula Alastaron päiväkotia.

Esiopetusta järjestetään kaikissa päiväkodeissa paitsi Nappulan päiväkodissa. Lisäksi lukuvuonna 2022-2023 yksi varhaiskasvatusta esiopetusryhmä toimii Kirkonkylän koulun tiloissa.

Kaupungissa on yksi vuorohoitoa järjestävä päiväkotia (Peltoinen).

Toimintaympäristön muutos

Taloustilanteen vaikutus palveluihin (mm. palvelujen laajuus).

Erialaisten poikkeuksellisten tilanteiden mahdollisesti aiheuttamat muutokset palvelujen järjestämiseen.

Korona-pandemiasta palautuminen -> lasten hyvinvoinnin edistäminen.

Hyvinvointialue ja kuntien vastuu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. (palvelujen monipuolisuus, tarvelähtöisyys, hyvä kohdentuminen -> sujuvat arjen palvelut ja hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisevästi). Tunnistetaan palvelujen yhdyspinnat erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen, kasvatukseen ja opetukseen, kulttuuriin ja liikuntaan sekä nuorisopalveluihin liittyen.

Loimaan uuden strategian käyttöönotto (strategiset tavoitteet, kärkihankkeet, toiminnalliset tavoitteet). Vuonna 2023 varhaiskasvatusta toiminnalliset tavoitteet painottuvat lähinnä hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyviin strategisiin tavoitteisiin sekä lasten ja nuorten Loimaa -kärkihankkeeseen.

Loimaan kaupunki on mukana opetushallituksen kaksivuotisen esiopetusta kokeilussa. Kokeilu kestää elokuun 2021 alusta toukokuun 2024 loppuun. Kokeilua toteuttavat toimipaikat Loimaalla ovat Touhula Alastaro, Peltoisten vuoropäiväkotia, Puistometsän päiväkotia ja Metsämaan päiväkotia. Muut toimipaikat toimivat verokkiryhminä kokeilussa.

Vaikka lapsimäärä vähenee, osallistumisaste varhaiskasvatukseen on valtakunnan kärkeä. Lapsimäärän ja hoidon tarpeen muutokset vaikuttavat palvelujen järjestämiseen (henkilöstömäärä, tilat jne.). Henkilöstömäärää seurataan ajantasaisesti ja sitä sopeutetaan lapsimäärän muutoksiin.

Syyskuun 2023 osavuositarkastus

Varhaiskasvatusta on järjestetty normaaliolojen lainsäädännön mukaisesti. Varhaiskasvatusta järjestäjää ohjeistettiin varautumaan koronatilanteen jatkumiseen osana normaalia varautumista. Suositeltavaa on ollut jatkaa korona-aikana opittuja hyviä havaittuja hygieniatoimia.

Ukrainan tilanteella on ollut jonkin verran vaikutusta varhaiskasvatusta palveluihin. Ukrainalaisia lapsia on sodan syttymisen jälkeen tullut varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen noin 15.

Varhaiskasvatusta palveluverkkoselvitys (konsulttiselvitys) hyväksyttiin sivistyslautakunnassa toukokuussa 2023. Selvitys toimii ohjaavana suunnitelmana varhaiskasvatusta palvelujen järjestämässä ja kehittämisessä. Konsulttiselvityksen valmistumisen jälkeen alkaa palveluverkon tarkempi suunnittelu ja valmistelu. Jatkovalmistelua varten on perustettu työryhmä, johon kuuluvat sivistys- ja elinympäristölahtakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä viranhaltijoista sivistysjohtaja, varhaiskasvatusta johtaja, tekninen johtaja ja kiinteistöpäällikkö. Keskeisimmät toimenpiteet tulevat kohdentumaan keskusta-alueelle, Metsämaalle ja Virttaalle. Hila Arkkitehdit Oy on valittu Virttaan ja Metsämaan päiväkotien hankeselvityksen tekijäksi.

Varhaiskasvatusta on käynnissä vuonna 2023 mm. varhaiskasvatusta tasa-arvon edistämiseen ja tukitoimien uudistamiseen liittyvät hankkeet. Tasa-arvon edistämiseen liittyvässä hankkeessa tavoitteena on edistää oppimista, hyvinvointia, vuorovaikutusta ja lähipalveluperiaatetta sekä lapsen oikeutta välttämättömään ja riittävään varhaiseen tukeen. Toisessa hankkeessa tavoitteena on varhaiskasvatusta lainan tuen uudistuksen toimeenpanon tukeminen sekä lapsen saaman tuen vahvistaminen ja tuen laadun kehittäminen.

Keväällä 2023 haettiin valtionavustusta varhaiskasvatusta koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin 110 000 euroa. Valtionavustusta myönnettiin 62 000 euroa. Valtionavustusta esi- ja perusopetusta koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin haettiin 180 480 euroa. Valtionavustusta myönnettiin 180 480 euroa.

Keväällä 2023 päivitettiin esiopetuksen ja kaksivuotisen esiopetuksen opetussuunnitelmat sekä esi- ja perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Kokonaan uutena suunnitelmana 1.6.2023 tuli käyttöön varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Loimaan kaupungilla on ollut MLL:n Loimaan kaupungin yhdistyksen kanssa ohjatun leikkipuistotoiminnan järjestämistä koskeva sopimus vuodesta 1984 alkaen. Sopimus päätettiin irtisanoa yhteisymmärryksessä 30.6.2023 alkaen.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tuloarvoja nostettiin 1.3.2023 alkaen noin 30 %, ja samalla asiakasmaksujen määrä väheni. Noin 60 % lapsista on alkusyksyn 2023 tilanteen mukaisesti maksuttomia.

Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite / -toimenpide	Tavoitetaso / Arviointiväline / Mittari	Toteuma 30.9	Tila
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Vahvistetaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyötä (kasvun ja oppimisen polku).	Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus muodostavat yhtenevän kasvun, kehityksen ja oppimisen polun. Toimintamalleja kehitetään ja yhtenäistetään (mm. nivelvaiheet, avustajapalveluiden ja muiden tukitoimien kriteerit, S2-opetus). Tunnistetaan lasten ja nuorten tuen tarpeet ja reagoidaan niihin nopeasti (oikea-aikaisuus, ennaltaehkäisevyys, hyvinvoinnin tukeminen).	Nivelvaiheen yhteistyötapaaminen perusopetuksen kanssa järjestettiin toukokuussa. Toimintamalleja on kehitetty ja yhtenäistetty. Esi- ja perusopetuksen nivelvaiheeseen on valittu vastuhenkilö. Varhaiskasvatuksen erityisopettajien tiimi kokoontuu viikoittain käsittelemään lasten tuen tarpeita sekä niihin reagoimista.	Toteutuu
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Liikkumisen, hyvien elintapojen (ravitseminen, liikunta, uni) ja hyvinvoinnin edistäminen.	Päiväkotien toiminnassa ja toimintaympäristöjen kehittämisessä panostetaan liikkumista ja hyvinvointia edistäviin toimintamalleihin. (mm. varhaiskasvatuksen hyvinvointitiimi).	Toimintamalleja kehitetään jatkuvasti liikunnan ja hyvinvoinnin edistämiseen.	Toteutuu
2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	Palveluverkkoselvitysten ja hankeselvitysten pohjalta toteutetaan investointiohjelmaa, jonka tavoitteena ovat turvalliset, terveelliset ja kasvua/oppimista tukevat tilat. Suunnitelmallinen sisäilman seuranta päiväkodeissa.	Investointihankkeet etenevät suunnitellussa aikataulussa. Kiinteistöt ovat asianmukaisessa kunnossa ja tilat ajan vaatimusten mukaiset (oppimisympäristöjen kehittäminen). Luokkahenki-palvelun käyttöä laajennetaan päiväkodeihin.	Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitys on valmistunut. Suunnitelma toimii ohjaavana suunnitelmana varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisessä ja kehittämisessä. Jatkovalmistelua varten on perustettu työryhmä, johon kuuluvat sivistys- ja elinympäristölautakunnan puheenjohtajisto sekä sivistys- ja teknisen palvelualan virkamiehiä.	Toteutuu osittain

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Lapsimäärän/hoidon tarpeen muutokset näkyvät henkilöstömäärän muutoksina varhaiskasvatuksessa (muutoksia tapahtuu myös toimintakauden aikana). Varhaiskasvatuksessa lapsimäärän ja hoidon tarpeen muutokset tuovat oman haasteensa henkilöstösuunnitteluun. Henkilöstön poissaoloilla on merkittävä vaikutus sijaistarpeeseen ja riittävän henkilöstön varmistaminen voi olla ajoittain ongelmallista.

1.8.2022 voimaan tullut varhaiskasvatuksen tuen uudistaminen merkitsee henkilöstöresurssin lisäystä (mm. erityisopettajien määrän lisäys, resurssin lisäys tuen tarpeiden lasten ryhmissä). Varhaiskasvatuksen tuen ja hyvinvoinnin tiimiä on vahvistettu (neljä konsultoivaa erityisopettajaa, yksi S2-erityisopettaja, varhaiskasvatuksen kuraattori, hanketyöntekijänä toimiva alueellinen varhaiskasvatuksen sosionomi).

Sivistyslautakunta päätti huhtikuussa 2023 perustaa kaksi uutta varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimea, jotka täytetään 1.8.2023 alkaen. Varsinaisen erityisopetuksen lisäksi varhaiskasvatuksen erityisopettajien tehtäviin kuuluu S2-opetusta ja he osallistuvat myös erilaisiin varhaiskasvatuksen kehittämishankkeisiin.

Syyskuusta 2023 alkaen varhaiskasvatuksessa on ollut kolme varhaiskasvatuksen varahenkilöä. Varahenkilöitä käytetään koko varhaiskasvatuksen alueella akuutteihin poissaoloihin (sairauslomat) tai koulutuspäiviin, opettajien SAK-aikaan, kirjaamisajan tai vasukeskusteluiden mahdollistamiseen.

Hanketoiminnan laajuudella on vaikutusta myös henkilöstömäärään.

Toistaiseksi avoimina olleisiin tehtäviin on ollut hakijoita kohtaisen hyvin. Vähiten päteviä hakijoita on varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien tehtäviin.

Nykyisestä henkilöstöstä 96 %:lla on muodollinen kelpoisuus tehtävään. Määräaikaisten työntekijöiden osuus on noin 8 %. Määräaikaisuuden perusteena ovat lähinnä erilaiset sijaisuudet ja tehtävien hoidon järjestelyt.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP 2022	TA 2023	TOT 30.9.
Varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1
Varhaiskasvatuksen ohjaaja	2	2	2
Palvelusihteeri	2	2	2
Hanketyöntekijä	0	1	1
Perhepäivähoitaja	12	12	11
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	5	5	7
Varhaiskasvatuksen kuraattori	1	1	1
Päiväkodinjohtaja	7	7	7
Varhaiskasvatuksen opettaja	28	28	28
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	51	51	51
Varhaiskasvatuksen ryhmäavustaja	2	2	2
Varhaiskasvatuksen varahenkilö	-	-	3
Yhteensä	112	112	115

Muut olennaiset perustelutiedot

Toimitilat

Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset

Loimaalla on päiväkotia keskusta-alueella kolme (Puistometsä, Peltoinen, Metsämarjat) ja Hirvikoskella kaksi (Hirvimetsän päiväkotia, päiväkotia Mahlapuisto). Lisäksi päiväkotia on Kauhanojalla, Mellilässä, Metsämaalla, Niinijoella ja Virttaalla.

Metsämaan päiväkotia toimii sisäilmaongelmien takia väistötiloissa. Keskusta-alueella on lisääntyneen hoitopaikkatarpeen takia perustettu kaksi ylimääräistä ryhmää vuoden 2022 aikana (lisäryhmä Puistometsän päiväkodissa, päiväkotia Metsämarjat). Helmikuusta 2023 on toiminut yksi ryhmä entisessä Mahlapuiston päiväkodissa.

Loimaan varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksen laadinta käynnistyi syksyllä 2022 (mm. palvelurakenne, tilakysymykset yms.). Selvitys valmistui keväällä 2023 ja se hyväksyttiin sivistyslautakunnassa toukokuussa 2023.

Palvelujen ostot

Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset

Varhaiskasvatuspalvelujen merkittävimmät palvelujen ostot ovat palvelujen hankkiminen yksityisiltä palveluntuottajilta (n. 2 300 000 euroa/vuosi). Yksityisen palvelutuotannon menot ovat kasvaneet merkittävästi Alastaron (2015) ja keskusta-alueen (2016) päiväkotiratkaisujen takia. Sivistyslautakunta hyväksyi 25.5.2023 Touhula Varhaiskasvatus Oy:n 3,9 %:n hinnankorotuksen 1.8.2023 alkaen.

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset

Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

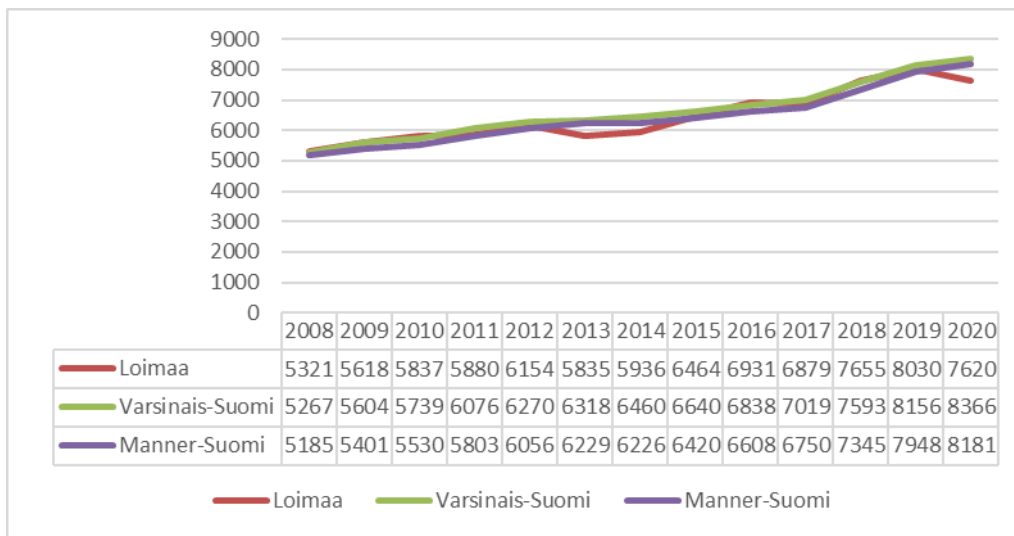
Muut olennaiset tunnusluvut ja vertailutiedot.

PERUSTIEDOT	KYSYNTÄ/TARJONTA	TP 2021	TA 2022	TA 2023
TOIMINNAN LAAJUUS	Lapsia varhaiskasvatuksessa	598	600	585
Varhaiskasvatus	-joista esiopetuksessa	133	120	120*
	-joista päiväkodeissa	535	520	550
	-joista ryhmäperhepäiväkodeissa	0	0	0
	-joista perhepäivähoidossa	63	80	35
	Kunnallisen ja hankitun palvelun osuudet päivähoitossa (päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit, %)	60/40	60/40	60/40
	Leikkitoiminta MLL, läsnäolopv.	181	300	300
	Lasten lakisääteinen kotihoidontuki, kotitalouksia keskim. kk -lapsia tuen piirissä, keskim. kk	137	160	100
		145	220	135
	Yksityisen hoidon kuntalisä -kotitalouksien lukumäärä -lapsia tuen piirissä	2	7	3
		4	10	5

*lisäksi kaksivuotisessa esiopetuksessa on noin 50 lasta

Vuoden 2023 aikana (1-9) varhaiskasvatuksessa on ollut keskimäärin 600 lasta, joista 565 päiväkodeissa ja 35 perhepäivähoidossa. Kotihoidon tuen piirissä lapsia on ollut keskimäärin 137. Esiopetuksen oppilaita oli keväällä 118 ja syksyllä 152.

Lasten päivähoiton kustannuksia 2008 - 2020 (nettokustannukset, €/0-6v):

Päivähoidon kustannuksissa näkyy 0-6-vuotiaiden osuuden pieneneminen Loimaan väestöstä vuosina 2012 - 2020 (6,6 % -> 5,4 %).

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

Strategiset riskit

- Lainsäädännön muutosten vaikutukset palvelujen järjestämiseen (mm. varhaiskasvatustilain muutokset, kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu jne.). Muutokset edellyttävät ennakoitua ja varautumista (toimintaympäristön aktiivinen seuranta), edellytyksiä nopeaan päätöksentekoon ja valmiutta toimintamallien muuttamiseen.
- Koronatilanteen tms. edellyttämät poikkeukselliset järjestelyt. Edellyttää valmiutta nopeaan päätöksentekoon, valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja, vaihtoehtoisia malleja tuottaa palveluja, työskentelyä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja erilaisissa tehtävissä yms.

Taloudelliset riskit

- Tulojen väheneminen (esim. varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen muutosten vaikutukset toimintatuottoihin, valtionosuuksien väheneminen). Saattaa edellyttää palvelujen priorisointia ja sopeuttamista. Olennaista on, miten muutosten vaikutuksia kompensoidaan valtion taholta.

Toiminnalliset riskit

1. Toimitilojen kunto (esim. sisäilmaongelmat) ja riittävyys. Sisäilmaongelmista aiheutuvat henkilöstön poissaolot vaikuttavat merkittävästi toimintaan ja aiheuttavat sijaisjärjestelyjä. Korvaavissa tiloissa ja poikkeusoloissa toimiminen vaikuttavat myös palvelujen järjestämiseen. Tilakysymyksiin varautumisessa olennaista ovat mm. suunnitelma tilatarpeesta, tilojen rakentaminen ja kunnostaminen sekä riittävät resurssit niiden toteuttamiseen.
2. Palvelutarpeen äkilliset muutokset. Varhaiskasvatuksessa lapsimäärän ja hoidon tarpeen muutokset tuovat oman haasteensa henkilöstömitoitukseen ja tilakysymyksiin. Varautuminen edellyttää palvelutarpeen alueellista seurantaa ja ennakointia sekä edellytyksiä nopeaan päätöksentekoon ja valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja.
3. Palvelurakenteen muutokset (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen). Päätökset merkittävimmistä rakenteellisista muutoksista pitäisi tehdä riittävän ajoissa, jotta voidaan asianmukaisesti valmistautua niiden edellyttämiin muutoksiin.
4. Pätevän henkilöstön rekrytointi (esim. varhaiskasvatuksen erityisopettajat). Henkilöstön rekrytointihaasteeseen voidaan varautua mm. luomalla positiivista työnantajakuva, huolehtimalla asiallisista työskentelyolosuhteista ja kilpailukyisestä palkasta sekä mahdollistamalla henkilöstön kouluttautumista.

Muut perustelutiedot

Arviointikohde	Mittari	TP 2022	TA 2023	Tot 2023
Varhaiskasvatus	Päivähoitotoiminnan laatu koetaan hyväksi palautearviointikyselyissä (vastausten keskiarvo, asteikko 1-4)	Kyselyä ei toteutettu vuonna 2022.	3,5-4,0	3,45
	Hoitopäivän hinta (€/päivä), omatoiminta - perhepäivähoito - ryhmäperhepäivähoito - päivähoito (päiväkodit)	156,0 - 76,0	95-100 - 90-95	arv. tilinpäätöksessä
	Hoitopäivän hinta (€/päivä), hankittu palvelu - päivähoito (päiväkodit)	68,0	70-75	arv. tilinpäätöksessä

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.	Ennuste 2023
Toimintatuotot	700 073	675 155	727 900	-200 000	527 900	598 958	113 %	71 058	558 300
Myyntituotot	52 915	2 108	11 000	0	11 000	843	8 %	-10 157	11 000
Maksutuotot	543 693	401 401	529 600	-200 000	329 600	293 836	89 %	-35 764	360 000
Tuet ja avustukset	103 359	271 646	187 200	0	187 200	303 471	162 %	116 271	186 400
Muut toimintatuotot	106	0	100	0	100	808	808 %	708	900
Toimintakulut	-8 140 521	-6 060 605	-8 349 770	-340 922	-8 690 692	-6 800 371	78 %	1 890 321	-8 842 000
Henkilöstökulut	-4 662 923	-3 524 154	-4 774 900	-110 922	-4 885 822	-3 845 270	79 %	1 040 552	-5 062 000
Palvelujen ostot	-2 638 271	-1 909 818	-2 475 350	-200 000	-2 675 350	-2 015 918	75 %	659 432	-2 710 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-73 902	-54 772	-47 400	0	-47 400	-56 741	120 %	-9 341	-60 000
Avustukset	-540 015	-409 993	-551 400	0	-551 400	-354 855	64 %	196 545	-475 000
Muut toimintakulut	-225 410	-161 867	-500 720	-30 000	-530 720	-527 587	99 %	3 133	-535 000
Toimintakate	-7 440 448	-5 385 450	-7 621 870	-540 922	-8 162 792	-6 201 413	76 %	1 961 379	-8 283 700

Poikkeama talousarviosta:

Varhaiskasvatuksen toimintatuotot näyttäisivät toteutuvan jonkin verran (noin 30 000 €) budjetoitua suurempina. Maksutuottojen vähenemistä vuoteen 2022 verrattuna selittää hoitopäivämaksujen väheneminen (varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos 1.3.2023). Asiakasmaksujen tuloarvoja nostettiin noin 30 %, jolloin hoitopäivämaksut ovat vähentyneet noin 34 – 35 %. Hankerahoitusta (tuet ja avustukset) on tällä hetkellä yli budjetoidun, mutta rahoituksesta noin 100 000 – 115 000 euroa siirtyy vuodelle 2024.

Toimintakulut ovat ylittymässä noin 150 000 euroa. Palvelujen ostot sekä aine- ja tarvikemenot näyttäisivät jonkin verran ylittyvän, mutta vastaavasti avustukset (kotihoiton tuki) alittuvat. Palvelujen ostoissa näkyy mm. varhaiskasvatuksen ostopalvelujen hinnankorotukset. Eniten ovat ylittymässä henkilöstömenot (henkilöstömäärän kasvu, hanketoiminta). Muiden toimintakulujen kasvua vuoteen 2022 verrattuna selittää Hirvimetsän päiväkodin leasing-vuokra.

2.7.2 Perusopetus ja keskiasteen koulutus

Toimiala: Sivistys

Toimielin: Sivistyslautakunta

Palveluala: Perusopetus ja keskiasteen koulutus

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Toiminnan kuvaus

Opetuspalvelujen päämääränä on järjestää erilaiset oppilaat huomioon ottavaa, laadukasta ja tehokasta kasvatusta ja opetusta turvallisessa ja monipuolisessa oppimisympäristössä. Päämäärän saavuttamisen kannalta keskeisiä kriittisiä menestystekijöitä ovat mm.: monipuolinen opetustarjonta sekä turvallinen ja ajanmukainen oppimisympäristö, kodin ja koulun välinen yhteistyö, toimiva opiskeluhoito ja yksilöllinen tuki oppilaalle, henkilöstön oikea mitoitus ja työntekijöiden työhyvinvoinnista huolehtiminen sekä palveluprosessien kehittäminen ja toiminnan priorisointi.

Esiopetusta ei järjestetä lukuvuonna 2022 – 2023 koulujen yhteydessä, mutta Hirvikosken yhtenäiskoulussa on mahdollisuus kehitysvammaisten esiopetukseen.

Perusopetukseen kuuluvat oppivelvollisuuskoulut, joissa annetaan opetusta vuosiluokille 1-9. Loimaan kaupungin perusopetuksen kouluverkko käsittää yhteensä kuusi alaluokkien koulua ja yhden yläluokkien koulun sekä yhden yhtenäiskoulun. Osa Mellilän yläkoululaisista käy Kosken Seudun yläasteella kouluun (kouluyhteistyösopimus).

Pienryhmäopetusta järjestetään Kauhanojan koululla, Keskuskoululla, Puistokadun koululla ja Hirvikosken yhtenäiskoululla. Muilla kouluilla erityisen tuen palveluja järjestetään yleisopetuksen ryhmissä. Lisäksi perusopetuksessa on yhteensä kahdeksan laaja-alaista erityisopettajaa.

Loimaalla on **erityisopetus sopimuksia** naapurikuntien kanssa. Sopimukset on päivitetty joulukuussa 2019. Yhteistyötä on tällä hetkellä mm. Kosken TI kunnan, Marttilan ja Pöytyän kuntien kanssa. Naapurikuntia, jotka lähettävät erityisoppilaitaan, laskutetaan vuosittain sopimuksen mukaisesti. Yhteistyö Kosken TI kunnan kanssa yläkoululaisten opetuksen järjestämisessä jatkuu vuonna 2011 tehtyjen sopimusten pohjalta (sopimus päivitettiin vuonna 2020).

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohjaa hyvälle kasvulle. Toimintaa järjestetään joka päivä Asemansseudun koululla, Kauhanojan koululla, Keskuskoululla, Kirkonkylän koululla, Metsämaan koululla, Niinijoen koululla sekä Hirvikosken yhtenäiskoululla. Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnittelu- ja koordinoititehtävät on nimetty kahdelle aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajalle ja toimintaa ohjaamaan laaditaan lukuvuodeksi toimintasuunnitelma.

Tukipalveluiden henkilöstön muodostavat esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen opiskelijoiden opiskeluhoitohenkilöstö (kuraattorit ja psykologit). Opiskeluhoito siirtyy hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa.

Perusopetuksessa on vuosittain käynnissä useita erilaisia **hankkeita**, joilla pyritään kehittämään palveluja ja toimintoja. Hankehakemukset ja –raportit käsitellään sivistyslautakunnassa.

Toimintaympäristön muutos

Taloustilanteen vaikutus palveluihin (mm. palvelujen laajuus).

Erialaisten poikkeuksellisten tilanteiden mahdollisesti aiheuttamat muutokset palvelujen järjestämiseen.

Korona-pandemiasta palautuminen-> lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen.

Hyvinvointialue ja kuntien vastuu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. (palvelujen monipuolisuus, tarvelähtöisyys ja hyvä kohdentuminen-> sujuvat arjen palvelut ja hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisevästi). Tunnistetaan palvelujen yhdyspinnat erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen, kasvatukseen ja opetukseen, kulttuuriin ja liikuntaan sekä nuorisopalveluihin liittyen.

Oppilasmäärän muutokset ja oppilaiden tuen tarve vaikuttavat palvelujen järjestämiseen (henkilöstömäärä, tuntikehyt, ryhmäkoot jne.).

Loimaan uuden strategian käyttöönotto. (strategiset tavoitteet, kärkihankkeet, toiminnalliset tavoitteet). Vuonna 2023 perusopetuksen toiminnalliset tavoitteet painottuvat lähinnä hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyviin strategisiin tavoitteisiin sekä lasten ja nuorten Loimaa -kärkihankkeeseen.

Perusopetuksessa painottuu myös Osaavan työvoiman Loimaa -kärkihankkeeseen. Yritysten ja työmahdollisuuksien tunnettavuuden parantamiseen pyritään mm. suunnitelmallisella yritysten ja koulujen yhteistyöllä (esim. työpaikkavierailut). Osaavan työvoiman Loimaa -kärkihanketta tuetaan opetussuunnitelman mukaisesti yrittäjyyskasvatuksella (mm. teemapäivät, monialaiset oppimiskokonaisuudet, laaja-alaisten oppimiskokonaisuuksien painotukset).

Syyskuun 2023 osavuosisikatsaus

Perusopetusta on järjestetty normaaliolojen lainsäädännön mukaisesti. Opetuksen järjestäjää ohjeistettiin varautumaan koronatilanteen jatkumiseen osana normaalia varautumista. Suositeltavaa on ollut jatkaa korona-aikana opittuja hyväksi havaittuja hygieniatoimia.

Ukrainan tilanteella on ollut vaikutusta perusopetuksen valmistavaan opetukseen. Hirvikosken yhtenäiskoululla oli lukuvuonna 2022-2023 kolme valmistavan opetuksen ryhmää ja Keskuskoululla yksi. Oppilaita valmistavassa opetuksessa oli 53 (ukrainalaisia 42). Lukuvuoden 2023-2024 alkaessa valmistavassa opetuksessa on 12 oppilasta ja opetusryhmiä yksi. Jatkossa tilanteella on merkittävää vaikutusta S2-opetukseen, ja tähän onkin osoitettu lisäresursseja lv. 2023-2024.

Vuonna 2023 on käynnissä mm. perusopetuksen tasa-arvon edistämiseen liittyvä hanke, jossa oppilaille tarjotaan lisätukea opiskeluun (esim. ryhmäkokojen pienentäminen, avustajapalvelut).

Valtionavustusta on myönnetty myös kerhotoiminnan tukemiseen ja harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen. Näiden hankkeiden tavoitteena on saada aikaan monipuolista, lapsen ja nuoren kasvua tukevaa vapaa-ajantoimintaa, mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Keväällä 2023 haettiin jatkorahoitusta harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseksi 53 625 euroa sekä kerhotoiminnan tukemiseen ja kehittämiseen 18 620 euroa. Valtionavustusta myönnettiin harrastamisen Suomen malliin 45 000 euroa ja kerhotoimintaan 14 000 euroa.

Uusina hankkeina lukuvuonna 2022-2023 käynnistyivät digitaalisten taitojen ja oppimisympäristöjen kehittämiseen liittyvät hankkeet. Näiden hankkeiden tavoitteena on edistää lasten ja nuorten ymmärrystä, taitoja ja osaamista medialukutaidossa, tv-taidoissa sekä ohjelmointitaidoissa. Tavoitteena on myös kehittää ratkaisuja ja toimintamalleja, jotka lisäävät oppimisen digitalisaation laatua ja edistävät opetussuunnitelman perusteiden mukaista tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä. Oppimisympäristöjen kehittämiseen haettiin keväällä 2023 jatkorahoitusta, mutta rahoitusta ei myönnetty.

Loimaan kaupungilla on useamman vuoden ollut Kosken, Marttilan, Oripään ja Pöytyän kuntien kanssa sopimus erityisopetuksen järjestämisestä. Vuoden 2023 keväällä vastaava sopimus tehtiin myös Auran kunnan kanssa.

Keväällä 2023 päivitettiin esi- ja perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, perusopetuksen opetussuunnitelman osia (erityisesti opiskeluhoollon osuus) sekä valmistavan opetuksen opetussuunnitelma.

Ketterää osaamista -hankkeen myötä Loimaalle on laadittu yritysvierailukortteja jäsentämään oppilaitosten ja yritysten välisiä vierailuja. Korttien tarkoitus on toimia viestintävälineenä ja yhteystietojen säilytyspaikkana. Ideana on siis, että yritykset näkevät, millaisilla teemoilla vierailuille tultaisiin, ja opettajat näkevät, mihin yrityksiin vierailuja otetaan vastaan.

Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite / -toimenpide	Tavoitetaso / Arviointiväline / Mittari	Toteuma 30.9	Tila
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Vahvistetaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyötä (kasvun ja oppimisen polku).	Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus muodostavat yhtenevän kasvun, kehityksen ja oppimisen polun. Toimintamalleja kehitetään ja yhtenäistetään (mm. nivelvaiheet, avustajapalveluiden ja muiden tukitoimien kriteerit, S2-opetus). Tunnistetaan lasten ja nuorten tuen tarpeet ja reagoidaan niihin nopeasti (oikea-aikaisuus, ennaltaehkäisevyys, hyvinvoinnin tukeminen).	Nivelvaiheen yhteistyötapaaminen varhaiskasvatuksen kanssa järjestettiin toukokuussa. Toimintamalleja on kehitetty ja yhtenäistetty. Varhaiskasvatuksessa on nimetty vastuuhenkilö esi- ja perusopetuksen nivelvaiheeseen. Perusopetuksen tuntikehykseen on varattu S2-opetuksen resurssia aiempaa enemmän, koska maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrä on lisääntynyt.	Toteutuu
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Liikkumisen, hyvien elintapojen (ravitsemus, liikunta, uni) ja hyvinvoinnin edistäminen.	Koulujen toiminnassa ja toimintaympäristöjen kehittämisessä panostetaan liikkumista ja hyvinvointia edistäviin toimintamalleihin. Hyvinvoinnin vuosikellon laatiminen ja toteuttaminen yläkouluissa (mm. turvataidot, arjen valinnat, itsetuntemus ja vahvuudet, kaveritaidot, tunnetaidot, selviytymiskeinot, arvot ja asenteet, unelmat ja luottamus elämään). MOVE-testien tulokset ovat keskimäärin valtakunnan keskitasolla.	Hyvinvoinnin vuosikello on otettu käyttöön yläkouluissa ja sen käyttöä ollaan laajentamassa myös alakouluihin. Henkilöstölle on järjestetty ja järjestetään myös jatkossa aiheeseen liittyvää koulutusta. Loimaan MOVE-tulokset ovat testattavasta lajista riippuen pääosin maan keskitason alapuolella, joiltakin osin myös keskitasoa parempia. Fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos Loimaalla on 43,4 %, kun koko maan tulos on 40 %, eli 40 %:lla 5. ja 8.	Toteutuu osittain

		Kouluterveyskyselyn tulokset ovat parantuneet edellisestä mittauksesta.	luokkalaisista fyysinen toimintakyky on tasolla, joka voi vaikeuttaa arjessa jaksamista.	
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Monipuolinen kerhotarjonta eri kouluilla. Toiminnalla voidaan osaltaan tukea opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista, tarjota mielekästä tekemistä vapaa-aikaan ja herättää kiinnostusta harrastustoimintaan. Toimintaan haetaan valtionavustusta.	Toteutuneiden kerhojen määrä (40-45 kerhoa). Osallistujamäärä (400-450 opp.). Myönnetty valtionavustus (55 000 - 60 000 euroa).	Lukuvuonna 2022-2023 toteutui 36 kerhoa, joissa osallistujia oli 340-360. Syyslukukaudella 2023 on käynnistymässä 40-45 kerhoa. Valtionavustusta kerhotoiminnan tukemiseen on myönnetty 16 000 € ja harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen 45 000 €.	Toteutuu
2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	Palveluverkkoselvitysten ja hankeselvitysten pohjalta toteutetaan investointiohjelmia, jonka tavoitteena ovat turvalliset, terveelliset ja kasvua/oppimista tukevat tilat. Suunnitelmallinen sisäilman seuranta kouluissa.	Investointihankkeet etenevät suunnitellussa aikataulussa. Kiinteistöt ovat asianmukaisessa kunnossa ja tilat ajan vaatimusten mukaiset (oppimisympäristöjen kehittäminen). Luokkahenki-palvelun käyttö toteutuu kaikissa kouluissa.	Sisäilmaa on kevään 2023 aikana seurattu Asemanseudun koululla, Keskuskoululla, Kirkonkylän koululla, Puistokadun koululla ja HYK:ssä (Luokkahenki). Lukuvuoden 2023-2024 aikana seurantaa siirretään muihin kouluihin (Kauhanojan koulu ja Metsämaan koulu).	Toteutuu osittain

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Henkilöstömäärä on pystytty palveluverkon muuttuessa sopeuttamaan eläköitymisten ja määräaikaisten virkasuhteiden kautta.

Oppilasmäärän väheneminen, tuntikehyksen ja opetusryhmien määrän muutokset vaikuttavat myös opettajien määrään ja työtunteihin. Joillakin opettajilla voi olla haastetta saada opetusvelvollisuus täyteen ja toisaalta pitää opettaa useammalla koululla. Näillä voi olla jatkossa oma vaikutuksensa henkilöstön pysyvyyteen ja uusien henkilöiden rekrytointiin. Oppilaiden tuen tarve vaikuttaa erityisesti koulunkäynninohjaajien määrään ja resurssitarve vaihtelee vuosittain merkittävästi.

Henkilöstön poissaoloilla on merkittävä vaikutus sijaistarpeeseen ja riittävän henkilöstön varmistaminen voi olla ajoittain ongelmallista.

Hanketoiminnan laajuudella on vaikutusta myös henkilöstömäärään.

Toistaiseksi avoinna olleisiin tehtäviin on ollut hakijoita kohtaisen hyvin. Vähiten päteviä hakijoita on erityisopettajien tehtäviin.

Opettajista muodollinen kelpoisuus on 94 %:lla ja koulunkäynninohjaajista 98 %:lla. Henkilöstöstä määräaikaisessa virka- ja työsuhteessa on noin 26 %. Määräaikaisuudet perustuvat lähinnä sijaisuuksiin ja tehtävien hoidon järjestelyihin.

Seuraavassa taulukossa on eri nimikkeiden kohdalla jonkin verran muutosta edellisiin vuosiin verrattuna. Tämä perustuu lähinnä vuonna 2023 toteutettuihin tehtävien hoidon järjestelyihin (esim. päätoimisen tuntiopettajan tehtävä täytettiin virkana), jotta nimikkeet vastaavat paremmin nykyisiä tehtäviä. Lisäksi talouspuolelta palvelusihteeriresurssia siirrettiin sivistyspalveluihin 0,4 htv (hyvinvointialueuudistus). Opiskeluhuollon kuraattorit ja psykologit siirtyivät 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP 2022	TA 2023	TOT 30.9.
Sivistysjohtaja	1	1	1
Palvelusihteerit	5	5	5,4
Rehtori	4	4	4
Luokanopettaja	51	51	51

Lehtori	30	30	31
Pt. tuntiopettaja	23	23	21
St. tuntiopettaja	0	0	0
Erityisluokanopettaja	14	14	15
Erityisopettaja	8	8	8
Esikoulun opettaja	0	0	0
Koulunkäynninohjaaja	48	48	49
Apip-toiminnan ohjaaja	4	4	3
Koulukuraattori	3	0	0
Koulupsykologi	3	0	0
Perusopetus (yhteensä)	194	188	188,4

Muut olennaiset perustelutiedot

Toimitilat

Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset

Loimaan kaupungin perusopetuksessa on kahdeksan koulua. Kouluverkon muutoksen jälkeen tilojen käyttö on tehostunut. Koulujen tämänhetkinen vapaa kapasiteetti mahdollistaa tarvittaessa oppilasmäärän lisääntymisen.

Asemanseudun, Kauhanojan ja Niinijoen koulujen tiloissa on myös varhaiskasvatusta.

Koulukiinteistöissä on ajoittain esiintynyt sisäilmaongelmia (mm. Hirvikosken yhtenäiskoulu ja Kirkonkylän koulu). Yhtenäiskoululla ja Kirkonkylän kouluilla tehtiin vuonna 2019 sisäilmakorjauksia. Puistokadun koululla ja Hirvikosken yhtenäiskoululla on keväästä 2021 alkaen toteutettu sisäilmaseuranta (ns. Luokkahenki). Sivistyslautakunta päätti syyskuussa 2021 ottaa ko. palvelun käyttöön laajemminkin. Sopimus mahdollistaa 50 - 55 luokkatilan seurannan kerrallaan ja tarkoitus on toteuttaa seuranta kaikilla kouluilla tietyn aikataulun mukaisesti.

Kouluverkkoselvityksen mukaan koulukäytössä säilyviin kiinteistöihin on perusteltua tehdä suunnitelmat kunnossapitotoimista ja korjaustarpeista, jotta kiinteistöt olisivat asianmukaisessa kunnossa ja tilat ajan vaatimusten mukaiset. Vuosina 2023-2024 tulisi suunnitella Hirvikosken yhtenäiskoulun korjausten (2019) jatkaminen, Puistokadun koulun käsityötilan ja piha-alueen kunnostaminen, Asemanseudun koulun vanhan osan kunnostaminen sekä Keskuskoulun ns. kakkosvaiheen toteuttaminen (liikuntatila, ruokala, apip-tilat).

Palvelujen ostot

Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset

Opetuspalvelujen merkittävimmät palvelujen ostot ovat kuljetusten hankinta. (n.1 300 000 euroa/vuosi). Kuljetukset on kilpailutettu lukuvuosille 2021-2024 (+ kaksi optiovuotta). Kuljetusten hintatason nousu kilpailutuksessa, kouluverkkomuutos ja polttoaineen merkittävä hinnannousu ovat kasvattaneet kuljetuskustannuksia.

Sivistyslautakunnan päätöksen (25 §/2023) mukaan oppilaskuljetusten kilometrihintoja korotettiin 0,10 euroa ajalla 4.1.-3.6.2023. Korotus koski sivistysvaliokunnan 28.1.2021 (8 §) päätöksen mukaisia linjaliikenteen ulkopuolisten oppilaskuljetusten hankintoja. Vastaava päätös tehtiin 30.8.2023 (83 §) ajalle 9.8.-20.12.2023.

Palvelujen ostoihin kirjataan myös lukiokoulutuksesta aiheutuvat kustannukset eli todellisten kustannusten ja valtionosuuden välinen erotus (noin 500 000 - 600 000 euroa/vuosi).

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset

Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Muut olennaiset tunnusluvut ja vertailutiedot.

PERUSTIEDOT		TP 2021	TA 2022	TA 2023
Oppilaat kouluittain (TA 2023 keskiarvo syksy 2022 ja arvio syksy 2023)	Asemanseudun koulu	64,5	65	57
	Kauhanojan koulu	58,5	54	51
	Keskuskoulu	385,5	372	381
	Kirkonkylän koulu	7+106	113	108
	Kojonkulman koulu	1+17	- *	-
	Metsämaan koulu	7+50	49	47
	Niinijoen koulu	38,5	39	36
	Virttaan koulu	6,5	- *	-
	Alastaron yläaste	42,5	- *	-
	Puistokadun koulu	286	320	308
	Hirvikosken yhtenäiskoulu	415	415	405
	Oppilaat perusopetuksessa	Oppilaat yht.	15+1470	1427
	Yleisopetus	1355	1322	1288
	Luokkamuotoinen erityisopetus	115	105	105
	Osa-aikaiseen erityisop. osallistuneet	347	390 - 400	350 - 360
	Tehostetun tuen oppilaat	212	210 - 215	210-215
Vieraskuntalaisia	Perusopetus	4,0 %	3,5 %	2,5 %
	Erityisopetus	13,5 %	14,5 %	12,5 %

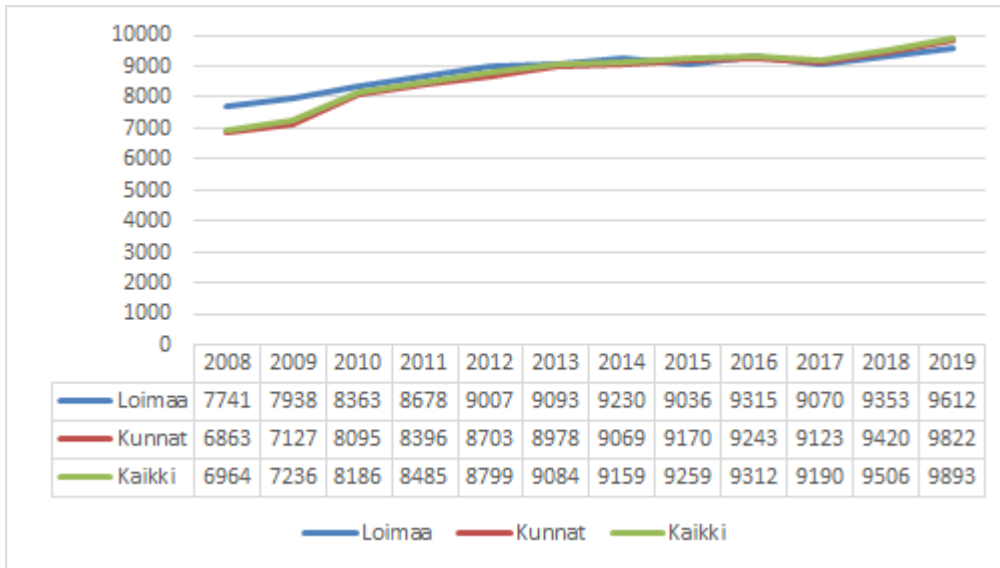
* koulun toiminta päättyi 1.8.2021. Kojonkulman koululta oppilaat siirtyvän pääosin HYK:iin, Virttaalta Kirkonkylän kouluun ja Alastaron yläasteelta Puistokadun koululle.

** luvuissa eivät ole mukana mahdolliset valmistavan opetuksen oppilaat, joita lv. 2022-2023 on noin 50 (Keskuskoulu ja HYK).

Kevätlukukaudella 2023 oppilasmäärä oli 1 383. Lisäksi valmistavassa opetuksessa oli enimmillään 53 oppilasta.

Syyslukukauden alussa 2023 oppilasmäärä on 1 394, joista 12 on valmistavassa opetuksessa.

Perusopetuksen käyttökustannukset 2008 - 2020 (OPH:n raportit):

Perusopetuksen käyttökustannusten kehitykseen vaikuttavat monet tekijät. Loimaalla haastetta tuovat mm. useat (pienehköt) yksiköt, laaja erityisopetus, laaja tuntikehys sekä kuljetusoppilaiden merkittävä osuus. Koulukohtaiset erot yleisopetuksen opetuskustannuksissa ovat Loimaalla huomattavat. Erot ovat monen tekijän summa, mutta ainakin oppilasmäärä sekä erityisesti kiinteistöhuolto- ja kuljetuskustannukset ovat tässä mielessä merkittäviä tekijöitä. (taulukon kustannukset sisältävät sairaala- ja vammaisopetuksen).

Vertailutietoja (v. 2020) muutamista (samankokoisista) kunnista (OPH:n raportit):

Kunta	Oppilaat	Opetustunnit/ opp	Opetus €/tunti	Kuljetusoppilaat	Kuljetus €/opp	Ruokailu €/opp/pv	Yhteensä €/opp
Forssa	1 433,5	89	70	220,5	1 279	2,60	10 005
Kauhajoki	1 319	74	69	459	1 464	4,25	9 444
Lieto	2 558	62	70	568,5	918	2,66	8 047

Loimaa	1 520	79	62	585,5	1 438	2,81	9 536
Naantali	1 975	72	68	353	2 034	3,57	9 063
Uusikaupunki	1 368	80	63	362,5	772	2,49	9 347
Kunnat yhteensä	534 943	71	70	108 382,5	1 535	2,62	9 807

Edellä olevan taulukon perusteella erityisesti opetuksen määrä (tuntikehys) ja kuljetuskustannukset ovat merkittävimmät tekijät, jotka nostavat oppilaskohtaisia kustannuksia Loimaalla. Viime vuosina Loimaan ero keskimääräisiin oppilaskohtaisiin kustannuksiin on pienentynyt, mikä perustuu lähinnä tuntikehysten vähentämiseen. Pinta-alalta laajassa kunnassa koulukuljetusten kustannukset ovat joka tapauksessa jatkossakin merkittävät. Tämän takia kustannuksissa on ongelmallista päästä valtakunnalliselle tasolle, mutta vuosina 2017 - 2020 Loimaan kaupungissa oppilaskohtaiset kustannukset ovat olleet alle valtakunnan keskiarvon. (edellä olevan taulukon luvut eivät sisällä sairaala- ja vammaisopetusta).

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

Strategiset riskit

1. Lainsäädännön muutosten vaikutukset palvelujen järjestämiseen (mm. opetussuunnitelmien muutokset, oppivelvollisuuden laajentaminen yms.). Muutokset edellyttävät ennakointia ja varautumista (toimintaympäristön aktiivinen seuranta), edellytyksiä nopeaan päätöksentekoon ja valmiutta toimintamallien muuttamiseen.
2. Koronatilan tms. edellyttämät poikkeukselliset järjestelyt. Edellyttää valmiutta nopeaan päätöksentekoon, valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja, vaihtoehtoisia malleja tuottaa palveluja, työskentelyä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja erilaisissa tehtävissä yms.

Taloudelliset riskit

1. Tulojen väheneminen (esim. valtionosuuksien väheneminen). Saattaa edellyttää palvelujen priorisointia ja sopeuttamista. Olennaista on, miten muutosten vaikutuksia kompensoidaan valtion taholta.
2. Hankerahoituksen väheneminen. Opetuspuolella on viime vuosina saatu merkittävästi taloudellista resurssia erilaisiin hankkeisiin, joilla on voitu kehittää palveluja. Jatkossakin olennaista on aktiivinen hanketoiminnan seuranta ja panostaminen hankerahoituksen hakemiseen toiminnan kehittämisen kannalta olennaisiin hankkeisiin.

Toiminnalliset riskit

1. Toimitilojen kunto (esim. sisäilmaongelmat) ja riittävyys. Sisäilmaongelmista aiheutuvat henkilöstön poissaolot vaikuttavat merkittävästi toimintaan ja aiheuttavat sijaisjärjestelyjä. Korvaavissa tiloissa ja poikkeusoloissa toimiminen vaikuttavat myös palvelujen järjestämiseen. Tilakysymyksiin varautumisessa olennaista ovat mm. suunnitelma tilatarpeesta, tilojen rakentaminen ja kunnostaminen sekä riittävät resurssit niiden toteuttamiseen.
2. Palvelurakenteen muutokset (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen). Päätökset merkittävimmistä rakenteellisista muutoksista pitäisi tehdä riittävän ajoissa, jotta voidaan asianmukaisesti valmistautua niiden edellyttämiin muutoksiin.
3. Pätevän henkilöstön rekrytointi (esim. erityisopettajat). Henkilöstön rekrytointihaasteeseen voidaan varautua mm. luomalla positiivista työnantajakuva, huolehtimalla asiallisista työskentelyolosuhteista ja kilpailukykyisestä palkasta sekä mahdollistamalla henkilöstön koulutautumista.

Muut perustelutiedot

Arviointikohde	Mittari	TP 2022	TA 2023	Tot 2023
Perusopetus	Oppilaita/opettaja perusopetuksessa	11,3	11,1	11,1
	Oppilaita/opettaja laaja-alainen erityisopetus	184	175	175
	30.9. jatkokoulutuksen ulkopuolelle jäävät/edellisenä keväänä 9.luokan päättötodistuksen saaneet	0 %	0 %	0 %
	Perusopetuksen käyttökustannukset (yleis- ja erityisopetus) € / opp	9 540	9 800	arv. tilinpäätöksessä
	Perusopetuksen laatu koetaan hyväksi palautearviointikyselyissä (vastausten keskiarvo, asteikko 1-4)	3,4	3,3-3,5	Kyselyä ei ole toteutettu vuonna 2023.
	Oppilasmäärä/opetusryhmä			

	1-2 lk	16,1	17-18	16,1
	3-6 lk	18,0	18-19	18,0
	7-9 lk	15,8	16-17	15,8
Iltapäivätoiminta	Oppilaita apip-toiminnan piirissä: 1-2-luokat	131	145	150
	Oppilaita apip-toiminnan piirissä: 3-9-luokat	27	30	11
	Ohjaustuntien määrä/vko	405	410	420

Perusopetus ja keskiasteen koulutus

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.	Ennuste 2023
Toimintatuotot	1 390 938	1 384 920	1 124 600	125 000	1 249 600	1 351 674	108 %	102 074	1 310 300
Myyntituotot	880 812	621 711	674 300	65 000	739 300	560 340	76 %	-178 960	800 000
Maksutuotot	116 032	59 360	106 000	0	106 000	80 360	76 %	-25 640	106 000
Tuet ja avustukset	384 227	695 962	339 100	60 000	399 100	705 988	177 %	306 888	399 100
Muut toimintatuotot	9 868	7 887	5 200	0	5 200	4 987	96 %	-213	5 200
Toimintakulut	-13 697 928	-10 131 663	-13 110 000	-505 021	-13 615 021	-10 621 132	78 %	2 993 889	13 990 700
Henkilöstökulut	-10 222 693	-7 616 140	-9 805 300	-505 021	-10 310 321	-8 039 025	78 %	2 271 296	-10 566 000
Palvelujen ostot	-2 929 515	-2 066 533	-2 734 200	0	-2 734 200	-2 091 725	77 %	642 475	-2 894 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-403 439	-338 666	-414 000	0	-414 000	-363 730	88 %	50 270	-400 000
Avustukset	0	0	0	0	0	0	0 %	0	0
Muut toimintakulut	-142 281	-110 323	-156 500	0	-156 500	-126 653	81 %	29 847	-130 000
Toimintakate	-12 306 990	-8 746 744	-11 985 400	-380 021	-12 365 421	-9 269 458	75 %	3 095 963	-12 680 400

Poikkeama talousarviosta:

Perusopetuksen toimintatuotot näyttäsivät toteutuvan jonkin verran (noin 60 000 €) budjetoitua suurempina. Myyntituottojen kohdalla näkyy vuoteen 2022 verrattuna kotikuntakorvausten väheneminen (vieraskuntalaisten oppilaiden väheneminen), mutta silti myyntituottoja näyttäisi kertyvän arvioitua enemmän. Hankerahoitusta (tuet ja avustukset) on tällä hetkellä yli budjetoidun, mutta rahoituksesta noin 290 000 – 300 000 euroa siirtyy vuodelle 2024.

Toimintakulut näyttäsivät ylittävän noin 375 000 eurolla. Pääosin tämä perustuu henkilöstökulujen ylittymiseen (noin 255 000 €). Henkilöstökulujen lisääntymiseen vaikuttavat mm. lasten/nuorten lisääntyvä tuen tarve, maahanmuuttajalasten opetus, hanketoiminnan laajuus sekä sijaisuuskulut. Palvelujen ostojen kohdalla määrärahat ovat niin ikään ylittymässä (noin 160 000 €). Palvelujen ostoihin vaikuttavat erityisesti toisiin kuntiin sijoitettujen lasten opetuskustannukset (laskutus vuoden 2023 lopulla), lukiokoulutuksen maksuosuus ja kompensatio polttoaineen hinnannousun takia. Edellä mainittuja ylityksiä pyritään jonkin verran kompensoimaan aine- ja tarvikemenoista sekä muista toimintakuluista (noin 40 000 €).

2.7.3 Sivistyspalvelujen hallinto

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.
Toimintatuotot	297	265	100	0	100	26 816	26 816 %	26 716
Myyntituotot	195	162	100	0	100	5	5 %	-95
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Tuet ja avustukset	37	37	0	0	0	26 811	0 %	26 811
Muut toimintatuotot	65	65	0	0	0	0	0 %	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0 %	0
Toimintakulut	-272 813	-207 694	-255 500	-4 367	-259 867	-183 101	70 %	76 766
Henkilöstökulut	-197 128	-152 209	-205 700	-4 367	-210 067	-137 786	66 %	72 281
Palvelujen ostot	-48 755	-37 399	-33 400	0	-33 400	-41 798	125 %	-8 398
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 530	-5 201	-4 700	0	-4 700	-1 182	25 %	3 518
Avustukset	-6 450	0	-6 400	0	-6 400	0	0 %	6 400
Muut toimintakulut	-13 951	-12 885	-5 300	0	-5 300	-2 334	44 %	2 966
Toimintakate	-272 516	-207 430	-255 400	-4 367	-259 767	-156 285	60 %	103 482

Poikkeama talousarviosta:

Toimintatuottoihin on kirjattu vieraskielisten oppilaiden opetukseen myönnetty valtionavustus, jota ei ole ollut talousarviossa. Toimintakulut näyttävät toteutuvan aika lailla budjetoidulla tasolla.

2.7.4 Vapaa-aikapalvelut

Toimiala: Sivistys

Toimielin: Sivistyslautakunta

Palveluala: Vapaa-aikapalvelut

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Toiminnan kuvaus

Lähtökohtana vapaa-aikapalveluiden toiminnassa on lisätä sellaisia toimintatapoja ja palveluita, jotka edistävät kuntalaisten kuulumista yhteisöihin. Palveluilla on varmistettava mahdollisuudet osallistua aktiivisesti vapaa-ajalla myös niille kuntalaisille, jotka eivät ole kansalaisjärjestöjen toiminnan piirissä. Vapaa-aikapalvelut ovat osaltaan kehittämässä kaikkien kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa omaa elinympäristöään koskeviin asioihin.

Vapaa-aikapalvelut tuottavat ja edistävät palveluja, jotka ovat enimmäkseen ennaltaehkäiseviä. Vapaa-aikapalvelut toimivat edistäjinä ja sellaisten palveluiden tuottajina, joita kansalaisjärjestöt eivät voi tuottaa. Yhdistysten, järjestöjen ja seurojen toimintaa tuetaan myöntämällä avustuksia ja osoittamalla tiloja niiden toimintojen järjestämiseen.

Kirjastopalveluiden tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisäilöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Tehtävien hoitamiseksi kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Kirjastolaitos koostuu pääkirjastosta sekä Alastaron, Hirvikosken ja Mellilän kirjastoista. Kirjasto tekee yhteistyötä kirjastopalveluiden laadun varmistamiseksi muiden kirjastojen kanssa seutu-, maakunta- ja valtakunnallisella tasolla.

Kirjastopalvelut on tarkoitettu koko väestölle. Keskeinen tavoite on, että kaikki käyttäjät huolimatta mahdollisista toimintarajoitteista voivat hyödyntää kirjaston palveluja. Kirjastopalveluiden saavutettavuutta tuetaan selko- ja isotekstisten kirjojen teemahyllyllä, kirjaston kotipalvelulla ja yhteistyöllä Celia-kirjaston kanssa. Kirjasto välittää Celian palveluja asiakkaille, joiden on vaikea lukea tavallista kirjaa, ja opastaa palvelun käytössä.

Asiakkaiden opastaminen tiedonhallintataitoihin on yksi kirjaston ydintehtävistä. Opastusta järjestetään sekä henkilökohtaisena opastuksena että ryhmille. Lukemiskulttuuria edistetään vaihtuvien kirjanäyttelyin ja erilaisten luku- ja kirjallisuuspöytäkirjojen avulla. Kouluille tarjotaan kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisia palveluja.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on luoda mahdollisuuksia ja edellytyksiä taiteen harjoittamiselle sekä kotiseututyön ja perinteen harrastamiselle.

Kulttuuripalvelut tuottavat kulttuuri- ja perinnetoimintaan liittyviä palveluita sekä toteuttavat muita tehtäviä kuten järjestävät julkisia tilaisuuksia, ylläpitävät perinteen tallentamista ja vastaavat osittain ystävyyskuntatoiminnasta ja matkailuun liittyvistä tehtävistä. Avustuskohteita ovat mm. Suomen maatalousmuseo Sarka, Loimaan seudun teatteriyhdistys, kulttuuriyhdistykset ja kylät.

Keskeisiä tehtäviä ovat musiikkitalaisuuksien ja muun esittävän taiteen tukeminen ja järjestäminen, teatteritoiminnan tukeminen, elokuvatoiminta, taidekokoelman ylläpitäminen ja kartuttaminen sekä näyttelytoiminta. Kulttuuripalvelut vastaavat Loimaan Taidetalon, Alpo Jaakolan patsaspuiston, kuivurigallerian ja Vesikosken myllyn toiminnasta sekä Heimolinnan juhlatilan vuokrauksesta.

Liikuntapalveluiden perustehtävänä on tuottaa ja kehittää eri hallintokuntien ja sidosryhmien kanssa laadukkaita ja monipuolisia liikumis-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluita.

Kuntien liikuntatoiminnan perustehtävää linjaa liikuntalaissa asetettu ohjeistus. Liikuntalain tarkoituksena on mm. edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä tukea lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla.

Kunnan tulee luoda edellytyksiä asukkaiden liikunnalle kehittämällä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa, tukemalla kansalais- ja seuratoimintaa, rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja, järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät sekä kehittämällä paikallista ja kuntien välistä sekä alueellista yhteistyötä.

Painopisteinä ovat erityisliikunta, ikäihmiset, lapsiperheiden liikunta sekä liikuntaneuvonta. Voimaa vanhuuteen ohjelman eteenpäin vieminen. Ohjelman päämääränä on edistää vielä kotona tai palvelutaloissa itsenäisesti pärjäävien toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (+75) liikkumiskykyä, osallisuutta ja itsenäistä selviytymistä terveysliikunnan avulla. Tavoitteena on motivointi elinikäiseen liikuntaan, terveellisempään elämään ja oman kiinnostuksen mukaisen liikuntapolun löytäminen matalan kynnyksen ryhmien, lajikokeilujen yms. kautta.

Uimahalli Vesihovi on ”vauvasta vaariin” kuutena päivänä viikossa vesiliikuntapalveluja tuottava seutukunnallinen ohjatun liikunnan ja omaehtoisen virkistyksen keidas. Vesiliikuntaohjelmiston laajennuksen myötä ohjatut ja omaehtoiset ohjelmat laajenevat syväveden jumppiin ja ajastettaviin virtuaalitunteihin. Vesihovin ja Hirvihovin kunto- ja voimailusalin markkinointiin tulee panostaa entistä enemmän.

Loimaa ja muut Saviseudun kunnat ovat mukana LiikU:n organisoimissa eri vuodenaikoihin keskittyvissä liikuntakampanjoissa (talviliikkuja, haastepöytäkirja syksyn kampanja), joissa osanotto kirjataan pääasiassa mobiilisovelluksin. Saviseudun kunnilla on keskinäinen asukaslukujen suhteeseen perustuva ”kisa”, jonka tavoitteena on innostaa kuntalaisia omaehtoiseen liikuntaan ympäri vuoden.

Neljän kunnan yhteisen Harjureitin kehitystyötä jatketaan ja markkinointia kehitetään. Suunnitteluvaiheessa olevien talvipöytäkirja- ja kävelyreittien toteutuksen eteenpäin vieminen monipuolistaa eri käyttäjäryhmien ympärivuotista ulkoilukäyttöä.

Nuorisopalveluiden tehtävänä tuottaa nuorisolain edellyttämiä palveluita nuorille (alle 29-vuotiaille). Nuorisopalvelut luovat edellytyksiä nuorisotoiminnalle, järjestää itse toimintaa, tukee nuorten kasvua, kehitystä ja kansalaisvalmiuksia tiiviissä yhteistyössä viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen sekä yksityisten henkilöiden, erityisesti nuorten ja heidän perheiden kanssa.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on huolehtia, että nuorilla on mahdollisuus käyttää heille suunnattuja palveluja ja että heillä on mahdollisuuksia ja valmiuksia vaikuttaa elinolosuhteisiinsa. Tätä tarkoitusta varten kehitetään edelleen nuorten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Nuorisopalvelut järjestävät nuorisotiloilla alakoululaisille (4-6 lk), yläkouluikäisille sekä toisen asteen opiskelijoille tarkoitettua avointa toimintaa. Avoimen toiminnan lisäksi järjestetään tapahtumia, retkiä ja leirejä. Loimaan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti tuotetaan peruskoululaisille ennalta ehkäiseviä palveluja.

Nuorten osallisuuden ja nuorten asioiden edistäjänä Loimaalla toimii nuorisovaltuusto.

Loimaan kaupungissa toimii lasten ja nuorten monialainen työryhmä. Sen toiminta on yhdistetty paikalliseen LAPE -ryhmään (lapsiperheiden kehittämisohjelma). Työryhmä toimii nuorisolain edellyttämänä nuorten ohjaus- ja palveluverkostona.

Seutukunnallinen nuorisotoiminta (SENU) jatkaa toimintaansa neljän kunnan yhteistyönä ja Loimaa toimii näiden kuntien etsivän nuorisotyön koordinaattorina.

Työväenopisto tuottaa loimaalaisille heidän tarpeistaan lähtevää opetusta ja oppimistavoitteista harrastustoimintaa, joka tukee kuntalaisten aktiivisuutta, kehittää osaamista ja sivistystä sekä edistää henkistä ja ruumiillista hyvinvointia. Paikallisten yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisimman laajan seutukunnallisen, alueellisen ja paikallisen kurssitarjonnan saavuttamiseksi.

Työväenopiston toiminta käsittää perinteisen vapaan sivistystyön lisäksi mm. lapsille ja nuorille annettavaa taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan. Sitä tarjotaan kuvataiteissa sekä teatteritaiteessa. Tilauskoulutusta ja muuta maksupalvelukoulusta työväenopisto järjestää tarpeen mukaan. Toistaiseksi sen määrä ja tarve paikkakunnalla on ollut vähäinen.

Musiikkiopisto järjestää laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta. Taiteenaloja ovat musiikki ja tanssi. Osana opetusta ovat myös musiikkiin ja tanssiin liittyvät tilaisuudet ja tapahtumat, joita musiikkiopisto järjestää. Oppilaat oppivat musiikin ja tanssin tietoja ja taitoja. Kaikki kuntalaiset voivat saada merkityksellistä sisältöä vapaa-ajaksi elämänlaatua parantamaan.

Sopimus Loimaan Seudun musiikkiopiston ylläpitämisestä päivitettiin vuoden 2022 alkupuolella. Yhteistyökuntina ovat Auran, Kosken Tl, Oripään, Punkalaitumen, Pöytyän ja Ypäjän kunnat.

Musiikkiopistossa on mahdollista opiskella monipuolisesti eri instrumenttien soittoa sekä laulua. Instrumenttiopetuksen lisäksi opintokokonaisuuteen kuuluvat musiikin hahmotusaineiden opiskelu sekä yhteismusisointi erilaisissa yhtyeissä tai kuoroissa. Musiikkileikkikoulu on alle kouluikäisille tarkoitettua musiikillista valmennusta sekä lapsen kasvua tukevaa toimintaa.

Tanssiliinjalla opettavina aineina ovat baletti, nykytanssi ja lastentanssi.

Musiikkiopistossa toimii avoin linja, jonka tarkoituksena on tarjota kaikille halukkaille, iästä ja aikaisemmista musiikkiopinnoista riippumatta, mahdollisuus musiikinopiskeluun.

Toimintaympäristön muutos

Taloustilanteen vaikutus palveluihin (mm. palvelujen laajuus).

Erialaisten poikkeuksellisten tilanteiden mahdollisesti aiheuttamat muutokset palvelujen järjestämiseen.

Korona-pandemiasta palautuminen-> asiakkaiden saaminen palvelujen piiriin, korona-ajan toimivien käytäntöjen hyödyntäminen (digitaaliset palvelut).

Hyvinvointialue ja kuntien vastuu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. (palvelujen monipuolisuus, tarvelähtöisyys ja hyvä kohdentuminen-> sujuvat arjen palvelut ja hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisevästi). Tunnistetaan palvelujen yhdyspinnat erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen, kasvatukseen ja opetukseen, kulttuuriin ja liikuntaan sekä nuorisopalveluihin liittyen.

Loimaan uuden strategian käyttöönotto (strategiset tavoitteet, kärkihankkeet, toiminnalliset tavoitteet). Vuonna 2023 vapaa-aikapalvelujen toiminnalliset tavoitteet painottuvat lähinnä hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyviin strategisiin tavoitteisiin sekä lasten ja nuorten Loimaa -kärkihankkeeseen.

Syyskuun 2023 osavuosisikatsaus

Koronalla ei ole ollut vuoden 2023 aikana merkittävää vaikutusta vapaa-aikapalvelujen järjestämiseen. Jonkin verran korona-aika saattoi heijastua vielä käyttäjämääriin. Vapaa-aikapalveluissa koronaepidemiasta palautuminen ja asiakkaiden saaminen takaisin palvelujen piiriin vaatii oman aikansa.

Ukrainan tilanteella ei ole ollut erityistä vaikutusta vapaa-aikapalveluihin. Ukrainalaisia nuoria on jonkin verran käynyt nuorisotiloilla ja ukrainalaisia on ollut myös liikuntapalvelujen käyttäjinä. Pääkirjastoon on hankittu pieni kokoelma ukrainankielistä lastenkirjallisuutta. Lisäksi Monikielisestä kirjastosta on tilattu siirtokokoelma lasten- ja nuortenkirjoja kirjastoista lainattavaksi.

Kirjastopalveluselvityksen aikataulusta poiketen omatoimikirjastojen toteuttaminen ei ole edennyt vuonna 2023. Loimaan kaupunki on mukana seutuhankintojen kilpailuksessa ja kilpailutus omatoimikirjastojen laitehankinnoista käynnistyy syksyllä 2023. Hankinnan

suunniteltu sopimusaika on 1.1.2024-31.12.2026. Kesällä 2023 hankittiin pääkirjastoon lainaus- ja palautusautomaatti. Kirjastoissa otettiin elokuussa käyttöön maksupäätteet.

Keväällä 2023 myönnettiin ensimmäisen kerran hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kohdennetut toiminta-avustukset. Avustuksilla tuetaan ensisijaisesti hyvinvoinnin erojen kaventamista Loimaalla. Toiminnan tulee edistää loimaalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä ehkäistä syrjäytymistä ja edistää kotoutumista. Vuonna 2023 ko. avustuksiin on varattu 11 500 euroa.

Kulttuuripalveluissa tehtiin keväällä 2023 hakemus museotoiminnan valtionavustuksen piiriin.

Loimaan kaupungilla on sopimus Loimaan Seudun musiikkiopiston ylläpitämisestä Punkalaitumen kunnan kanssa. Punkalaitumen kunnanhallitus päätti 13.6.2023 vähentää Loimaan Musiikkiopiston oppilaspaikkoja kymmenestä seitsemään vuosien 2025-2030 aikana niin, että Loimaan musiikkiopisto ei ota Punkalaitumen oppilaita kuin joka toinen vuosi alkaen kevästä 2025. Näin ollen oppilaspaikkoja saadaan laskettua joustavasti vuosien 2025- 2030 aikana. Tällä hetkellä ja keväällä 2024 valituilla opiskelevilla oppilailla on subjektiivinen oikeus suorittaa oppimäärä loppuun.

Vapaa-aikapalveluissa on vuonna 2023 käynnissä erilaisia kehittämishankkeita. Liikuntapalveluissa on liikunnallisen elämäntavan paikallinen kehittämishanke, johon on myönnetty rahoitusta 15 000 euroa. Tavoitteena on kehittää eri ikäryhmien liikuntaa sekä edistää omatoimista liikuntaa, arkiliikuntaa ja työpaikkaliikuntaa. Hankkeen puitteissa toteutettiin toukokuussa 2023 liikuntakysely yli 70-vuotiaille loimaalaisille. Vastauksia saatiin 573 (vastausprosentti 11,8 %). Aineiston analyysi ja raportointi toteutetaan syyskuudella 2023. Lisäksi toukokuussa 2023 järjestettiin Wilman kautta harrastuskysely tuleville 3-9-luokkalaisten kysely toteutettiin kaksikielisenä (suomi/englanti) ja vastauksia saatiin 277. Kyselyn analyysi ja raportointi on käynnissä. Liikuntapalveluissa on analysoitu 70+ liikuntakyselyn tuloksia elokuussa ja raportti johtopäätöksineen on tulossa sivistyslautakunnalle lokakuussa.

Liikunta- ja kulttuuripalveluissa otettiin elokuussa käyttöön 70+ kohderyhmälle Seniorikortti, jonka tarkoituksena on edistää kohderyhmän omaehtoista liikkumista uimahallissa ja kuntosalilla sekä hyötyä Taidetalon ja Patsaspuiston kulttuuritarjonnasta.

Nuorisopalveluissa on useamman vuoden jatkunut etsivän nuorisotyön hanke, johon vuodelle 2023 myönnettiin avustusta 43 200 euroa. Vuonna 2022 käynnistyi koulunuorisotyön hanke, jonka tarkoituksena on koulussa tehtävän nuorisotyön vahvistaminen. Tavoitteena on vähentää koronapandemian aikaisten rajoitusten kielteisiä vaikutuksia sekä vahvistaa nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kiintymystä kouluyhteisöön. Lisäksi nuorisopalveluissa on ollut European Solidarity Corps- hanke, joka mahdollistaa kansainvälisen vapaaehtoistoiminnan Loimaalla.

Musiikkiopistolle on myönnetty Erasmus+ -akreditointi vuosille 2022-2027. Keväällä 2023 toteutui kahden opettajan vierailu eurooppalaisissa musiikkiopistoissa. Nykyiselle hankkeelle myönnettiin jatkoaikaa toukokuulle 2024.

Liikuntapaikkaselvitystä on valmisteltu kevään 2023 aikana ja työtä jatketaan syksyllä 2023. Liikuntapaikkaselvityksen mukaisia toimenpiteitä on tarkoitus hyödyntää liikuntapaikkojen hoidossa sekä tulevien investointien valmistelussa ja toteuttamisessa.

Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite / -toimenpide	Tavoitetaso / Arviointiväline / Mittari	Toteuma 30.9	Tila
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Vahvistetaan taiteen perusopetuksen yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Tuemme yhtenäistä kasvun ja oppimisen polkua lapsille ja nuorille.	Taiteen perusopetus tavoittaa 30 % alle 18-vuotiaiden ikäluokista. Opetussuunnitelmat päivitetään säännöllisesti, toimintaa arvioidaan säännöllisesti ja kehitetään palautteen pohjalta.	Taiteen perusopetus tavoittaa 30 % alle 18-vuotiaiden ikäluokista. Opetussuunnitelmat päivitetään säännöllisesti (esim. Tanssin opetussuunnitelma 1/2023). Toimintaa arvioidaan ja kehitetään palautteen pohjalta säännöllisesti.	Toteutuu
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Opistojen tarjonta ottaa huomioon kaikki ikä- ja väestöryhmät. Vahvistetaan erityisesti miesten osallistumismahdollisuuksia. Palveluja järjestetään hajautetusti, lähellä kuntalaisia.	Opistoissa toteutuu monipuolinen ja kuntalaisten tarpeiden mukaan hyvin kohdentuva kurssitarjonta. Opistoissa on vähintään 10 alle kouluikäisille tarjottavaa kurssia, vähintään 10 ikäihmisille suunnattua kurssia sekä vähintään 20 Loimaan keskustan ulkopuolella järjestettävää kurssia.	Opistoissa toteutuu monipuolinen ja kuntalaisten tarpeiden mukaan hyvin kohdentuva kurssitarjonta. Opistoissa on 8 alle kouluikäisille tarjottavaa kurssia, 8 ikäihmisille suunnattua kurssia sekä vähintään 20 Loimaan keskustan ulkopuolella järjestettävää kurssia. Musiikkiopistolla on vuosittain vähintään neljä	Toteutuu

		Opistoissa poikien ja miesten osuus nousee 30 %:iin osallistujista. Musiikkiopistolla on vuosittain vähintään viisi vierailua sekä varhaiskasvatukseen että perusopetukseen ja vähintään viisi musiikkiopiston ulkopuolella järjestettyä, suurelle yleisölle avointa tilaisuutta.		
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Kehitämme kotona asuvien ikäihmisten mahdollisuutta itsenäisen kuntouttavan liikunnan toteuttamiseen teknologiaa hyödyntäen. Teknologian hyödyntäminen monipuolisen liikuntamateriaalin tuottamisessa sekä tarjolla olevien kirjasto- ja kulttuuripalvelujen hyödyntämisessä.	Asiakasmäärä 70. Luodaan digitalisaatiota hyödyntäen palveluja, jotka aktivoivat kuntalaisia oman hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämiseen.	Etä- ja digijumpan toimintoja on edelleen kehitetty ja kohderyhmää tavoitetaan mm. tuolijumpissa ja opintopiireissä. Liikuntapalveluiden tabletteja käyttää 65 asiakasta, alku- ja lopputestauksen tulokset kirjattu. Liikuntakysely toteutettu yli 70-vuotiaille loimaalaisille.	Toteutuu
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Voimaa vanhuuteen mentorointiohjelman avulla edistetään toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (pääosin 75+) liikuntakykyä, osallisuutta ja itsenäistä selviytymistä terveysliikunnan avulla.	Uusien vertaisohjaajien kouluttaminen ja vanhojen aktivoiminen vertaisvetureiksi. Tavoitteena on 15 vertaisohjaajaa. Tavoitteena 10 ulkoiluystävän kouluttaminen ja ulkoiluystävöiminnan käynnistäminen. 10 % kasvu liikuntapalvelujen 75+ ryhmien toiminnassa.	Varhan fysioterapeutti on suorittanut Ikäinstituutin vertaisohjaajakoulutuksen. Ulkoiluystäviä koulutettu kevään aikana 13 henkilöä yhteistyössä seurakunnan kanssa. Kouluttajakoulutukseen osallistui 4 henkilöä. Keväällä suunniteltu Seniorisumpit liikunta- ja kulttuuritapahtuma alkaa elokuussa yhteistyössä elinvoimayksikön kanssa. Seniorisumpit kerran kuussa toteutuneet elo-syyskuussa. Seniorikortti otettu käyttöön 70+ kohderyhmässä.	Toteutuu osittain
2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	Palveluverkkoselvitysten ja hankeselvitysten pohjalta toteutetaan investointiohjelmaa, jonka tavoitteena ovat turvalliset ja terveelliset tilat. Suunnitelmallinen sisäilman seuranta.	Investointihankkeet etenevät suunnitellussa aikataulussa. Kiinteistöt ovat asianmukaisessa kunnossa ja tilat ajan vaatimusten mukaiset.	Tällä hetkellä ei ole käynnissä palveluverkkoon liittyviä hankkeita. Omatoimikirjastojen toteuttaminen alkaa vuonna 2024. Yleisesti ottaen nuorisotilat ovat asianmukaisessa kunnossa, mutta Alastaron nuorisotilalle tulisi saada paremmat tilat. Alastaron ja Hirvikosken nuorisotilat eivät ole esteettömiä.	Toteutuu osittain

2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Nuorisopalvelut ottavat toiminnassaan huomioon kaikki nuoret ja jokainen on tervetullut toiminnan piiriin. Erityishuomiota kiinnitetään syrjäytymisvaarassa oleviin nuoriin ja niihin, joiden viiteryhmää kohtaan kohdistuu stigmaa. Nuorisotyössä panostetaan lasten ja nuorten kohtaamiseen.	Nuoret löytävät omia ryhmiään ja saavat uusia kavereita. Yksinäisyyden tunne vähenee ja aktiivisuus lisääntyy. Toimintaan tulee mukaan nuoria, jotka eivät aiemmin ole osallistuneet. Nuori kokee olevansa arvokas, vahvistetaan luottamuksellisten suhteiden syntymistä. Nuoret ovat mukana kehittämässä ja toteuttamassa toimintaa.	Rainbow-klubin toimintana on aktiivista, ja nuoria osallistetaan toimintaan. Nuorisotaloille kaikki nuoret ovat tervetulleita. Koulunuorisotyö edesauttaa uusien nuorten tulemistä nuorisotalotoimintaan. Etsivä nuorisotyö kohdistuu syrjäytymisvaarassa oleviin nuoriin. Nuorisotalotoimikunnat antavat kaikille nuorille mahdollisuuden osallistua nuorisotalon päätöksentekoon.	Toteutuu
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Nuorisopalvelujen ja koulujen yhteistyön kehittäminen mm. koulunuorisotyön kautta.	Koulujen ja nuorisopalvelujen saumaton yhteistyö, jolla vahvistetaan lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kiinnittymistä koulu yhteisöön (matalan kynnyksen toimintaa, yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen, yksilöiden kasvun ja kehityksen tukeminen, kouluviihtyvyyden lisääminen jne.).	Koulunuorisotyö tukee koulun ja nuorisopalveluiden välistä yhteistyötä. Koulunuorisotyön resurssi vaikuttaa alimitoitetulta tarpeeseen nähden ja koulunuorisotyön osuuden lisäämistä tulisi voida harkita tulevina vuosina.	Toteutuu
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Kirjasto on kaikille avoin ja maksuton tila, jossa erilaiset ihmiset voivat kohdata toisiaan. Kirjasto tukee asiakkaitaan toimimaan aktiivisina kuntalaisina ja järjestää tapahtumia kaikille ikäryhmille. Kirjasto tarjoaa tiloja yhdistysten ja ryhmien kokoontumiseen sekä opiskeluun ja etätyöhön.	Kirjasto tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Tapahtumien lukumäärä/vuosi (50 - 55) ja osallistujamäärä (500 - 550).	Pääkirjastosta ja Mellilän kirjastosta voivat ryhmät ja yhdistykset varata maksutta kokoontumistiloja. Pääkirjastossa ja Alastaron kirjastossa on mahdollisuus järjestää näyttelyitä. Näyttelytiloista ei peritä maksua. Kirjastoissa on järjestetty 80 tapahtumaa, osallistujia on ollut 765.	Toteutuu
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Ylläpidetään ja kehitetään vakiintuneita ja kulttuuriperinteitä ja luodaan uusia kohtaamisen paikkoja ja -muotoja. Tehostetaan yhteistyötä paikallisten yhdistysten kanssa.	Perinteisten tapahtumien järjestäminen ja kehittäminen sekä uusien tapahtumien/palvelujen toteuttaminen (monipuolisuus, tarvelähtöisyys, hyvä kohdentuminen). Tuetaan kulttuuritoimijoiden toimintaedellytyksiä mm. korottamalla kyläyhdistyksille jaettavia yleisavustuksia (asumisen teemavuosi) ja lisäämällä kohdeavustusten määrärahoja. Edistetään	Vuonna 2023 vapaa-aikapalvelujen avustusten määrärahoja korotettiin vuoden 2019 tasolle, mikä on mahdollistanut jonkin verran edellistä vuotta suuremman avustuksen myöntämisen.	Toteutuu osittain

		kulttuurikaveri-toimintaa esim. yhteistyössä liikuntatoimen (Voimaa vanhuuteen -hanke) tai SPR:n (ystävätoiminta) kanssa.		

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Vapaa-aikapalveluiden päätoiminen henkilöstö on suhteellisen vähäinen. Mm. liikuntapalveluissa (uimahalli) henkilöstöresurssin vähäisyys tuo oman haasteen/riskin palvelujen järjestämiselle. Lisäksi eri sektoreilla monet tehtävät ovat yksittäisen henkilön varassa, mikä erityisesti poikkeustilanteissa aiheuttaa haavoittuvuutta tehtävien hoidossa.

Kulttuuripalveluissa suunnitelmassa oleva hakemus museotoiminnan valtionavustuksen piiriin merkitsee myös henkilöstöorganisaation muutosta (nimikkeiden muuttamista, resurssin lisäämistä). Kulttuurisihteerin nimeke olisi jatkossa museonjohtaja ja kulttuurituottajan museoassistentti. Sivistyslautakunta on keväällä 2022 muuttanut musiikinohjaajan nimikkeen kulttuurituottajaksi.

Hanketoiminnan laajuudella on vaikutusta myös henkilöstömäärään (erityisesti nuorisopalvelut). Hankerahoituksella ovat etsivät nuorityöntekijät (1,5 htv) ja koulunuorisotyöntekijä (1 htv). Uuden strategian mukaisesti (Lasten ja nuorten Loimaa) on nuorisopalveluihin lisätty yksi nuoriso-ohjaaja.

Musiikkiopistotoiminnan laajeneminen näkyy opiston opettajamäärän kasvussa.

Opistojen rehtorin virka on ollut täyttämättä ajalla 1.11.2022-31.7.2023 ja tehtäviä ovat hoitaneet sivistysjohtaja ja työväenopiston suunnittelijaopettaja. Opistojen rehtorin virka on täytetty 1.8.2023 alkaen. Liikuntasihteerin virkaa on 1.6.2023 alkaen hoitanut viransijainen ja virka on tarkoitus täyttää 1.1.2024 alkaen. Virkanimike on muutettu liikuntapalvelupäälliköksi.

Viime aikoina avoinna olleisiin tehtäviin on ollut suhteellisen vähän hakijoita ja joidenkin tehtävien täyttämässä on ollut ongelmia.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP 2022	TA 2023	TOT 30.9.
Kirjastotoimenjohtaja	1	1	1
Kirjastonhoitaja	1	2	1
Kirjastovirkailija	8	9	9
Kulttuurisihteerit	1	1	1
Kulttuuriohjaaja	1	1	1
Kulttuurituottaja (ent. musiikinohjaaja)	0	1	1
Liikuntasihteerit	1	1	1
Liikunnanohjaaja	4	5	5
Kassa-/kahviotyöntekijä	2	2	2
Laitoshuoltaja	2	2	2
Laitosmies	1	1	1
Tilapäistyöntekijät	0	0,5	0,5
Nuorisosihteerit	1	1	1
Nuoriso-ohjaaja	5,6	6	5,6
Nuorisotilan ohjaaja	0	0	0

Rehtori	0	1	1
Opettaja/työväenopisto	2	2	2
St. tuntiopettaja/työväenopisto	10	11	10
Opettaja/musiikkiopisto	5	6	6
St. tuntiopettaja/musiikkiopisto	5	5	5
Palvelusihteeri	1	1,5	1
Vapaa-aikapalvelut (yhteensä)	51,6	60,0	57,1

Muut olennaiset perustelutiedot

Toimitilat

Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset

Työväenopisto toimii seuraavissa pääasiallisesti kaupungin omistamissa tiloissa eri puolilla kaupunkia. Tärkeimmät opetuspisteet ovat kaupungintalo, Taidetalo, Mellilän entinen kirjasto, Lasipalatsi, Virttaan kylätalo, kaupungin liikuntahallit sekä viisi koulua eri puolilla kaupunkia. Ulkopuolisilta on vuokrattuna yksittäisiä tiloja, joista merkittävimmät ovat Tanssisali ja Vesikoski-talossa olevat tilat. Musiikkiopisto toimii kaupungintalolla ja musiikkiopiston kiinteistössä sekä ulkopuoliselta vuokratusta Tanssisalissa. Musiikkiopiston toimintaa on myös Kirkonkylän koululla sekä Punkalaitumella.

Kirjastopalveluita tuotetaan pääkirjastossa sekä Alastaron, Hirvikosken ja Mellilän kirjastoissa. Kaikki tilat ovat kaupungin omistamia ja rakennettu tai remontoitu kirjastoksi 1990-luvulla. *Vuoden 2024 aikana aloitetaan omatoimikirjastojen käyttöönotto Alastaron kirjastosta.*

Kulttuuripalveluilla ovat museotilat ja toimisto Loimaan Taidetalossa. Alpo Jaakolan patsaspuisto ja kuivurigalleria ovat kesäkohteina avoinna kesäkuukausina (kesä-elokuu). Vesikosken mylly on avoinna yleisölle pääasiassa erilaisten tapahtumapäivien yhteydessä. Heimolinnalla palvelee ulkopuolisten vuokralaisten lisäksi mm. liikuntapalveluita ja opiston ryhmiä veloittamatta. *Alpo Jaakolan patsaspuiston lisäantenneiden kävijämäärien takia tilat ovat kovemalla rasituksella kuin ennen. Tilat vaativat kunnostusta. Heimolinnalla tehdään tarveselvitys tilan akustiikan parantamiseksi ja huomioon otettavaksi seuraavassa talousarviossa. Taidetalon linjasaneerausta varten on tekeillä kuntotutkimus. Linjasaneerauksen toteutuessa, museon kokoelmat tulee siirtää väistötiloihin ja museo on suljettu. Kokoelmat valokuvataan siirron yhteydessä.*

Nuorisopalvelun toimitiloihin kuuluvat neljä nuorisotilaa sekä Kalikan virkistysalue. Keskustan nuorisotila, Citynuokkari, alakerta toimii nuorisotilana ja yläkerrassa on nuorisotyöntekijöiden toimistotilat, sekä tieto- ja neuvontapalvelut. Hirvikosken nuorisotila on esteellinen ja piha-alue vaikeasti valvottavissa. Mellilän nuorisotalo tarjoaa hyvät olosuhteet nuorisotyön toteuttamiseen. Alastaron nuorisotilaan on esteellinen pääsy, eikä tila ole toimiva nuorisotyöllisestä näkökulmasta. Työturvallisuudeltaan Alastaron nuorisotila on heikko. Tilassa on vain yksi uloskäynti ja kuuluvuudet kellarissa rajalliset. Kehittämistarpeet on todettu työpaikkaselvityksen ja palotarkastuksen yhteydessä ja ne tulee korjata työntekijöiden turvallisuuden ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi. Nuorisotyöntekijät työskentelevät pääsääntöisesti tiloilla yksin, mikä lisää työturvallisuusriskiä. Kalikan virkistysalue ei vastaa leiritoiminnan tarpeita. Kalikan aluetta tulee kehittää palvelemaan kaikkia kuntalaisia ja erityisesti leiritoimintaa varten. Leiritoiminnan ylläpitämiseksi nuorisopalvelut tarvitsevat toimivia sisä- ja majoitustiloja.

Loimaalla on laaja monipuolinen eri harrastemuodot kattava liikuntapaikkaverkosto. Avoin vuoropuhelu liikuntapalvelujen, teknisen viraston ja liikuntapaikkoja aktiivisesti käyttävien seurojen ja muiden tahojen kanssa on ensiarvoisen tärkeää liikuntapaikkaverkoston kunnossapidon ja kehittämisen turvaamiseksi. Liikuntatilojen riittävyys ja eri käyttäjäryhmien tarpeiden kohtaaminen ovat haasteellisia. Liigaseurat ja laaja palloilulajien kokonaisuus vaatisivat lisää isojen liikuntatilojen käyttövuoroja edustusjoukkueiden ja nuorten laadukkaiden ja suunnitelmallisten harjoitusmahdollisuuksien turvaamiseksi.

Liikuntapaikkaselvityksen mukaiset toimenpiteet liikuntapaikkojen hoidossa sekä tulevien investointien valmistelussa ja toteuttamisessa.

Vuosina 2023 - 2024 tulisi suunnitella myös Mellilänjärven ja Kalikan alueen kehittäminen. *Kalikan alueen kehittämiseksi on tarve ja majoituspaikoille kysyntää.*

Palvelujen ostot

Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset

Vapaa-aikapalvelujen merkittävimmät palvelujen ostot ovat matkustus- ja kuljetuspalveluiden hankinta (noin 75 000 euroa/vuosi) sekä erilaisten asiantuntija sekä ilmoitus- ja painatuspalveluiden hankinta (noin 55 000 euroa/vuosi).

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset

Valtionosuudet ovat opistojen taloudessa merkittävät. Toiminnan volyymin turvataan jatkossa valtionosuuden säilyminen. Kasvaneen oppilas- ja tuntimäärän takia musiikkiopiston valtionosuutta ei enää leikattu vuodelle 2022. Kurssi- ja lukukausimaksut ovat samoin opistojen taloudessa merkitykselliset. Maksupolitiikassa huomioidaan toiminnan sosiaalinen ulottuvuus. Maksurakennetta selkiytetään ja tehdään asiakkaille nykyistä läpinäkyvämmäksi.

Museoiden valtionosuuden piiriin voi hakea neljän vuoden välein. Seuraava haku on vuonna 2023. Minimivaatimus museoiden henkilökunnan suhteen on kaksi kokopäiväistä museotyöntekijää, joista toinen voi olla museonjohtaja. Vaatimus tulee suoraan museolaista (§5 314/2019). Henkilöstörakennetta on tarkasteltu vuonna 2022. Osa-aikainen musiikinohjaajan toimi on muutettu kokoaikaiseksi kulttuurituottajan toimeksi ja kulttuuriohjaajalta on siirretty pois torivalvonnan tehtävät. Kulttuurisihteerin ja kulttuuriohjaajan tehtävänimikkeet muutetaan vastaamaan tehtävänkuvia (sis. kokoelma- ja yleisötyö, näyttely- ja sijoitustoiminta).

Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Muut olennaiset toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

Strategiset riskit

1. Koronatilanteen tms. edellyttämät poikkeukselliset järjestelyt. Edellyttää valmiutta nopeaan päätöksentekoon, valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja, vaihtoehtoisia malleja tuottaa palveluja, työskentelyä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja erilaisissa tehtävissä yms.

Taloudelliset riskit

1. Tulojen väheneminen (esim. valtionosuuksien väheneminen, muiden toimintatuottojen väheneminen). Saattaa edellyttää palvelujen priorisointia ja sopeuttamista. Opistojen kohdalla tärkeää on kurssi- ja opetustoiminnan säilyttäminen vähintään nykyisessä laajuudessa. Olennaista on, miten muutosten vaikutuksia kompensoidaan valtion taholta.

2. Hankerahoituksen väheneminen. Erityisesti nuorisopalveluissa ja opistoissa on viime vuosina saatu merkittävästi taloudellista resurssia erilaisiin hankkeisiin, joilla on voitu kehittää palveluja. Jatkossakin olennaista on aktiivinen hanketoiminnan seuranta ja panostaminen hankerahoituksen hakemiseen toiminnan kehittämisen kannalta olennaisiin hankkeisiin.

Toiminnalliset riskit

1. Toimitilojen kunto (esim. sisäilmaongelmat) ja riittävyys. Sisäilmaongelmista aiheutuvat henkilöstön poissaolot vaikuttavat merkittävästi toimintaan ja aiheuttavat sijaisjärjestelyjä. Korvaavissa tiloissa ja poikkeusoloissa toimiminen vaikuttavat myös palvelujen järjestämiseen. Mm. liikuntatilojen riittävyys ja eri käyttäjäryhmien tarpeiden kohtaaminen ovat haasteellisia. Tilakysymyksiin varautumisessa olennaista ovat mm. suunnitelma tilatarpeesta, tilojen rakentaminen ja kunnostaminen sekä riittävät resurssit niiden toteuttamiseen.

2. Palvelurakenteen muutokset (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen). Päätökset merkittävimmistä rakenteellisista muutoksista pitäisi tehdä riittävän ajoissa, jotta voidaan asianmukaisesti valmistautua niiden edellyttämiin muutoksiin.

3. Henkilöstön määrä ja osaaminen. Mm. liikuntapalveluissa (uimahalli) henkilöstöresurssin vähäisyys tuo oman haasteen/riskin palvelujen järjestämiselle. Riskialtein henkilöstövaive on laitospäivä miehen tehtävissä. Tarvittava osaaminen on yhdellä henkilöllä, jolloin kenelläkään muulla ei ole uimahallin järjestelmien sellaista tuntemusta, että hallin vesiturvallisuus olisi laitospäivä miehen poissaolon aikana hallinnassa. Myös kassa- ja laitoshuollon henkilöstö on riittämätön ja osa työstä on tehtävä ostopalveluna. Lisäksi eri sektoreilla monet tehtävät ovat yksittäisen henkilön varassa, mikä aiheuttaa erityisesti poikkeustilanteissa haavoittuvuutta tehtävien hoidossa. Perehdyttämiskäytäntöjen sekä sijaisuus- /varahenkilöjärjestelmän kehittäminen ja osaamisen jakaminen ovat keinoja varautua tähän riskiin.

Muut perustelutiedot

Arviointikohde	Mittari	TP 2022	TA 2023	Tot 2023
VAIKUTTAVUUS: Kirjastopalvelut	lainat/asukas	13,4	14,0	10,2
	käynnit	114 158	140 000	90 668
Kulttuuripalvelut	taidetalo/käyntikerrat	2 111	2 000	2 299
	patsaspuisto/käyntikerrat	3 539	3 500	4 234
Liikuntapalvelut	uimahalli / käyntikerrat	59 936	52 000	57 111
	erityisliikunnan ryhmiä	29	26	31
	-osallistujat -käyntikerrat	464 7 069	300 7 000	450 8 583
Nuorisopalvelut	avoin toiminta (talotoiminta, muu toiminta) osallistujat	14 965	12 000	6 450

	leiritoiminta, leiripäivät	84	200	60
	seutukunnallinen toiminta, osallistujat	675	650	750
	etsivän nuorisotyön asiakkaat, Loimaa (koko hanke)	67 (82)	100 (130)	48 (59)
Työväenopisto	toteutuneiden opetustuntien määrä (% suunnitelluista)	5 655 (79 %)	5 600 (> 80 %)	5 807
	opiskelijoiden määrä (brutto-opisk.)	3 045	3 000	2 858
	opiskelijoiden määrä (netto-opisk.)	1 491	1 800	2 202
	alle 16 v. opiskelijat	296	215	395
	toimipisteitä toiminta-alueella	40	37	21
Musiikkiopisto	opiskelijoiden määrä	280	300	267
	opetustunteja/ viikko ka	243	245	231
TALOUDELLISUUS: Kirjastopalvelut	käyttökustannukset /asukas	56,70	53,70	arv. tilinpäätöksessä
	käyttökustannukset /laina	4,25	3,80	arv. tilinpäätöksessä
Kulttuuripalvelut	käyttökustannukset /asukas	32,80	30,80	arv. tilinpäätöksessä
Liikuntapalvelut	käyttökustannukset /asukas	128,80	119,00	arv. tilinpäätöksessä
Nuorisopalvelut	käyttökustannukset /asukas	20,40	23,80	arv. tilinpäätöksessä
Työväenopisto	käyttökustannukset /asukas	28,50	34,90	arv. tilinpäätöksessä
	nettomenot / opetustunti €	77,50	96,50	arv. tilinpäätöksessä
Musiikkiopisto	nettomenot / opiskelija €	2 045	1 870	arv. tilinpäätöksessä

Vapaa-aikapalvelut

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.	Ennuste 2023
Toimintatuotot	588 396	368 212	542 200	75 000	617 200	537 122	87 %	-80 078	643 000
Myyntituotot	253 212	118 307	264 000	55 000	319 000	230 741	72 %	-88 259	330 000
Maksutuotot	176 929	67 997	149 500	10 000	159 500	79 423	50 %	-80 077	145 000
Tuet ja avustukset	107 534	154 682	76 400	10 000	86 400	191 301	221 %	104 901	115 000
Muut toimintatuotot	50 722	27 226	52 300	0	52 300	35 657	68 %	-16 643	53 000
Toimintakulut	-3 071 702	-2 304 863	-3 389 250	41 012	-3 348 238	-2 447 409	73 %	900 829	3 231 650
Henkilöstökulut	-2 123 176	-1 582 461	-2 358 600	41 012	-2 317 588	-1 613 228	70 %	704 360	-2 200 000
Palvelujen ostot	-315 752	-212 859	-306 500	0	-306 500	-225 921	74 %	80 579	-306 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-243 070	-177 502	-250 450	0	-250 450	-207 679	83 %	42 771	-250 400
Avustukset	-317 198	-278 724	-402 100	0	-402 100	-340 842	85 %	61 258	-402 100
Muut toimintakulut	-72 506	-53 316	-71 600	0	-71 600	-59 739	83 %	11 861	-72 650
Toimintakate	-2 483 306	-1 936 651	-2 847 050	116 012	-2 731 038	-1 910 287	70 %	820 751	2 588 650

Poikkeama talousarviosta:

Vapaa-aikapalvelujen toimintatuotot näyttäisivät jonkin verran ylittävän budjetoidun. Myyntituottojen kasvu viime vuoteen verrattuna on merkittävä, mikä selittyy lähinnä uimahalli- ja kuntosalimaksujen kasvulla sekä musiikkiopiston opetuspalvelujen myyntituotoilla. Hankerahoitusta toteutuu arvioitua enemmän, vaikka vuodelle 2024 siirtyykin tai palautetaan rahoituksen myöntäjälle yhteensä noin 75 000 – 80 000 euroa.

Toimintakulut vaikuttavat muuten toteutuvan aika lailla budjetoidun mukaisesti, mutta henkilöstökulut ovat alittumassa noin 117 000 euroa. Tämä selittyy erityisesti sillä, että virkoja/toimia on ollut jonkin verran vuoden aikana täyttämättä ja toisaalta henkilöstömenot on budjetoitu jonkin verran liian korkealle tasolle.

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.	Ennuste 2023
Toimintatuotot	588 396	368 212	542 200	75 000	617 200	537 122	87 %	-80 078	0
Myyntituotot	253 212	118 307	264 000	55 000	319 000	230 741	72 %	-88 259	0
Maksutuotot	176 929	67 997	149 500	10 000	159 500	79 423	50 %	-80 077	0
Tuet ja avustukset	107 534	154 682	76 400	10 000	86 400	191 301	221 %	104 901	0
Muut toimintatuotot	50 722	27 226	52 300	0	52 300	35 657	68 %	-16 643	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakulut	-3 071 702	-2 304 863	-3 389 250	41 012	-3 348 238	-2 447 409	73 %	900 829	0
Henkilöstökulut	-2 123 176	-1 582 461	-2 358 600	41 012	-2 317 588	-1 613 228	70 %	704 360	0
Palvelujen ostot	-315 752	-212 859	-306 500	0	-306 500	-225 921	74 %	80 579	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-243 070	-177 502	-250 450	0	-250 450	-207 679	83 %	42 771	0
Avustukset	-317 198	-278 724	-402 100	0	-402 100	-340 842	85 %	61 258	0
Muut toimintakulut	-72 506	-53 316	-71 600	0	-71 600	-59 739	83 %	11 861	0
Toimintakate	-2 483 306	-1 936 651	-2 847 050	116 012	-2 731 038	-1 910 287	70 %	820 751	0

Sivistyslautakunta

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.	Ennuste 2023
Toimintatuotot	2 679 705	2 428 551	2 394 800	0	2 394 800	2 514 570	105 %	119 770	2 538 400
Myyntituotot	1 187 133	742 288	949 400	120 000	1 069 400	791 928	74 %	-277 472	1 141 000
Maksutuotot	836 654	528 758	785 100	-190 000	595 100	453 619	76 %	-141 481	611 000
Tuet ja avustukset	595 157	1 122 327	602 700	70 000	672 700	1 227 570	182 %	554 870	727 300
Muut toimintatuotot	60 761	35 178	57 600	0	57 600	41 453	72 %	-16 147	59 100
Toimintakulut	-25 182 964	-18 704 825	-25 104 520	-809 298	-25 913 818	-20 052 013	77 %	5 861 805	-26 314 250
Henkilöstökulut	-17 205 920	-12 874 965	-17 144 500	-579 298	-17 723 798	-13 635 310	77 %	4 088 488	-18 017 500
Palvelujen ostot	-5 932 293	-4 226 610	-5 549 450	-200 000	-5 749 450	-4 375 361	76 %	1 374 089	-5 961 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-726 941	-576 142	-716 550	0	-716 550	-629 332	88 %	87 218	-711 900
Avustukset	-863 663	-688 717	-959 900	0	-959 900	-695 697	72 %	264 203	-883 500
Muut toimintakulut	-454 148	-338 391	-734 120	-30 000	-764 120	-716 313	94 %	47 807	-740 150
Toimintakate	-22 503 259	-16 276 274	-22 709 720	-809 298	-23 519 018	-17 537 443	75 %	5 981 575	-23 775 834

Poikkeama talousarviosta:

Sivistyslautakunnan toimintatuotot ovat toteutumassa jonkin verran (noin 140 000 €) arvioitua suurempina, mikä perustuu lähinnä hankerahoitukseen ja erilaisiin myyntituottoihin. Vuoteen 2022 verrattuna tulot vähenevät noin 140 000 euroa. Vähennys selittyy lähinnä kotikuntakorvausten (myyntituotot) ja hoitopäivämaksujen (maksutuotot) vähenemisellä. Sen sijaan hankerahoitusta ja erilaisia vapaa-aikapalvelujen myyntituottoja on vuonna 2023 kertynyt enemmän (koronatilanteesta palautuminen). Hankerahoituksen kohdalla on otettava huomioon, että useimmat hankkeet kohdentuvat kahdelle vuodelle, mutta rahoitukset maksetaan kuitenkin yhdessä erässä. Nykyisestä hankerahoituksesta siirretään tilinpäätöksen yhteydessä vuodelle 2024 noin 480 000 – 490 000 euroa.

Sivistyslautakunnan toimintakulut näyttäisivät ylittyvän noin 400 000 euroa. Eniten ovat ylityksessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstökulut (noin 290 000 €). Henkilöstökulujen lisääntymiseen vaikuttavat mm. lasten/nuorten lisääntyvä tuen tarve, maahanmuuttajalasten opetus, hanketoiminnan laajuus sekä sijaisuuskulut. Henkilöstökuluissa näkyy vuoteen 2022 verrattuna myös erilaisten palkankorotusten ja kertakorvausten vaikutus.

Myös palvelujen ostot ylittyvät (noin 210 000 €) arvioidusta. Ylitys kohdentuu varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Varhaiskasvatuksen ostopalveluihin on tullut hinnankorotuksia ja perusopetuksen osalta merkittävimmät palvelujen ostoihin vaikuttavat tekijät ovat toisiin kuntiin sijoitettujen lasten opetuskustannukset, lukiokoulutuksen maksuosuus ja kompensatio polttoaineen hinnannousun takia. Henkilöstömenojen ja palvelujen ostojen ylittymistä pyritään kompensoimaan aine- ja tarvikemenojen sekä muiden kulujen vähentämisellä. Lisäksi avustukset (kotihoidon tuki) näyttäisivät alittuvan budjetoidusta.

Toimintakate ylittyy noin 260 000 euroa. Vuoteen 2022 verrattuna toimintakate kasvaa noin 1 270 000 euroa. Toimintakulut lisääntyvät noin 1 130 000 euroa ja toimintatuotot vähenevät noin 140 000 euroa. Toimintakulujen kasvu perustuu henkilöstökulujen ja muiden kulujen (leasing-vuokrat) kasvuun ja tulojen väheneminen kotikuntakorvausten ja hoitopäivämaksujen vähenemiseen.

2.8. Elinympäristölautakunta

Toimiala: Tekniikka ja ympäristö

Toimielin: Elinympäristölautakunta

Palveluala: Tekniset ja ympäristöpalvelut

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Palveluala sisältää palvelualueet: hallinto, rakennus- ja ympäristövalvonta, kunnallistekniset palvelut, tilapalvelut, mittaus- ja paikkatietopalvelut sekä ruoka- ja siivouspalvelut.

Palvelualan hallinto käsittää teknisen johtajan, turvallisuuspäällikön ja palvelualan palvelusihteerien tehtävät sekä elinympäristölautakunnan ja lupajaoston tehtävät.

Tilapalvelujen palvelualue vastaa kiinteistöjen ylläpidosta, korjauksista ja kehittämisestä. Tavoitteena on järjestää kaupungin eri toimialojen käyttöön tarkoituksenmukaiset, terveelliset ja kustannustehokkaat toimitilat.

Kunnallistekniikan palvelualue sisältää katujen, liikuntapaikkojen ja muiden yleisten alueiden kunnossapidon ja alueiden hoidon suunnittelun.

Ruoka- ja siivouspalvelujen palvelualue tuottaa kaupungin omat siivous- ja ruokapalvelut ammattitaitoisesti ja kustannustehokkaasti. Henkilöstön oikea mitoitus ja työntekijöiden työhyvinvoinnista huolehtiminen ja toiminnan kehittäminen takaavat hyvän ja laadukkaan palvelun. Ruoka- ja siivouspalveluiden asiakkaina on 10 kaupungin omaa varhaiskasvatusyksikköä ja 1 yksityinen päiväkotitoiminta. Lisäksi 2 yläkoulu ja 6 alakoulu. Siivouspalvelut tuottavat myös kaupungin toimistotilojen ja vapaa-aikapalveluiden tilojen siivouspalvelut.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan palvelualueen tehtävänä on rakennusvalvonnan osalta hyvän rakentamistavan edistäminen ja asuinympäristön parantaminen. Lisäksi sen tehtävänä on valvoa rakennustoimintaa yleisen edun kannalta sekä huolehtia osaltaan, että maankäyttö- ja rakennuslain määräyksiä ja säädöksiä noudatetaan. Rakennusvalvontaviranomainen huolehtii kunnassa myös rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Rakennusvalvonnan palveluita ovat muun muassa rakennuslupapäätökset ja niitä edeltävät suunnitteluvaiheen neuvottelut, rakennustyömaiden katselmuksat, kiinteistöjen ja rakennusten kunnon yleinen valvonta, rakennuslupa-asiakirjojen pitkäaikainen arkistointi ja asiakasohjaus.

Osana palvelualueetta ympäristövalvonnan tehtävänä on huolehtia mm. kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä. Ympäristövalvonnan tehtäviä ovat mm. ympäristö- ja maa-aineslupien käsittely ja valvonta, maasto- ja vesiliikenteen lupien käsittely, ympäristönsuojelulain mukaisten ilmoitusten käsittely sekä ulkoilulain ja kemikaalilain mukainen valvonta. Lisäksi tehtävänä on huolehtia osaltaan ympäristön tilan seurannasta ja osallistua ympäristönsuojeluun liittyvien asioiden käsittelyyn.

Mittaus- ja paikkatietopalvelut vastaa numeerisen kartaston jatkuvasta ajantasaisuudesta sekä tonttijakojen laidinnasta ja kaupungin ylläpitämän rekisteripitoalueen kiinteistötoimitusten suorittamisesta sekä kaupungin metsä- ja pelto- omaisuuden hallinnasta ja vuokraamisesta. Mittaus- ja paikkatietopalvelun tehtävänä on ohjata ja valvoa kaupunkimittaustehtävien suorittamista, huolehtia kaavoituksen pohjakarttojen ja erilaisten teemakarttojen laatimisesta, asemakaavojen sekä tonttien ja rakennuspaikkojen maastoon merkitsemisestä sekä korkeusaseman antamisesta.

Toimintaympäristön muutos

Tarkasteluvälillä 1.1. - 30.9. merkittävin kustannuksiin vaikuttanut olosuhdetekijä liittyy talven vaihteleviin sääolosuhteisiin, jotka vaikuttivat talvikunnossapidon kustannuksiin korottavasti.

Syyskuun 2023 osavuosisikatsaus

Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite / -toimenpide	Tavoitetaso / Arviointiväline / Mittari	Toteuma 30.9	Tila
1.1. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä	Oppisopimuskoulutuksen lisääminen.	2 - 3 koulutettavaa vuodessa.	Ruoka - ja siivouspalveluissa on kaksi oppisopimusopiskelijaa.	Toteutuu
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja	Esteettömyyden parantaminen.	Tehdään selvitys kevyenliikenteen väylien	Esteettömyyskartoitus kaupungin keskustan alueella	Valmisteilla

saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja		esteettömyyden tilasta, painopistealueena verkostollisesti merkittävimmät alueet.	suunniteltu tehtäväksi loppuvuoden aikana asiantuntijakonsultin kanssa.	
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Huolehdimme ajantasaisen asemakaavoituksen pohjakartaston ylläpidosta. Kaupungin paikkatietojärjestelmään liittyvien kartastojen ja rekisterien sekä erilaisten teemakarttojen tuottaminen ja ylläpito.	Asemakaavoituksen pohjakartan ennakoiva ajan tasalla pito. Kartastojen ja rekisterien ajantasaisuus.	Täydennyskartoitettu Hirvikosken asemakaavamuutoksen pohjakarttaa Viety uusia rakennettuja rakennuksia kantakartalle	Toteutuu
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Monipuolinen tonttitarjonta eripuolilla kaupunkia	Rakennuskelpoisten tonttien muodostaminen ja rekisteröinti kiinteistörekisteriin oikea-aikaisesti asemakaavan vahvistuessa.	Tehty erottamattomien määräalojen ja tonttien lohkomistoimituksia ja viety ne rekisteriin	Toteutuu
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Asuin ympäristön siisteyden panostaminen.	Asema-aukion seudun siisteyden panostaminen alueen koneellisen puhdistamisen tehostamisella. Keskustan ranta-alueen yleisilmeen siistiminen mm. Rinki kierrätyspisteeseen uuden sijoittamisen tarkastelu. Vierasvenelaiturialueen heinän niittojen tehostaminen.	Asema-aukion siisteyden ylläpitämistä tehostettu. Rinki-kierrätyspisteelle ei ole vielä löydetty uutta paikkaa. Vierasvenelaituria ei ole asennettu paikalleen johtuen Satakunnantien peruskorjauksesta. Veneenlaskupaikan ympäristö on kunnostettu.	Toteutuu osittain
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Jatkuvan valvonnan toimenpiteillä edistetään siisteyden tavoitteita rakennetun ympäristön hoidossa.	Säännöllinen valvontatoiminta (ympäristökatselmuksat 1/vuosi)	Ympäristökatselmus on pidetty 5.4.2023.	Toteutuu
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Kylien, asukkaiden, yritysten, yhdistysten ja muiden toimijoiden hyödyntäminen houkuttelevana asuin ympäristön toteuttamisessa kaupunkiorganisaation rinnalla	Tavoitteena puistokummi-toiminnan tehostaminen ja lisätä puistokummien määrää. Leikkikenttien vanhojen leikkivälineiden kunnossapito ja uusiminen yhdessä kyläyhdistysten kanssa. Tavoitteena parantaa vuosittain 5 leikkipuistoa esim. uudelleen maalaamalla yhdessä kyläyhdistysten kanssa.	Puistokummien määrä on kasvanut. Leikkikenttien uusimista ja kunnossapitoa on toteutettu pääosin kaupungin omana työnä, koska leikkikentät sijaitsevat suurelta osin asemakaava-alueilla. Kyläyhdistysten kanssa tehty yhteistyö on ollut vähäistä	Toteutuu osittain
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan	Loimaan sisäisten ja ulkoisten liikenneyhteyksien selvitys	Laaditaan liikenteen ideasuunnitelma, jossa huomioidaan sisäisen ja		Toteutuu osittain

asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja		ulkoisen liikenteen kehitysnäkymiä.		
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Keskustan ja ranta-alueen kehittämissuunnitelman päivitys	Laaditaan keskustaa ja ranta-aluetta koskeva kehittämissuunnitelman päivitys.		Valmisteilla
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Asiantuntemuksen tarjoaminen ja tuki muille toimialoille. Lupahakemusten sujuva, laadukas ja tasapuolinen käsittely.	Rakentamisen lupahakemusten käsittelyaika on 4...8 viikkoa (viranhaltija/toimielin).	Lupahakemukset on käsitelty tavoiteajassa.	Toteutuu
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Käsi paperin käyttöä vähennetään.	Siirrytään käsipyheautomaatteihin liikuntahallilla ja Keskuskoululla sekä Hirvihovissa. Seurataan käsi paperin kulutuksen muutosta.	Automaatit asennettu ja seuranta käynnissä. Asiakkaat ovat tottuneet uuteen järjestelmään. Kokonaisuudessaan ei käsipyhkeistä voida luopua, käsi paperia käytetty esim. kuviksen tunneilla siistimiseen. Mietinnässä kertakäyttöpyyhkeiden lisääminen tarkoituksen mukaisuus huomioiden.	Valmisteilla
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Kotimaisten elintarvikkeiden osuus pidetään nykyisellä tasolla.	Kotimaisuusaste yli 85 %.		Toteutuu osittain
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Aktiivisella ja kestäväällä metsien hoidolla lisätään kaupungin metsien kasvua niin, että metsät säilyvät hiilinieluinä ja raaka-ainetta riittää samalla teollisuuden tarpeisiin ja korvaamaan fossiilisia raaka-aineita.	Metsien hoitohakkuut suoritetaan vuonna 2022 valmistuvan metsänhoitosuunnitelman mukaisesti.	Metsänhoitosuunnitelma hyväksyttiin 23.5.2023 ja suunnitelmaa on alettu toteuttamaan soveltuvasti. Elymltk 26.9.2023: hyväksyttiin puuston myynti pääte- ja harvennushakkuuna.	Toteutuu osittain
2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	Koulujen ja päiväkotien kulkureittien turvallisuuden parantaminen näkemäesteitä poistamalla.	Koulujen ja päiväkotien lähialueiden kulkureitit tarkistetaan ja tehdään tarvittavat toimenpiteet.	Liikenneturvallisuussuunnitelma on valmistunut ja siinä esitettyjä toimenpiteitä koulujen ja päiväkotien liikenneturvallisuuden parantamiseksi on tehty ja tehdään.	Toteutuu osittain
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Ylijäämäruoka hyödynnetään	Yhteistyötä ylijäämäruoan jakamisessa jatketaan kolmannen sektorin kanssa.	Kartoitetaan pienempiin yksiköihin yhteistyökumppaneita.	Toteutuu osittain
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Kuntalaisille tarjotaan asianmukainen palvelukokemus ja lupakäsittely tehdään sujuvaksi.	Lupahakemukset käsitellään tavoiteajassa ja laadukkaasti.	Hakemukset on käsitelty tavoiteajassa. Palvelun laatua arvioidaan loppuvuoden aikana järjestettävällä asiakaskyselyllä.	Valmisteilla

3.1. Olemme hyvä työnantaja	Huomioidaan henkilöstö sote -uudistuksen jälkeisessä muutostilanteessa.	Käydään kehitys-palautekeskustelut kaikilla palvelualueilla. Pidetään koko henkilöstölle yhteisiä infotilaisuuksia.		Toteutuu osittain ■

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Puistojen ja ulkoilualueiden hoitoon panostamalla ja lisäämällä mm. puistokummitoimintaa tavoitteena on asukkaiden ja kaupungissa vierailevien viihtyvyyden ja hyvinvoinnin lisääminen.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Ruokapalveluissa tarjotaan kasvisruokaa yläkouluikäisille jokaisena koulupäivänä perusruoan rinnalla. Muissa yksiköissä kasvisruokaa tarjotaan kerran viikossa. Elintarvikehankintoja tehdään paikallisilta yrittäjiltä perunan, salaattinkastikkeiden, leipomotuotteiden ja gluteenittomien leipomotuotteiden sekä muutaman marginaali elintarvikeoston osalta. Ruokapalveluiden käyttämien elintarvikkeiden kotimaisuusaste on korkea.

Jäämuruoka ja tähderuokamääriin kiinnitetään huomiota reseptiikan ja jatkuvan asiakasmäärän seurannalla mm. päivittäiset ruokailijamäärät varhaiskasvatuksen asiakkaiden osalta päiväkohtaisesti. Jäämuruokaa jaetaan paikallisille yhdistyksille useana päivänä viikossa useasta toimipisteestä.

Kaluston ja irtaimiston kierrätystä tehdään toimipisteiden välillä. Myös huutokauppa-alusta -Kiertonetin kautta myydään kiertotaloutta edistäen kaupungin käytöstä poistettua kalustoa ja irtaimistoa. Ruokapalveluiden käytöstä poistettuja astioita kierrätetään myös kehitysvammayksiköille sekä kuvataiteen opetukseen mm. lautasia.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Varhaiskasvatuksen palveluverkko ja kirjastopalveluverkko selvityksen mukanaan tuomat muutokset ruoka- ja siivouspalveluihin.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Siivouspalveluissa erityisesti henkilöstön vähyyden tuo omat haasteensa palvelun järjestämiselle. Siivoustyötä tehdään pitkälti ns. omilla työalueilla yksin, jolloin mm. äkillisissä poissaolutilanteissa tehtävien hoito hankaloituu.

Oppisopimuskoulutuksella koulutetaan uutta henkilöstöä. Avoimna olleisiin toimiin on saatu vähän hakijoita.

Henkilöstömäärää seurataan toimintojen muuttuessa ja tarvittaviin muutoksiin reagoidaan ajantasaisesti.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP 2022	TA 2023	TOT 30.9.
Tekniikka- ja ympäristötoimialan hallinto			
tekninen johtaja	1	1	1
palvelusihteeri	2	2	2
Turvallisuuspäällikkö 1.9.2022 alkaen	1	1	1
Tilapalvelut			
kiinteistöpäällikkö 1.9.2022 alkaen	1	1	1
Kiinteistömestari 1.9.2022 alkaen		1	1
laitosmies	4	4	4
vanhempi kirvesmies	2	2	2
sähkö/automaatioasentaja/putkimies	1	1	1
Kunnallistekniikka			
Kaupungininsinööri 1.9.2022 alkaen	-	1	1

Kunnallistekniikan työnjohtaja 1.9.2022 alkaen	1	1	1
vanhempi ammattimies	4	4	4
varastonhoitaja	1	1	1
liikuntapaikan hoitaja	3	3	3
liikuntapaikkamestari	1	1	1
kausityöntekijä (6 kk työsopimuksella)	8 (yhteensä 8 hlöä, joista 4 hlöä palkkatuella)	10	9 (yhteensä 9 hlöä, joista 8 hlöä palkkatuella)
Ruoka- ja siivouspalvelut			
ruokapalvelupäällikkö	1	1	1
ruokapalveluesimies	3	2	2
kokki	7	4	4
vastaava ruokapalvelutyöntekijä	8,31	8,62	11
ruokapalvelutyöntekijä	14	6	6
siivouspalveluesimies	1	-	-
siivoustyönohjaaja	1	1	1
laitoshuoltaja	30,23	11,68	11,78
Rakennus- ja ympäristövalvontapalvelut			
johtava rakennustarkastaja	1	1	1
rakennustarkastaja	1	1	1
ympäristötarkastaja	1	1	1
palvelusihteeri	0,8	1	0,8
harjoittelija (4 kk työsopimus)	-	1	1
Mittaus- ja paikkatietopalvelut 1.9.2022 alkaen			
mittausteknikko	1	1	1
kiinteistörekisterin hoitaja	1	1	1
kartoittaja	1	1	1
mittamies	-	1	-
Elinympäristövaliokunta yhteensä	102,34	76,30	77,58

Muut olennaiset perustelutiedot

Toimitilat

Toimitilojen käyttö mitoitetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti. Tyhjästä rakennuksista ja tiloista pyritään luopumaan rakennusten ylläpito-ohjelman (YPO) mukaisesti joko myymällä, purkamalla tai vuokraamalla ne pitkäaikaisesti ulkopuolisille toimijoille.

Kiinteistöjen purkamiseen on varattu vuodelle 2023 yhteensä 200 000 euroa. Jos kiinteistöjen purkuun tarvitaan enemmän rahaa, kompensoidaan ne tarvittaessa käyttämättömistä korjausrahoista.

Palvelujen ostot

Ostopalveluja käytetään edelleen korjausrakentamisen ja investointihankkeiden suunnittelun, valvonnan ja valmistelun osalta. Näin turvataan hankkeiden aikataulujen pitävyyttä ja realistiset kustannusarviot investointisuunnittelun pohjaksi.

EU-kynnysarvon ylittävät hankintasopimukset:

- Sähkön hankinnasta sopimus Sallila Energia Oy:n kanssa aj. 1.1.2021 - 31.12.2023. Lisäksi optiot vuosille 2024-2025. Konsulttina toimii Veni Energia Oy
- Jätteen keräyksen sopimus Lassila & Tikanoja Oyj:n sekä Envor Group Oy:n kanssa aj. 1.1.2021 - 31.12.2023. Lisäksi optio vuodelle 2024
- Talvikunnossapitosopimus aj. 19.11.2021 - 31.5.2024. Urakoitsijat: Kaskenoja Oy, Loimaan Talohuolto Oy, Tmi Loimaan Seudun Pihatyö SR, Urakointi Kai J. Jokinen Oy, Maalog Oy
- Siivouspalvelut hankinnasta sopimukset Arkea Oy:n ja ISS Palvelut Oy:n kanssa aj. 1.1.2022 - 31.12.2023. Lisäksi optiot 2 vuotta. *Syyskuu 2023 osavuosisikatsaus: Lisäksi päätetty käyttää optiota kesäkuulle 2024.*
- Ateriakuljetus hankinnasta sopimus Loimaan Aluetaksi Oy:n kanssa aj. 1.8.2021 - 31.5.2023. Lisäksi optio 1 vuotta. *Syyskuu 2023 osavuosisikatsaus: Lisäksi päätetty käyttää yhden vuoden optio.*

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Talousarvion toteutumisen seuraaminen palvelualoittain ja sen säännöllinen raportointi lautakunnalle.

- sähkönkulutustiedot vertailutietona edellisten vuosien kulutus
- lämmitysenergian kulutustiedot vertailutietona edellisten vuosien kulutus. *Kaukolämpö, kulutus 9 490 MWh 01-09/2023 (9 870 MWh 01-09/2022)*
- Ruokapalveluiden tunnusluku on euroa / suorite. Ateriasuoritehinta TA 23 1,63 €/ suorite. (TA 2022 suoritehinta 2,16 €/ suorite). Ateriasuoritteita kokonaisuudessaan TA 23 suoritteita 860 545 (TA 22 suoritteita 985 969)
- Siivouspalveluiden tunnusluku on euroa / neliö. Siivouksen neliöhinnat; ostopalvelu 17,22 €/neliö, oma työ 22,85 €/ neliö. (TA 2022 ostopalvelu 17,25 €/neliö, oma työ 23,55 €/ neliö) Siivottavia neliöitä kokonaisuudessaan TA 23 neliöitä 41 037 (TA 22 nelilöitä 58 164).

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

Henkilöstömäärän oikea mitoitus ja osaavan sekä ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi.

Pienenevät lapsimäärät varhaiskasvatuksessa ja koulujen oppilasmäärien laskut vähentävät suoriteaikoja ruokapalveluiden henkilöstön osalta. Työn luonteenvuoksi näitä "väljyyksiä" ei pystytä hyödyntämään ja työ ei kokoaikaisesti ole "tehokasta". Siivouspalveluissa useat pienet yksiköt tuottavat työalueiden suunnitteluun ja henkilöstön siirtymiin useaan kiinteistöön työpäivän aikana omat haasteensa. Päätöksiä tulisi tehdä rakenteellisista muutoksista hyvissä ajoin, jotta muutoksiin ehditään varautua. Varhaiskasvatuksen nopeasti muuttuvat hoidon tarpeet tuovat oman haasteensa henkilöstömitoitukseen sekä tähderuoan määrän minimoimiseen.

Muut perustelutiedot

Vuoden 2023 aikana talousarvion toteutumista seurataan, raportoidaan ja muutetaan tarvittaessa vuoden aikana.

Tilojen siivottavuudessa "ongelmia". Osassa toimitiloja yläpölyjen ja tasopintojen puhdistaminen on haastavaa suuresta tavaramäärästä johtuen. Myös koulujen ja varhaiskasvatuksen yksiköiden sisäntulo ja naulakkotilat usein "ahtaat" / hankalat siivouksen kannalta. Kivipöly ja huonepöly heikentävät suuresti sisäilmaa.

KH lisäys 28.11.2022 elinympäristölautakunnan tavoitteeksi: Hulevesimaksun määräytymisperusteiden tarkastelu. Tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana.

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Vuosi 2023

- Palveluverkkomuutospäätösten tuomat säästöt ruoka- ja siivouspalveluiden järjestämisessä sekä kiinteistön hoitokuluissa (esim. kouluverkkopäätös, varhaiskasvatuspalvelut, TK verkon järjestelyt ja kirjastopalveluiden uudistaminen)
- Tilojen käytön tehostaminen
- Katuvalaistuksen uusiminen energiatehokkaisiin valaisimiin
- Yksityistieavustukset vuodelle 2023 yhteensä 230 000 €

Elinympäristölautakunta

Ulkoinen

€ (Ulk.)	TP 2022	TOT 9/2022	TA 2023	M 2023	TA + M 2023	TOT 9/2023	TOT % 9/2023	Poik.	Ennuste 2023
Toimintatuotot	1 923 953	1 243 985	3 409 000	700 000	4 109 000	2 850 958	69 %	-1 258 042	4 046 000
Myyntituotot	350 199	228 249	305 300	0	305 300	157 348	52 %	-147 952	305 300
Maksutuotot	374 087	241 260	461 200	0	461 200	185 396	40 %	-275 804	398 200
Tuet ja avustukset	4 749	150	6 400	0	6 400	1 709	27 %	-4 691	6 400
Muut toimintatuotot	1 194 918	774 326	2 636 100	700 000	3 336 100	2 506 505	75 %	-829 595	3 336 100
Toimintakulut	-11 448 505	-8 190 719	-10 811 900	-90 936	-10 902 836	-8 038 283	74 %	2 864 553	-10 802 836
Henkilöstökulut	-4 223 798	-3 110 039	-3 499 600	-90 936	-3 590 536	-2 300 399	64 %	1 290 137	-3 590 536
Palvelujen ostot	-2 871 096	-2 064 424	-3 127 100	0	-3 127 100	-2 604 976	83 %	522 124	-3 277 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 990 784	-2 730 899	-3 736 600	0	-3 736 600	-2 789 085	75 %	947 515	-3 486 600
Avustukset	-161 610	-151 635	-284 800	0	-284 800	-239 376	84 %	45 424	-284 800
Muut toimintakulut	-201 217	-133 722	-163 800	0	-163 800	-104 447	64 %	59 353	-163 800
Toimintakate	-9 524 552	-6 946 734	-7 402 900	609 064	-6 793 836	-5 187 325	76 %	1 606 511	-6 756 836

Poikkeama talousarviosta ja tavoitteiden toteutuminen:

Tekniikka ja ympäristö – toimialan hallinto

Talousarvio toteutumassa arvion mukaisesti, raportointijakson toimintakate 49 %.

Tämänhetkisen arvion mukaan Kuel Varhe- ja eläkemenoperusteinen maksu sekä Kirveskallion maankaatopaikan jätevesimaksu eivät ole toteutumassa ennakoidusti. Asiantuntijapalvelut on tässä vaiheessa ylittyneet, johtuen mm. Varautumisessa kaatopaikkojen vuosiraportointiin varatun määrärahan ylittymisestä.

Toimintatuotot ovat hieman yli arvion. Ylijäämämaan käsittelymaksutuottoja on tullut arvioitua enemmän.

Väestösuojatilojen kunnontarkistukset on aloitettu, osaan VSS tiloista korjaustoimet on tehty ja tarvikkeet päivitetty.

Varautumisen kannalta tärkeiden kohteiden varavoiman liitosmahdollisuuksia on kartoitettu ja toteutettu.

Keskuskoulun ja Mellilänjärven kameravalvontajärjestelmät on päivitetty.

Teknisen palvelualan henkilökunnalle järjestetty tieturvakurssi, osallistujia noin 10 henkilöä.

Lupapiste fi palvelu on otettu käyttöön yleisiä alueita koskevien lupapäätösten myöntämisessä.

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Rakentamisen lainsäädännön uudistamisen aiheuttamiin muutoksiin valmistautuminen on aloitettu. Rakennusjärjestyksen uusimistyössä on selvitetty myös seutukunnallisen yhteistyön mahdollisuuksia ja lupajaosto on hyväksynyt alustavan suunnitelman työtä varten. Lisäksi tietojärjestelmien osalta on tutkittu rakentamisen tietojärjestelmien uudistamisen aiheuttamia vaikutuksia kunnan järjestelmiin.

Ympäristövalvonnan sähköisten rekisterijärjestelmien käytön tehostamista on edistetty. Henkilökuntaa on koulutettu niiden käyttöön ja samalla toimintaprosessien uudelleen kuvaaminen on käynnistetty.

Ympäristövalvonnan resursseja on vahvistettu kesäajaksi rekrytoimalla korkeakouluharjoittelija. Neljän kuukauden pituinen harjoittelujakso päättyi 31.8.

Rakennusrekisterin parantamistyön projektisuunnitelma on laadittu ja lautakunta on sen hyväksynyt. Suunnitelman mukaan omana työnä tehtävä projekti päästäisiin aloittamaan vuoden 2024 alkupuolella mikäli talousarvioon varataan tätä varten määräraha.

Maa-aineslupia on tarkastelujaksolla myönnetty neljä kappaletta ja yksi hakemus on vireillä. Ympäristölupahakemuksia on käsitelty kaksi ja vireillä on neljä hakemusta.

Rakennuslupia on myönnetty 72 ja niiden yhteenlaskettu kerrosala on 11 381 m² (uusia rakennuksia 36 kpl ja lisärakentamista 14 kpl). Toimenpidelupahakemuksia on käsitelty 39 ja maisematyölupahakemuksia 21. Rakennusten purkamisasiota on päätetty 12 kappaletta.

Poikkeamishakemuksista on tehty kaksi päätöstä ja suunnittelutarveratkaisuja kaksi. Vireillä on rakentamisen lupa-asioita koskien 48 hakemusta.

Maksutuottoja on kertynyt arvioitua vähemmän ja toteutuma niiden osalta syyskuun loppuun mennessä on 57 % arviosta. Maa-aineslupien valvontamaksut toteutuvat suunnitellusti mutta rakennusvalvonnan ja ympäristövalvonnan osalta jäänee arvioidusta toteutumatta n. 65 000 euroa.

Toimintakulut ovat toteutuneet arvioidusti.

Tilapalvelut

Toimintatuotot raportointiajankohdalta ovat toteutuneet ajankohtaan nähden hivenen etupainotteisesti (78,15%, 93.202,00€) Toimintatuotoissa on mukana hyvinvointialueelta laskutettavia lisäpalveluja (6.467,00€).

Varhan osalta vuokratulot tulevat ylittymään alkuperäisestä määrärahasta n. 700.000 €, joka on huomioitu talousarviomuutoksessa.

Henkilöstökulut ovat lähes suunnitelman mukaisella tasolla, tarkastelujakson toteuma on 71,45 %

Tilapalveluissa työskennellyt touko-syyskuussa vuorotteluvapaan sijaisena yksi kirvesmies, jonka työpanos käytetty rakennusteknisissä kunnossapitotöissä lähinnä muutamien pienempien kohteiden julkisivujen huoltokorjauksissa. Sijaisen palkkakustannus on kohdistunut vuorotteluvapaata käyttävän työntekijän kustannuspaikalle.

Palveluiden ostot kokonaisuutena ovat vertailujaksolla hieman ajankohtaa alemmalla tasolla (68,14 %, 108.786,00 €). Palveluiden ostot nousevat seuraavana neljänneksenä nyt alkaneiden korjaussuunnitteluiden sekä tehtävien kuntotutkimusten johdosta. Kesän aikana tehtyjen isompien kunnossapitotöiden vaikutukset eivät vielä kaikki näy raportoinnissa, koska osa julkisivumaalausurakoiden laskutuksesta on vielä kesken.

Kesän aikana merkittävänä kunnossapitotyönä on ollut muun muassa Vesihovin laatoitusten korjaukset ja loisteputkivalaisimien uusiminen LED valaisimiksi sekä Niinijoen koulun ja Peltoisten vuoropäiväkodin ulkovaippamaalaukset ja Kauhanojan koulun puuosan alkuperäisen vesikatteen pinnoitustyö. Ilmanvaihtolaitteistojen nuohouksia on toteutettu normaalin vuosiohjelman mukaisesti. Rakennusautomaation ohjaukseen ja tiedonsiirtoon liittyvien alakeskusten ja muutamien kohteiden ovilukituksen uusiminen käyttötalouspuolelta kasvattavat vielä loppuvuonna palvelujen ostojen toteutumaa.

Tiisentien D-talon ja Kojonkulman vanhan ryhmiksen purku-urakat ovat toteutuneet ja valmiit. Purku-urakoiden kustannukset olivat jonkin verran budjetoitua alemmalla tasolla ja tältä osin budjetti ei toteutu kokonaisuutena.

Kiinteistöjen talvikunnossapidon osalta kaikki talven 2022-23 kustannukset ovat jo laskutettu ja kokonaisuutena tilikauden talvikunnossapitoon varatuista määrärahoista on käytetty 100%. Mikäli talvi alkaa aikaisin, määrärahaa ei ole ilman tilisiirtoja loppuvuonna toteutuviin laskutuksiin.

Muut ostot vertailujaksolla ovat hieman ajankohtaa alemmalla tasolla. Ostoissa näkyy jonkin verran muilta palvelualoilta laskuttamattomia, palvelupyyntöihin liittyviä materiaalihankintoja sekä Vesihovin korjauksiin liittyviä valaisinhankintoja. Energian ja vedenkulutus on ollut budjetoitua matalammalla tasolla, joka on tuonut jonkin verran säästöjä.

Toimintakulut ovat kokonaisuudessaan noin 4,2 % (194.381,00 €) ajankohtaa alemmalla tasolla.

Loppuvuoden ennusteen perusteella tilapalveluiden palveluiden ostot ovat noin 220.000 euroa ja aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnat noin 100.000 euroa budjetoitua alemmalla tasolla.

Kunnallistekniset palvelut

Kunnallistekniikan koko vastuualueen toimintakate on 95 % talousarvioon varatusta määrärahasta. Toimintakulujen kertymä ei vuoden aikana ole tasainen, vaan talvikuukausina kuluja muodostuu enemmän kuin kesällä. Tässä vaiheessa on kuitenkin selvää, että talousarvioon varattu summa ei tule riittämään kuluihin. Vuoden loppuun mennessä talousarvio ylittyy palvelujen ostojen osalta noin 370 000 €. Suurelta osin tähän vaikuttavat budjetoimattomat maaperänpuhdistuskustannukset niin Metsämaalla kuin Virttaalla. Näiden kohteiden kulut ovat yhteensä jo nyt yli 130 000 € ja lopulliset kustannukset ovat arviolta 160 000 - 180 000 €. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot puolestaan jäävät alle budjetoidun, arviolta noin 150 000 €. Tämänhetkisen ennusteen mukaan kunnallistekniikan vastuualueen talousarvio tulee ylittymään noin 200 000 - 250 000 €.

Kaavateiden ylläpidon kulut ovat ylittäneet budjetoidun noin 20 %. Tähän ovat vaikuttaneet mm. kunnossapidon kannalta ongelmallinen talvi ja erityisesti talvikunnossapidon sopimusten mukainen 14 %:n hinnan korotus. Lisäksi asumisen teemavuoteen liittyen on katujen pientareiden hoitoon panostettu tavanomaista enemmän. Samalla on saatu mm. vieraslaji lupiinia hävitettyä katujen varsilta.

Kaavateiden ja valtion teiden valaistuksen osalta on led-tekniikkaan siirtyminen vähentänyt sähkönkulutusta jopa ennakoitua enemmän. Sähköön varatusta määrärahasta jää merkittävä osa käyttämättä ilman, että valaistusta olisi jouduttu vähentämään. Oma tekijänsä on ollut myös sähkön ennakoitua edullisempi hinta.

Hulevesilaskutus on tehty lokakuun aikana, joten hulevesitulot eivät näy vielä budjetissa. Elokuun lopun rankkasateen myötä on sadevesikaivoja puhdistettu laajasti kaupungin keskustassa ongelmallisimmilla alueilla.

Tori ja puistot ovat talousarvion sisällä. Joitain tilikohtaisia ylityksiä on molemmissa, mutta kokonaisuutena kummankin kustannuspaikan menot ovat arvioidun mukaiset. Aiemmin puistoihin tiliöidyt pilaantuneiden maa-alueiden puhdistuksille on muodostettu oma kustannuspaikka, joten ne eivät enää rasita puistojen taloutta.

Leikkipuistojen talousarvio on ylittymässä selvästi. Toisaalta myös niiden huoltoon ja hoitoon on panostettu. Tätä kautta onkin saatu huomattavasti positiivista palautetta. Eikä sovi unohtaa, että leikkipuistojen turvallisuus on erittäin merkittävä asia. Leikkipuistojen välineitä on tänä vuonna uusittu erittäin paljon. Jatkossa tämä tulee näkymään vähäisempänä huoltotarpeena ja ennen kaikkea viihtyisämpinä leikkipaikkoina.

Matonpesupaikkoja on tänä vuonna siirretty jokivedestä verkostoveteen useampia. Varsinkin Loimijoen varren matonpesupaikoilla on ollut ongelmia jokiveden saannissa, koska joki on ajoittain kuivunut lähes olemattomiin. Verkostovesi näkyy matonpesupaikan käyttäjälle paitsi varmempana myös puhtaampana. Vaikka verkostovedestä maksetaan, jäävät vastaavasti pumppujen huoltokulut pois.

Ulkoliikuntapaikkojen määräraha vuodelle 2023 on käytännössä käytetty. Suurimpana syynä ovat olleet talven vaihtelevat säät, joiden vuoksi mm. luistelujäiden jäädytys jouduttiin useaan kertaan aloittamaan alusta. Kuntoratojen niitto on tehty kesäaikana normaalia enemmän. Tällä on saatu paitsi hävitettyä ratojen varrella olevia vieraslajeja myös vähennetty punkkiriskiä, kun ruohot ja heinät on pidetty lyhyenä.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Toiveruokapäivät järjestettiin sivistyspuolen asiakkaille keväällä.

Ruokapalveluiden asiakaskysely toteutettiin sivistyspuolen asiakkaille keväällä.

Ruoka ja siivouspalvelun henkilökunnan ensiapukoulutukset (EA-1 ja hätä-8) suoritettu kesäkuussa, osallistujia EA-1 oli 12 henkilöä ja hätä-8 oli 11 henkilöä.

Elokuun alusta Ruokapalveluiden työtehtävät lisääntyivät muutamassa varhaiskasvatyüksikössä aamupalojen valmistamisen sekä välipalojen esille laittamisen ja astiahuollon tiimoilta.

Tarkastelujakson osalta toimintatuotot ovat hieman (8 000 €) ajankohtaa korkeammalla tasolla.

Henkilöstökulut ovat hieman ajankohtaa alemmalla tasolla (- 123 200 €). Äkillisiin sijaistuksiin sekä vuosiloma ajoille on käytetty ostopalvelua jonkin verran, joka näkyy palveluiden ostojen nousuna (+ 44 100 €).

Palveluiden ostot ovat tarkastelujaksolla ajankohtaa korkeammalla tasolla (+ 90 700 €). Tähän vaikuttaa puhtaanapito- ja pesulapalveluiden vuokravaatteiden lunastukset ja käsipyyheautomaattien lisääntymisenä sekä aiemmin vuokratot ja niiden pesulapalvelut kirjattiin tilapalveluiden kustannuksiksi, nykyisin nämä kirjataan siivouspalveluiden menoihin (+ 18 000). Myös alkuvuodesta käytettyjen asiantuntijapalveluiden kulu (+10 000 €) nostaa palveluiden ostojen menoja. Aiemmin tilapalveluiden kustannuksiksi on kirjattu koneiden ja laitteiden korjauskulut, nämä on siirretty keväällä 2023 ruokapalveluiden menoihin, näkyy koneiden ja laitteiden kunnossapito tilillä kustannusnousuna (+18 700 €). Kyseinen tilikohta tulee jonkin verran ylittymään.

Tarkastelujakson osalta aineet, tarvikkeet ja tavarat on hieman ajankohtaa korkeammalla tasolla (+ 53 200 €).

Toimintakate kokonaisuudessaan lähes ajankohtaa vastaavalla tasolla ruoka- ja siivouspalveluissa (+ 13 200 €).

Mittaus- ja paikkatietopalvelu

Yksi rivitalotontti ja kolme asumisen teemavuoteen liittyvää alennettua omakotitonttia on myyty. Kolmesta yritystontin lisämääräalasta on tehty myös kaupat. Viidestä omakotitalotontista on tehty tonttivarauus, joista varauksista kaksi on umpeutunut. Kahdesta rivitalotontista on tehty varaus, josta toinen on jatkovarauus.

Kiinteistörekisteriin on viety kolme omakotitonttia ja yksi terveydenhuoltoapalvelu tontti sekä yksi yleinen tontti. Viisitoista katualuetta ja viisi puistoaluetta on myös rekisteröity kiinteistörekisteriin.

Yksitysteiden kunnossapitoavustusten haku päättyi 2.5.2023. Avustushakemuksia saapui määräaikaan mennessä 258 kpl ja elinympäristölautakunnan kokouksessa 23.5.2023 jaettiin tiekunnille 228 874,66 euron kunnossapitoavustukset, mitkä laitettiin maksuun elokuussa. Yksitysteiden perusparannusavustuksia on saapunut käsiteltäväksi 12 kpl ja perusparannusavustuksia yksityisteille on myönnetty yhteensä 41.061 euroa.

Päättyneitä pelto- ja metsäalueiden vuokrasopimuksia on jatkettu uusilla sopimuksilla.

Uusi metsänhoitosuunnitelma valmistui viime vuoden lopulla ja suunnitelma hyväksyttiin elinympäristölautakunnan kokouksessa 23.5.2023. Metsänhoitosuunnitelmaa on aloitettu toteuttamaan suunnitelman mukaisesti mm. taimikon hoidoin ja puuston myynnillä.

Tarkastelujakson osalta toimintatuotot sekä toimintamenot ovat keskimääräistä alemmalla tasolla.

2.9. Investoinnit

KP	MAA- JA VESIALUEET	TA 2023	Muutos	TA 2023 +muutos	TOTEUMA 30.9.2023	Ero TA- käyttö	Ero %	SELITYS
092001	Maa-alueiden ostot	-300 000		-300 000		-300 000	0,0	
	Menot							
092001	Tontin myynnit	100 000		100 000	13 138	86 862	13,1	
	Tulot							
	Netto	-200 000	0	-200 000	13 138	-213 138	-6,6	
KP	TALONRAKENTAMISOHJELMA, HANKKEET	TAE 2023	Muutos	TA 2023 +muutos	TOTEUMA 30.9.2023	Ero TA- käyttö	Ero %	SELITYS
094206	Pääterveysaseman julkisivukorjaus	-10 000		-10 000	-7 627	-2 373	76,3	Korjaustyön suunnittelu ja kustannuslaskenta valmistuu syksyllä, tiedot TA24
094212	Kauhanojan koulun julkisivukorjaus ja lj-huoneen saneeraus	-10 000		-10 000	-12 284	2 284	122,8	Julkisivun korjaussuunnittelu käynnistetty
094308	Keskuskoulun julkisivukorjauksia	-4 000		-4 000		-4 000	0,0	Kuntotutkimusta ei ole vielä tilattu
094325	Puistokadun koulun julkisivukorjauksia	-4 000		-4 000		-4 000	0,0	Kuntotutkimusta ei ole vielä tilattu
KP	TALONRAKENTAMISOHJELMA, HANKERYHMÄ	TAE 2023	Muutos	TA 2023 +muutos	TOTEUMA 30.9.2023	Ero TA- käyttö	Ero %	SELITYS
094211	Hirvikosken terveysasema muutos 2022				-6 363	6 363	-100,0	Loppuja muutostöitä joiden laskutus tehty 2023
094097	Investointihankkeiden ennakosuunnittelu ja valmistelu	-100 000		-100 000		-100 000	0,0	VAKA:n palveluverkkoselvityksen perusteella tehtävä hankesuunnittelu käynnistyy vasta syyskuussa
094299	Hyvinvointialueelle vuokratut rakennukset (terveellisyteen ja turvallisuuteen liittyvät hankkeet)	-30 000		-30 000		-30 000	0,0	
094399	Sivistystoimialan erillishankkeet (sivistyspalvelualan toimintojen terveellisyys- ja turvallisuusvaatimusten tai oppimisympäristöjen kehittämisen mukaiset toimenpiteet)	-120 000		-120 000	-30 970	-89 030	25,8	Puistometsän päiväkodin viiennyslaitteiden hankinta on tehty. Keskuskoulun lukitusjärjestelmän uusiminen 30.970 €.
	Tulot				18 326	-18 326	-100,0	Arkea Oy maksanut Keskuskoulun lukitusjärjestelmän uusimisesta 18.325,81 €
094410	Paloasema, Lamminkatu, tilamuutos	-130 000		-130 000		-130 000	0,0	Hanke ei toteudu.
094498	PTS-ohjelman mukaiset saneerausinvestoinnit	-350 000		-350 000	-51 231	-298 769	14,6	Pääterveysaseman väliovet tilattu, Kaupungintalon viiennyslaitteet asennettu. Hirvihovin ikkunoiden uusimisen ja Kauhanojan koulun sekä Alastaron Kirkonkylän koulun julkisivukorjausten suunnittelut käynnissä
	TALONRAKENNUS YHTEENSÄ							
	Menot	-758 000		-758 000	-108 475	-649 525	14,3	
	Tulot				18 326	-18 326	-100,0	
	Netto	-758 000		-758 000	-90 150	-667 850	11,9	

KP	KUNNALLISTEKNIikka, HANKKEET	TA 2023	Muutos	TA 2023 +muutos	TOTEUMA 30.9.2023	Ero TA-käyttö	Ero %	SELITYS
095401	Väinämöisenkadun loppuosan peruskorjaus	-6 000		-6 000		-6 000	0,0	Liittyy Turuntien hankkeeseen.
095403	Turuntien kunnallistekniikan peruskorjaus	-15 000		-15 000		-15 000	0,0	Suunnittelusta laaditaan tarjouspyyntö loppuvuoden aikana.
095405	Mäenpään silta	-10 000		-10 000		-10 000	0,0	Vuonna 2019 laaditun vaihtoselvityksen päivitys on tilattu ja se valmistuu loppusyksyllä. Samassa yhteydessä tarkastellaan Kemppilänkadun alikulun parantamismahdollisuuksia.
095407	Eteläkaari länteen	-15 000		-15 000		-15 000	0,0	Hanke ei etene vuoden 2023 aikana.
095420	Juvanportin alueen kunnallistekniikka	-25 000		-25 000	-64 360	39 360	257,4	PIMA-ilmoitus hyväksytty ELY:ssä 21.6.2023. Pilaantuneen maan poisto tehty heinä-elokuussa. ELY myönsi avustuksen suunnitteluun ja selvitystyöhön. Sen sijaan puhdistukseen avustusta ei myönnetty. Kunnallistekniikan suunnitelmista valmiilla tarjouspyyntö.
095428	Sieppalankadun jatke itään (Mäenpään alue)	-10 000	-150 000	-160 000	-14 650	-145 350	9,2	Kaava vahvistunut ja myös kunnallisteknisesuunnitelmat hyväksytyt. Määrärahan siirto vuodesta 2024 vuodelle 2023 hyväksytty Kvalt 12.6.2023. Rakennustarvikkeet kilpailutettu ja tilattu. Rakentaminen aloitettu omajohtoisesti lokakuun alussa.
095429	Keihäskoskientien kunnallistekniikan rakentaminen	-200 000		-200 000	-700	-199 300	0,4	Vesilaitoksen hanke. Kilpailutettu ja urakoitsija valittu. Rakennustyöt ovat alkaneet kesäkuun loppupuolella. Teknisen osuutena hankkeessa ollut Keihäskoskientien uudelleen päällystys valmistunut syyskuun lopussa. Suunnitelmamuutoksen vuoksi tien rakennetta jouduttiin uusimaan noin 200 metrin osuudelta alkuperäisestä suunnitelmasta
095432	Satakunnantien kunnallistekniikan peruskorjaus	-650 000		-650 000	-776 593	126 593	119,5	Urakoitsija valittu. Päätöksestä valitettu markkinaoikeuteen, joka hylkäsi valituksen. Valittaja pyytänyt valituslupaa ylempään oikeusasteeseen. Rakennustyöt aloitettu huhtikuun alussa. Vesihuoltotöistä reilu puolet on tehty, katurakentamisesta noin kolmannes.
095435	Kempkilänkadun rautatien alikulun saneeraus	-30 000		-30 000		-30 000	0,0	Liittyy Mäenpään sillan hankkeeseen.
095442	Rantapuiston rakentaminen	-50 000		-50 000	-7 435	-42 565	14,9	Liittyy keskustan kehittämishankkeeseen.
095455	Nahinlahden ranta-alueen rakentaminen	-6 000		-6 000		-6 000	0,0	Vuonna 2014 laaditun yleissuunnitelman tarkennuksesta rakennussuunnitelma tasolle saatu tarjous.
095477	Metsämaan jätevesien käsittely	-450 000	-170 000	-620 000	-609 169	-10 831	98,3	Puhdistamo on valmistunut ja otettu käyttöön. ELY:n tarkastus kohteessa on pidetty. Lisämääräraha Kvalt 12.6.2023.
095478	Nahkatehtaan alueen kunnallistekniikka	-15 000		-15 000		-15 000	0,0	Hanke ei etene vuoden 2023 aikana.

KP	KUNNALLISTEKNIikka, HANKERYHMÄT	TAE 2023	Muutos	TA 2023 +muutos	TOTEUMA 30.9.2023	Ero TA-käyttö	Ero %	SELITYS
095411	KADUT Katujen saneeraus (mm. liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden lisääminen)	-300 000		-300 000	-24 802	-275 198	8,3	Uusia liikennemerkejä on hankittu ja sorapintaisista teistä mm. Loimijoen rantatie peruskunnostettu.
095430	Katujen päällystys	-330 000		-330 000	-251 991	-78 009	76,4	Päällystystöistä valtaosa tehty.
095440	Katuvalaistuksen rakentaminen ja uusiminen	-270 000		-270 000	-55 269	-214 731	20,5	Turuntien loppupään syksyllä kesken jäänyt valaistushanke valmistunut. Myllykylän ja Karsolan alueiden valaistukset uusittu muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä. Turuntien alkupään valaistussuunnittelu käynnissä.
095450	PUISTOT JA YLEISET ALUEET. Puistoistutukset, leikkikentät ja kohdevalaistukset	-150 000		-150 000	-154 777	4 777	103,2	Uusia leikkivälineitä asennettu eri puolille kaupunkia, mm. Kytäjäntien puisto Alastarolla uusittiin käytännössä kokonaan. Lisäksi hankittiin puistonpenkkejä ja piknik-ryhmiä. Veneenlasku paikka uusittiin kokonaisuudessaan.
095465	Urheilu- ja ulkoilualueet	-50 000		-50 000	-37 674	-12 326	75,3	Muun muassa frisbeegolfraataa palveleva parkkipaikka rakennettu sekä kunnostettu Eteläisen ja Urheilukeskuksen kuntoradat. Urheilukeskuksen kuntoradalla uusittu myös osittain valaistusta. Alastarolle asennettiin uudet ulkokuntoiluvälineet.
095480	Hulevesiviemärinti	-100 000		-100 000	-9 735	-90 265	9,7	Frantsinkadulla ja Moisionpellossa rakennettu uutta hulevesiviemäriä. Loppuvuoden aikana perataan merkittävimpiä laskuojia.
	KUNNALLISTEKNIikka YHTEENSÄ							
	Menot	-2 682 000	-320 000	-3 002 000	-2 007 155	-994 845	66,9	

KP	KULJETUSVÄLINEET	TAE 2023	Muutos	TA 2023 +muutos	TOTEUMA 30.9.2023	Ero TA- käyttö	Ero %	SELITYS
096401	Kuljetusvälineet/Tekninen	-160 000	-30 000	-190 000	-171 474	-18 526	90,2	Hankittu suunnitellusti: moottorikelkka (15 209 €), tila-auto (22 097 €), iso tasoleikkuri (20 200 €), keräävä ruohonleikkuri (31 200 €), kelaleikkuri (31 935 €) ja kumirouheen levitin (13 800 €). Kumirouheen levittimestä ei ole vielä tullut laskua. Suunniteltujen hankintojen lisäksi on ostettu mönkijä ja siihen karrut (19 194 €) sekä auton peräkarrut (2 193 €). Kvalt 12.6.2023 hyväksymällä lisämäärärahalla hankittu Tilapalveluihin pakettiauto (13.147 €)
	KULJETUSVÄLINEET YHTEENSÄ							
	Menot	-160 000	-30 000	-190 000	-171 474	-18 526	90,2	
KP	IRTAIN OMAISUUS	TAE 2023	Muutos	TA 2023 +muutos	TOTEUMA 30.9.2023	Ero TA- käyttö	Ero %	SELITYS
097001	Konsernijohto, keskitetyt atk-hankinnat, tiedolla johtamisen järjestelmä	-40 000		-40 000		-40 000	0,0	
097301	Sivistyspalvelut, omatoimikirjaston perustamiseen liittyvät hankinnat	-35 000		-35 000		-35 000	0,0	
097402	Irtaimisto Tek+Ymp, varavoimakone		-50 000	-50 000	-31 303	-18 697	62,6	Varavoimakoneen hankinta. (Lisämääräraha Kvalt 12.6.2023).
	IRTAIN OMAISUUS YHTEENSÄ							
	Menot	-75 000	-50 000	-125 000	-31 303	-93 697	25,0	
KP	KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT	TAE 2023	Muutos	TA 2023 +muutos	TOTEUMA 30.9.2023	Ero TA- käyttö	Ero %	SELITYS
099100	Osakehankinnat ja pääomasijoitus	Menot -300 000	-300 000	-600 000		-600 000	0,0	
099100		Tulot 0		0		0	0,0	
	Netto	-300 000	-300 000	-600 000	0	-600 000	0,0	
	INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ	TAE 2023	Muutos	TA 2023 +muutos	TOTEUMA 30.9.2023	Ero TA- käyttö	Ero %	
	Menot	-4 275 000	-700 000	-4 975 000	-2 318 407	-2 656 593	46,6	
	Tulot	100 000	0	100 000	31 463	68 537	31,5	
	Netto	-4 175 000	-700 000	-4 875 000	-2 286 944	-2 588 056	46,9	

2.10. Loimaan Vesiliikelaitos

LOIMAAN VEDEN OSAVUOSIKATSAUS 30.9.2023

YLEISTÄ

Loimaan kaupungin hallintosäännössä mainitaan kaupunginvaltuuston ja kuntalain liikelaitokselle määrittämät oikeudet ja vastuut.

Tärkeimmät Loimaan Veden toiminnan ylläpidon työkaluista ovat vesihuoltolaki ja kuntalaki, joissa määritellään muun muassa niitä velvoitteita, jotka liikelaitoksen on lain mukaan täytettävä.

Loimaan Veden tuloksellisuusajattelun ydin on mahdollisimman vaikuttavien palvelujen kustannustietoisessa tuottamisessa.

TOIMINTA

Loimaan Veden hoitamat toiminnot:

- Hallinto
- Veden hankinta
- Veden jakelu
- Jäteveden johtaminen
- Jäteveden puhdistus
- Puhdistamolietteen kompostointi ja markkinointi
- Laskutustyöt ulkopuolisille
- Rakentaminen, rakennuttaminen ja saneeraus

Loimaan Vesi on kokonaisvaltainen vesihuoltotoimintojen suorittaja, joka sijoittuu myydyn vesimäärän (noin 1 100 000 m³ vuodessa) perusteella selkeästi keskisuurten vesihuoltolaitosten joukkoon.

HENKILÖSTÖ

Loimaan Vesi -liikelaitoksessa työskentelee virka- tai työsuhteessa vakituisesti 13 henkilöä. Henkilöstön keski-ikä on noin 55,3 vuotta.

TALOUDELLINEN NÄKÖKULMA

Taloudellista näkökulmaa on tarkasteltu tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja investointiohjelman toteutuman perusteella. Vuoden kolmannen neljänneksen Tilikauden yli- / alijäämää tarkasteltaessa tulee huomioida, että suurin osa laskutuksesta tapahtuu kolme kertaa vuodessa. Siten tuloslaskelmassa esitetty alijäämä ei anna todellista kuvaa taloudellisesta tilanteesta. Kuten edellisissä osavuosikatsauksissa on ennakoitu, vuosi 2023 tulee olemaan alijäämäinen. Noin puolet alijäämästä muodostuu kohonneesta puhdistamon leasing-maksusta. Budjetin laatimisen jälkeen tapahtuneen yleisen korkotason nousun takia leasing-kulut tulevat vuositasolla ylittymään budjetoidusta. Tämänhetkisen arvion mukaan budjetti tulee ylittymään noin 200 000 euroa. Koska leasing-lainan pääoma on suuri ja korkokanta on aiemmin ollut pieni, on pienilläkin korkokannan muutoksilla suuri vaikutus koron osuuteen. Kesäkuun osavuosikatsauksen jälkeen on vuoden toinen laskutus valmistunut ja nyt pystytään arvioimaan, että liikevaihto tulee olemaan noin 6 % pienempi kuin talousarviossa on esitetty. Tämä merkitsee budjetoitujen tulojen alittumista noin 200 000 eurolla. Vettä on käytetty ja vastaavasti jäteväettä vastaanotettu tavanomaista vähemmän. Vastaavansuuruinen veden kulutuksen väheneminen on ollut yleinen ilmiö vesilaitoksilla kuluvana vuonna. Sen on arveltu johtuvan vuodenvaihteesta ja keväällä olleista korkeista energian hinnoista. Energian kulutusta on pyritty pienentämään, jolloin mm. lämmintä vettä on käytetty vähemmän. Varsinainen toiminta on ollut budjetissa arvioidun mukaista, mutta ennakoimattomia lisäkuluja on tullut ylimääräisten viemärikuvausten ja -puhdistusten takia. Tämänhetkinen taloudellinen tilanne on huomioitu vuoden 2024 budjettia laadittaessa.

TULOSLASKELMA

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TOT 30.09.2023	Käyttö%
LOIMAAN VESI -LIKELAITOS					
Liikevaihto	2 996 893	2 954 340	3 216 800	1 941 900,46	60,4
Valm. ja kesk.eräis.tuott. var. lisäys(+) tai vähennys(-)					
Valmistus omaan käyttöön					
Liiketoiminnan muut tuotot	1 781				
Tuet ja avustukset kunnalta					
Tuet ja avustukset muilta					
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-706 709	-679 381	-735 300	-531 140,56	72,2
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Palvelujen ostot	-501 800	-592 312	-530 800	-421 148,53	79,3
Materiaalit ja palvelut	-1 208 509	-1 271 693	-1 266 100	-952 289,09	75,2
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-554 598	-553 715	-632 700	-414 261,02	65,5
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-117 036	-115 166	-135 700	-90 169,14	66,4
Muut henkilösivukulut	-18 211	-20 615	-23 100	-14 115,82	61,1
Henkilösivukulut	-135 247	-135 781	-158 800	-104 284,96	65,7
Henkilöstökulut	-689 846	-689 496	-791 500	-518 545,98	65,5
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-620 394	-611 754	-669 600	-522 717,27	78,1
Kertaluonteiset poistot					
Poistot ja arvonalentumiset	-620 394	-611 754	-669 600	-522 717,27	78,1
Liiketoiminnan muut kulut	-523 458	-530 433	-496 900	-513 237,08	103,3
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-43 533	-149 037	-7 300	-564 888,96	7738,2
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot				7 353,65	-100,0
Rahoitusavustus kunnalta					
Muut rahoitustuotot	3 060	2 529	3 400	2 308,06	67,9
Kunnalle maksetut korkokulut					
Muille maksetut korkokulut					
Korvaus peruspääomasta					
Muut rahoituskulut	-493	-58	-700	-120,39	17,2
Rahoitustuotot ja -kulut	2 568	2 471	2 700,00	9 541,32	353,4
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-40 965	-146 566	-4 600	-555 347,64	12072,8
Satunnaiset tuotot ja kulut:					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-40 965	-146 566	-4 600	-555 347,64	12072,8
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	22 825	21 069	19 500	14 600,34	74,9
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-18 141	-125 497	14 900	-540 747,30	-3629,2

LOIMAAN VESI -LIIKELAITOS	TP2021	TP2022	TA 2023	TOT 30.09.2023	Käyttö%
Toimintatuotot	2 998 674	2 954 340	3 216 800	1 941 900	60
Sisäiset tuotot	22 979	19 820	28 000	14 242	51
Tuotot yhteensä	3 021 653	2 974 160	3 244 800	1 956 143	60
Toimintakulut	-2 421 813	-2 491 623	-2 554 500	-1 984 072	78
Sisäiset kulut	-22 979	-19 820	-28 000	-14 242	51
Kulut yhteensä	-2 444 792	-2 511 443	-2 582 500	-1 998 315	77
Poistot ja arvonalentumiset	-620 394	-611 754	-669 600	-522 717	78
LIIEKEYLI/-ALIJÄÄMÄ	-43 533	-149 037	-7 300	-564 889	7 738
Rahoitustuotot ja kulut	2 568	2 471	2 700	9 541	353
Poistoeron lisäys/vähenny	22 825	21 069	19 500	14 600	75
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-18 141	-125 497	14 900	-540 747	-3 629

LOIMAAN VESI -LIIKELAITOS	TA 2022	TOT 30.09.2022	TA 2023	TOT 30.09.2023
Liikevaihto	3 136 300	1 951 533,23	3 216 800	1 941 900,46
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-691 000	-480 886,19	-735 300	-531 140,56
Palvelujen ostot	-483 700	-375 804,34	-530 800	-421 148,53
Materiaalit ja palvelut	-1 174 700	-856 690,53	-1 266 100	-952 289,09
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-631 700	-426 447,95	-632 700	-414 261,02
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut	-135 300	-95 050,03	-135 700	-90 169,14
Muut henkilöstösivukulut	-20 300	-15 831,67	-23 100	-14 115,82
Henkilöstösivukulut	-155 600	-110 881,70	-158 800	-104 284,96
Henkilöstökulut	-787 300	-537 329,65	-791 500	-518 545,98
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-684 700	-457 428,89	-669 600	-522 717,27
Poistot ja arvonalentumiset	-684 700	-457 428,89	-669 600	-522 717,27
Liiketoiminnan muut kulut	-508 300	-385 684,74	-496 900	-513 237,08
Liikeyljäämä (-alijäämä)	-18 700	-285 600,58	-7 300	-564 888,96
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				7 353,65
Muut rahoitustuotot	3 300	1 755,74	3 400	2 308,06
Korvaus peruspääomasta				
Muut rahoituskulut	-700	-247,17	-700	-120,39
Rahoitustuotot ja -kulut	2 600	1 508,57	2 700	9 541,32
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-16 100	-284 092,01	-4 600	-555 347,64
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-16 100	-284 092,01	-4 600	-555 347,64
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	21 000	15 801,57	19 500	14 600,34
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 900	-268 290,44	14 900	-540 747,30

RAHOITUSLASKELMA

LOIMAAN VESI -LIKELAITOS	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TOT 30.09.2023	Käyttö%
Toiminnan ja invest. rahavirta					
Toiminnan rahavirta					
Liikelyjäämä (-alijäämä)	-43 533	-149 037	-7 300	-564 888,96	7738,2
Poistot ja arvonalentumiset	620 394	611 754	669 600	522 717,27	78,1
Rahoitustuotot ja -kulut	2 568	2 471	2 700	9 541,32	353,4
Tulorahoituksen korjauserät	-1 781				
Toiminnan rahavirta	577 647	465 188	665 000	-32 630,37	-4,9
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 197 130	-1 421 435	-2 356 000	-1 398 374,74	59,4
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutu	5 024				
Investointien rahavirta	-2 192 106	-1 421 435	-2 356 000	-1 398 374,74	59,4
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 614 458	-956 247	-1 691 000	-1 431 005,11	84,6
Rahoituksen rahavirta					
Antolainasaamisten muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset				-5 500,00	-100,0
Antolainasaamisten muutokset				-5 500,00	-100,0
Lainakannan muutokset					
Pa-lainojen lisäys kunnalta					
Pa-lainojen vähennys muilta					
Lainakannan muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos kunnalta	930 000	1 425 000		1 300 000,00	-100,0
Saamisten muutos muilta	-36 252	-111 760		-7 611,86	-100,0
Korottomien velkojen muutos kunnalta	6 045	12 844		-264 453,84	-100,0
Korottomien velkojen muutos muilta	182 984	-162 926		403 677,45	-100,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 082 777	1 163 158		1 431 611,75	-100,0
Rahoituksen rahavirta	1 082 777	1 163 158		1 426 111,75	-100,0
Rahavarojen muutos	-531 682	206 911	-1 691 000	-4 893,36	0,3
Rahavarat 31.12	352 396	559 307		554 414,11	-100,0
Rahavarat 1.1.	884 078	352 396		559 307,47	-100,0
Rahavarojen muutos	-531 682	206 911	0	-4 893,36	-100,0

INVESTOINNIT

Loimaan Veden investointimenot kertyvät pääosin toisella, kolmannella ja neljännellä vuosikolmanneksella.

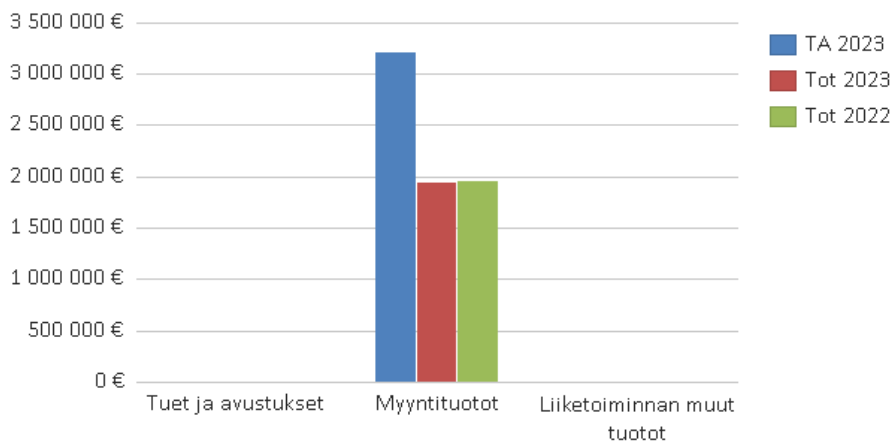
LOIMAAN VESI -LIIKELAITOS	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TOT 30.09.2023	Käyttö %
Investointimenot	-2 197 130	-1 421 435	-2 356 000	-1 398 375	59,4
Investointitulot	3 243				
Investoinnit netto	-2 193 887	-1 421 435	-2 356 000	-1 398 375	59,4

Vuonna 2023 investoinnit painottuvat verkostojen saneeraukseen ja rakentamiseen. Verkostosaneerauksia tehdään ns. kaivamattomilla tekniikoilla ja auki kaivamalla. Satakunnantien saneeraus, joka on kaupungin kanssa toteutettava yhteistyöhanke, on hyvässä vauhdissa. Virttaalla jatkuu toiminta-alueen viemärintihanke sekä Sieppalankadun jatkaminen on aloitettu.

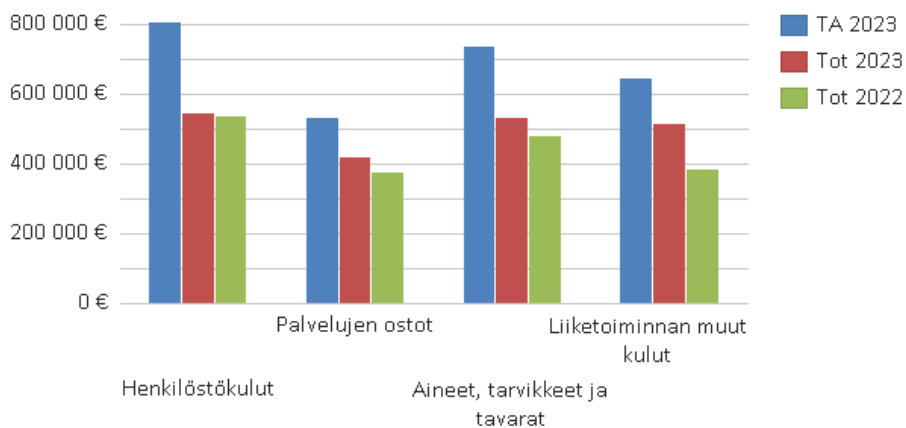
KASSAVARAT JA LAINAT

Loimaan Veden kassavarat 30.9.2023 olivat 554 414,11 € ja kaupungille myönnettynä oleva laina 1 200 000 €.

Loimaan Vesiliikelaitos, toimintatuotot, ulkoiset

Loimaan Vesiliikelaitos, toimintakulut, ulkoiset

3. Tuloslaskelma, kaupunki ja vesiliikelaitos

		Alakonsernin tuloslaskelma				27.10.2023
						14:52:07
						EUR
Ulkoinen		01.01.2023 - 30.09.2023				
		Yhteensä	Eliminoint	Yhteensä ei elim.	Kaupunki	Vesilaitos
00003 TULOSLASKELMA						
33000 Toimintatuotot		7 734 593,85	-143 658,89	7 878 252,74	5 936 352,28	1 941 900,46
34000 Toimintakulut		-34 665 029,78	143 658,89	-34 808 688,67	-32 799 760,82	-2 008 927,85
34999 Toimintakate		-26 930 435,93	0	-26 930 435,93	-26 863 408,54	-67 027,39
35000 Verotulot		26 010 771,39		26 010 771,39	26 010 771,39	
35500 Valtionosuudet		7 660 340,00		7 660 340,00	7 660 340,00	
36000 Rahoitustuotot ja -kulut						
36010 Korkotuotot		10 046,47		10 046,47	2 692,82	7 353,65
36100 Muut rahoitustuotot		246 563,70		246 563,70	244 255,64	2 308,06
36200 Korkokulut		-376 749,20		-376 749,20	-376 749,20	
36300 Muut rahoituskulut		-8 957,92		-8 957,92	-8 837,53	-120,39
36000 Rahoitustuotot ja -kulut		-129 096,95		-129 096,95	-138 638,27	9 541,32
36999 Vuosikate		6 611 578,51	0	6 611 578,51	6 669 064,58	-57 486,07
37000 Poistot ja arvonalentumiset						
37100 Suunnitelman mukaiset poistot		-3 151 751,11		-3 151 751,11	-2 629 033,84	-522 717,27
37000 Poistot ja arvonalentumiset		-3 151 751,11		-3 151 751,11	-2 629 033,84	-522 717,27
38400 Tilikauden tulos		3 459 827,40	0	3 459 827,40	4 040 030,74	-580 203,34
38450 Tilinpäätössiirrot		38 811,78		38 811,78	24 211,44	14 600,34
39999 Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		3 498 639,18	0	3 498 639,18	4 064 242,18	-565 603,00

4. Rahoitus

Ulkoinen

01.01.2023 - 30.09.2023

	Yhteensä	Eliminointi	Yhteensä ei elim.	Kaupunki	Vesilaitos
00006 RAHOITUSLASKELMA					
61000 Toiminnan ja investointien rahavi					
61100 Toiminnan rahavirta					
61110 Vuosikate	6 611 578,51		6 611 578,51	6 669 064,58	-57 486,07
61130 Tulorahoituksen korjauserät					
61131 Tulorahoituksen korjauserät	-49 488,46		-49 488,46	-49 488,46	
61130 Tulorahoituksen korjauserät	-49 488,46		-49 488,46	-49 488,46	
61100 Toiminnan rahavirta	6 562 090,05		6 562 090,05	6 619 576,12	-57 486,07
61200 Investointien rahavirta					
61210 Investointimenot	-3 716 782,20		-3 716 782,20	-2 318 407,46	-1 398 374,74
61230 Pysyvien vastaavien hyödykkeide	80 951,81		80 951,81	80 951,81	
61200 Investointien rahavirta	-3 635 830,39		-3 635 830,39	-2 237 455,65	-1 398 374,74
61000 Toiminnan ja investointien rahavi	2 926 259,66		2 926 259,66	4 382 120,47	-1 455 860,81
62000 Rahoituksen rahavirta					
62100 Antolainauksen muutokset					
62110 Antolainasaamisten lisäys	-135 406,15		-135 406,15	-129 906,15	-5 500,00
62120 Antolainasaamisten vähennys	92 211,30		92 211,30	92 211,30	
62100 Antolainauksen muutokset	-43 194,85		-43 194,85	-37 694,85	-5 500,00
62200 Lainakannan muutokset					
62220 Pitkäaikaisten lainojen vähenny	-3 399 751,00		-3 399 751,00	-3 399 751,00	
62230 Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 000 000,00	1 300 000,00	-5 300 000,00	-5 300 000,00	
62200 Lainakannan muutokset	-7 399 751,00	1 300 000,00	-8 699 751,00	-8 699 751,00	
62300 Oman pääoman muutokset	-81 213,25		-81 213,25	-81 213,25	
62400 Muut maksuvalmiuden muutokset					
62410 Toimeksiantojen varojen ja pääo	-77 185,24		-77 185,24	-77 185,24	
62420 Vaihto-omaisuuden muutos	10 117,25		10 117,25	10 117,25	
62430 Saamisten muutos	5 180 139,12	-1 258 291,71	6 438 430,83	5 121 186,99	1 317 243,84
62440 Korottomien velkojen muutos	-6 381 770,41	-41 708,29	-6 340 062,12	-6 479 285,73	139 223,61
62400 Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 268 699,28	-1 300 000,00	31 300,72	-1 425 166,73	1 456 467,45
62000 Rahoituksen rahavirta	-8 792 858,38		-8 792 858,38	-10 243 825,83	1 450 967,45
63000 Rahavarojen muutos	-5 866 598,72	0	-5 866 598,72	-5 861 705,36	-4 893,36
64010 Rahavarat 31.12.	2 668 488,16		2 668 488,16	2 114 074,05	554 414,11
64020 Rahavarat 1.1.	8 535 086,88		8 535 086,88	7 975 779,41	559 307,47
64030 Rahavarojen muutos	-5 866 598,72	0	-5 866 598,72	-5 861 705,36	-4 893,36

5. Tase

		Alakonsernin tase		27.09.2023		
				15:34:21		
				EUR		
Ulkoinen	01.01.2023 - 30.09.2023					
		Yhteensä	Eliminoint	Yhteensä ei elim.	Kaupunki	Vesilaitos
00001 TASE						
13000 VASTAAVAA						
13001 PYSYVÄT VASTAAVAT						
13010 Aineettomat hyödykkeet						
13015 Aineettomat oikeudet	2 360,72	2 360,72		2 360,72	2 360,72	
13025 Muut pitkävaikutteiset menot	367 527,52	367 527,52		367 527,52	367 527,52	
13010 Aineettomat hyödykkeet	369 888,24	369 888,24		369 888,24	369 888,24	
13040 Aineelliset hyödykkeet						
13045 Maa- ja vesialueet	9 663 483,76	-35 365,95	9 698 849,71	9 690 477,65	8 372,06	
13060 Rakennukset	34 687 803,87		34 687 803,87	32 576 542,16	2 111 261,71	
13065 Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 703 729,18		15 703 729,18	8 537 122,18	7 166 607,00	
13070 Koneet ja kalusto	479 519,46		479 519,46	422 053,33	57 466,13	
13075 Muut aineelliset hyödykkeet	162 823,29		162 823,29	162 823,29		
13080 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank	3 879 657,10		3 879 657,10	2 188 203,49	1 691 453,61	
13040 Aineelliset hyödykkeet	64 577 016,66	-35 365,95	64 612 382,61	53 577 222,10	11 035 160,51	
13085 Sijoitukset						
13095 Muut osakkeet ja osuudet	4 053 587,69		4 053 587,69	4 053 587,69		
13105 Muut lainasaamiset	922 106,93		922 106,93	922 106,93		
13110 Muut saamiset	224 752,00		224 752,00	141 742,00	83 010,00	
13085 Sijoitukset	5 200 446,62		5 200 446,62	5 117 436,62	83 010,00	
13001 PYSYVÄT VASTAAVAT	70 147 351,52	-35 365,95	70 182 717,47	59 064 546,96	11 118 170,51	
13115 TOIMEKSIANTOJEN VARAT						
13125 Lahjoitusrahastojen varat	307 571,82		307 571,82	307 571,82		
13115 TOIMEKSIANTOJEN VARAT	307 571,82		307 571,82	307 571,82		
13135 VAIHTUVAT VASTAAVAT						
13140 Vaihto-omaisuus						
13145 Aineet ja tarvikkeet	204 601,04		204 601,04	204 601,04		
13160 Muu vaihto-omaisuus	4 207,00		4 207,00	4 207,00		
13140 Vaihto-omaisuus	208 808,04		208 808,04	208 808,04		
13170 Saamiset						
13210 Lyhytaikaiset saamiset						
13215 Myyntisaamiset	391 456,24	-41 708,29	433 164,53	267 993,52	165 171,01	
13225 Saamiset kunnalta ja kuntayhtymält		-1 200 000,00	1 200 000,00		1 200 000,00	
13235 Muut saamiset	547 176,41		547 176,41	432 681,71	114 494,70	
13170 Saamiset	938 632,65	-1 241 708,29	2 180 340,94	700 675,23	1 479 665,71	
13300 Rahoitusarvopaperit						
13305 Osakkeet ja osuudet	50 534,48		50 534,48	50 534,48		
13300 Rahoitusarvopaperit	50 534,48		50 534,48	50 534,48		
13325 Rahat ja pankkisaamiset	2 617 953,68		2 617 953,68	2 063 539,57	554 414,11	
13135 VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 815 928,85	-1 241 708,29	5 057 637,14	3 023 557,32	2 034 079,82	
13000 VASTAAVAA	74 270 852,19	-1 277 074,24	75 547 926,43	62 395 676,10	13 152 250,33	

		Alakonsernin tase		15:34:33	
Ulkoinen		01.01.2023 - 30.09.2023		EUR	
	Yhteensä	Eliminointi	Yhteensä ei elim.	Kaupunki	Vesilaitos
14000 VASTATTAVAA					
14005 OMA PÄÄOMA					
14010 Peruspääoma	35 673 620,88		35 673 620,88	31 696 156,51	3 977 464,37
14030 Edellisten tilikausien ylijäämä (ali)	4 286 816,89	-35 365,95	4 322 182,84	-4 379 643,28	8 701 826,12
14035 Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 498 639,18		3 498 639,18	4 064 242,18	-565 603,00
14005 OMA PÄÄOMA	43 459 076,95	-35 365,95	43 494 442,90	31 380 755,41	12 113 687,49
14045 POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET					
	781 508,19		781 508,19	525 249,05	256 259,14
14075 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT					
14085 Lahjoitusrahastojen pääomat	636 120,38		636 120,38	636 120,38	
14075 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	636 120,38		636 120,38	636 120,38	
14105 VIERAS PÄÄOMA					
14110 Pitkäaikainen					
14115 Pitkäaikainen (korollinen vieras pää					
14125 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok	19 575 008,00		19 575 008,00	19 575 008,00	
14115 Pitkäaikainen (korollinen vieras pää	19 575 008,00		19 575 008,00	19 575 008,00	
14145 Pitkäaikainen (koroton vieras pääom					
14165 Muut velat/Liittymismaksut ja muut	64 355,48		64 355,48		64 355,48
14145 Pitkäaikainen (koroton vieras pääom	64 355,48		64 355,48		64 355,48
14110 Pitkäaikainen	19 639 363,48		19 639 363,48	19 575 008,00	64 355,48
14180 Lyhytaikainen					
14185 Lyhytaikainen (korollinen vieras pää					
14190 Joukkovelkakirjalainat	3 000 000,00		3 000 000,00	3 000 000,00	
14205 Pitkäaikaisten lainojen seuraavan	1 471 427,00		1 471 427,00	1 471 427,00	
14230 Lainat muilta luotonantajilta		-1 200 000,00	1 200 000,00	1 200 000,00	
14185 Lyhytaikainen (korollinen vieras pää	4 471 427,00	-1 200 000,00	5 671 427,00	5 671 427,00	
14240 Lyhytaikainen (koroton vieras pääom					
14245 Saadut ennakot	2 050,92		2 050,92	621,66	1 429,26
14250 Ostovelat	1 995 143,77	-41 708,29	2 036 852,06	1 632 393,30	404 458,76
14260 Muut velat/Liittymismaksut ja muut	564 747,97		564 747,97	481 069,48	83 678,49
14265 Siirtovelat	2 721 413,53		2 721 413,53	2 493 031,82	228 381,71
14240 Lyhytaikainen (koroton vieras pääom	5 283 356,19	-41 708,29	5 325 064,48	4 607 116,26	717 948,22
14180 Lyhytaikainen	9 754 783,19	-1 241 708,29	10 996 491,48	10 278 543,26	717 948,22
14105 VIERAS PÄÄOMA	29 394 146,67	-1 241 708,29	30 635 854,96	29 853 551,26	782 303,70
14000 VASTATTAVAA	74 270 852,19	-1 277 074,24	75 547 926,43	62 395 676,10	13 152 250,33

6. Konsernitavoitteet

Kaupunkikonsernilla tarkoitetaan kaupungin ja yhden tai useamman muun yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta.

Liikelaitos:	
Loimaan Vesi-liikelaitos	100 %

Tytäryhteisöt:	
Hulmin Huolto Oy	100 %
Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot	100 %
Kiinteistö Oy Telkäntie	100 %
Kiinteistöosakeyhtiö Alastaro-koti	60 %

Energiapoliittinen yhtiö:	
Loimaan Kaukolämpö Oy	51 %

Elinkeinopoliittinen yhtiö:	
Kehitys Oy Kurittula	100 %

Kuntayhtymät:	
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	45,11 %
Varsinais-Suomen Liitto -kuntayhtymä	3,55 %

Yleiset tavoitteet

Kaupungin strategiset linjaukset, omistajaohjaus ja konserniohjeet otetaan huomioon tytäryhteisöjen toiminnan suunnittelussa, ohjauksessa ja päätöksenteossa.

Yhtiöt hankkivat omistajan kannan merkittäviin investointeihin. Tytäryhteisöjen taloudesta ja toiminnasta raportoidaan säännöllisesti. Konserniyhteisöt ja kuntayhtymät toimivat taloudellisesti ja kannattavasti.

Konserniyhteisöjen taksojen ja maksujen tarkistukset tehdään vuosittain 2023–2025 taloustilanteen ja kustannuskehityksen mukaisesti.

Konserniyhtiöiden seurantaraportti on laadittu 30.6.2023 osavuositarkastuksen yhteydessä.